

Zveza Prijateljev Mladine Slovenije®

Poročilo o delu Zveze prijateljev mladine Slovenije v letu 2024

Ljubljana, marec 2025

KAZALO

1 UVOD.....	4
1.1 SODELOVANJE V DELOVNIH TELESIH.....	5
2 ORGANI, DELOVNA TELESA IN STALNE OBLIKE DELOVANJA ZPMS V LETU 2024.....	6
3 PROGRAMI ZVEZE PRIJATELJEV MLADINE SLOVENIJE	8
3.1 ZAGOVORNIŠTVO OTROKOVIH PRAVIC.....	9
3.1.1 DELOVANJE NACIONALNEGA ODBORA ZA OTROKOVE PRAVICE ZPMS	9
3.1.2 MREŽA ZA OTROKOVE PRAVICE	14
3.2 SOCIALNO-HUMANITARNI PROGRAM ENO SRCE®	16
3.2.1 POMOČ DRUŽINAM.....	18
3.2.2 SAPRAMIŠKIN SKLAD	18
3.2.3 ŠTIPENDIJE – ADIN ŠTIPENDIJSKI SKLAD IN ŠTIPENDIJSKI SKLAD DR. JANEZA DRNOVŠKA	19
3.2.4 POLNA ŠOLSKA TORBA	19
3.2.5 ŠPORTNIK SEM.....	20
3.2.6 GLASBENIK SEM.....	20
3.2.7 DEDEK MRAZ	21
3.2.8 SKLADIŠČE ZPMS.....	21
3.2.9 SLUŽBENO VOZILO	21
3.3 HUMANITARNI PROGRAM POMEŽIK SONCU®	22
3.3.1 IZVEDBA HUMANITARNEGA PROGRAMA POMEŽIK SONCU	22
3.3.2 IZVEDBA ZIMOVANJ IN LETOVANJ.....	23
3.3.2 PROSTI ČAS	32
3.4 OTROCI, AKTIVNI DRŽAVLJANI.....	33
3.4.1 OTROŠKI PARLAMENTI®	33
3.4.2 NATEČAJ EVROPA V ŠOLI	40
3.4.3 MLADI RAZISKOVALCI ZGODOVINE	42
3.5 TEDEN OTROKA®	43
3.6 NACIONALNA MREŽA TOM® (TELEFON ZA OTROKE IN MLADOSTNIKE).....	45
3.7 PODPORNO-IZOBRAŽEVALNI CENTER MODRA POSTAJA.....	68
4 PROJEKTI IN PRIJAVE NA RAZPISE	71
5 ODNOSI Z JAVNOSTMI	72
6 VODENJE IN ORGANIZACIJA NALOG S PODROČJA DELOVANJA ZPMS.....	77
7.1 PRIDOBIVANJE FINANČNIH SREDSTEV	77
7.1.1 INVESTICIJE	78
7.2 RAZVOJ ORGANIZACIJE.....	79
7.2.1 KREPITEV MREŽE ČLANIC ZPMS IN MREŽE PROSTOVOLJCEV.....	79

7.2.2 SODELOVANJE Z DRUGIMI NEVLADNIMI ORGANIZACIJAMI	80
7.3 ZAPOSLENI	80
7.3.1 IZOBRAŽEVANJE ZAPOSLENIH	80
7.3.2 IZOBRAŽEVANJE ŠTUDENTOV – ŠTUDIJSKA PRAKSA	82
7.3.3 SODELOVANJE/UDELEŽBA NA MEDNARODNIH DOGODKIH	82
7 ZAKLJUČEK.....	84
PRILOGA 1: ORGANIZACIJA DOGODKOV	85
PRILOGA 2: UDELEŽBA ZPMS NA ZUNANJIH DOGODKIH	87

1 UVOD

Leto 2024 smo začeli s sklepnim dogodkom praznovanja naše 70-letnice – premiero dokumentarnega filma "Prijatelji mladih – 70 let ZPMS", ki se ga je udeležila tudi predsednice Republike Slovenije dr. Nataša Pirc Musar. Na dogodku smo se zbrali sedanji in nekdanji zaposleni in vodilni ZPMS, predstavniki večine naših društev in zvez, pomembni posamezniki, ki so skozi zgodovino sodelovali z ZPMS, ter mnogi podporniki, ki so soustvarjali in oblikovali naše poslanstvo skozi desetletja. Film, ki je nastal v koprodukciji RTV Slovenija in ZPMS, je skozi pričevanja prostovoljcev ter bogatih arhivskih posnetkov ponudil vpogled v razvoj naše organizacije in njenih ključnih dosežkov. Predvajan je bil tako na TV Slovenija kot na Festivalu slovenskega filma, s čimer smo širši javnosti približali pomen prostovoljstva in organiziranega prizadevanja za dobrobit otrok.

Na področju socialno-humanitarnega dela smo v okviru programa Eno srce® zagotovili pomoč 14.100 otrokom. Zbrali smo več kot 57.000 kosov šolskih potrebščin in v prazničnem decembru razdelili 2.200 daril. Naš program Pomežik soncu® je z donacijami društev in zvez omogočil brezplačno letovanje/zimovanje 3.363 otrokom. Nacionalna mreža TOM telefon® pa je ostala ključna oporna točka za mlade, saj je v letu 2024 obravnavala 25.473 kontaktov otrok in mladostnikov. Nadalje smo razvijali podporno-izobraževalni center Modra postaja – našim predavanjem je v letu 2024 prisluhnilo skupno več 4600 udeležencev. Izvedba 34. nacionalnega Otroškega parlamenta na temo Duševno zdravje otrok in mladih je utrdila pomen participacije otrok pri oblikovanju politik. Aktivno smo sodelovali tudi v evropskih in mednarodnih iniciativah, pri čemer sta mlada predstavnika iz Slovenije sodelovala v Eurochildovem Svetu otrok in Mediteranskem gibanju otrok. Teden otroka® je obeležil 70 let, zato smo z naslovom Otrok – nepopisan list iskali vzporednice med biti otrok danes in nekoč. Za oblikovanje plakata smo se povezali z mladimi študenti Akademije za likovno umetnost in oblikovanje, izjemno poslanico pa je napisala Nika Gradišek, študentka sociologije in anglistike. V programu Mladi raziskovalci zgodovine so otroci pripravili izjemne pisne izdelke na temo Kulturna ustvarjalnost v mojem kraju, v natečaju Evropa v šoli pa je več kot 10.000 otrok ustvarjalo navdihujoča dela pod naslovom Dobro se z dobrim vrača.

V organih ZPMS, stalnih delovnih telesih in drugih stalnih oblikah delovanja je bilo vključenih okoli 100 članov, ki so s svojim delom v letu 2024 opravili 1.322 prostovoljnih ur. Prostovoljci/svetovalci Nacionalne mreže TOM (9.698 ur) in prostovoljci, ki delajo na letovanjih (18.208), pa so skupno opravili 27.906 ur.

Leto 2024 je prineslo tudi pomembne zakonodajne spremembe. Sprejeta novela Zakona o osnovni šoli je uvedla obvezni tuji jezik v prvem razredu, nacionalno preverjanje znanja za tretješolce in nova merila za vpis v srednje šole. Hkrati je bil potrjen 2. akcijski načrt k Programu za otroke 2023–2025, ki vključuje prednostna področja, kot so enake možnosti za vse otroke, življenje brez nasilja, varnost v digitalnem svetu ter otrokom prijazni postopki.

Z delom sta začeli novi stalni delovni telesi Upravnega odbora: Strokovni svet za humanitarne programe ZPMS na področju socialnega varstva in Svet ZPMS. Aktivno smo se odzivali na aktualne družbene dogodke ter se vključevali v dopolnjevanje zakonskih aktov. Kakovostno smo sodelovali z drugimi nevladnimi organizacijami, državnimi institucijami in podjetji ter okrepili partnerske povezave, ki nam omogočajo doseganje trajnostnih rešitev pri podpori otrokom in družinam.

1.1 SODELOVANJE V DELOVNIH TELESIH

V letu 2024 smo kot člani sodelovali v naslednjih delovnih telesih:

- **Svetovalni odbor projekta "Podpora duševnemu zdravju in skrb za dobrobit ogroženih otrok in mladostnikov"**

Cilj projekta je izboljšati dostop do zdravstvenih in psihosocialnih storitev za krepitev zdravja otrok in mladih s prekomerno telesno težo ali debelostjo.

23. 10. 2024 je potekalo 2. srečanje odbora, na katerem je Inštitut RS za socialno varstvo predstavil raziskavo o programih za obravnavo otroške prekomerne hranjenosti in debelosti. Srečanja sta se udeležila Uroš Brezovšek (član odbora) in Petra Zega (namestnica), ki sta izpostavila pomembnost letovanj in zimovanj pri razvijanju gibalnih sposobnosti otrok ter zdravega prehranjevanja.

- **Medresorska delovna skupina za nadgradnjo obravnave primerov vseh vrst nasilja**

V letu 2023 je bila pri Ministrstvu RS za notranje zadeve oblikovana Medresorska delovna skupina za nadgradnjo obravnave primerov vseh vrst nasilja. Za predstavnico nevladnih organizacij je bila imenovana Katja Zabukovec Kerin iz Društva za nenasilno komunikacijo, za namestnico predstavnice pa Tanja Povšič (takrat še MZPM Ljubljana). Delovna skupina si je zadala cilj, da bo prednostno obravnavala medvrstniško nasilje. V letu 2024 se delovna skupina ni sestala.

- **Delovna skupina za pripravo sprememb in dopolnitev Družinskega zakonika**

V Delovno skupino za pripravo sprememb in dopolnitev Družinskega zakonika smo predlagali Vlasto Nussdorfer, ki je bila tudi imenovana. V letu 2024 ni bilo sklicanega nobenega sestanka.

- **Neformalna posvetovalna skupina pri Varuhu človekovih pravic**

V letu 2023 oblikovana neformalna posvetovalna skupina, ki se osredotoča na preprečevanje nasilja med mladimi in v družini, se v letu 2024 ni sestala.

- **Svet Centra za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij (CNVOS)**

V letu 2023 je CNVOS zaradi poteka mandata članov sveta CNVOS razpisal postopek izbora treh predstavnikov članov v svetu zavoda. Za predstavnico članov v svetu CNVOS je bila imenovana tudi Breda Krašna, generalna sekretarka ZPMS. Svet CNVOS se je v letu 2024 sestel enkrat in to 27.2.2024. Prisotni so obravnavali in sprejeli poročilo za leto 2023 in program dela za leto 2024. Določili so članarino za leto 2024 in sprejeli spremembe Poslovnika o izboru predstavnikov NVO.

- **Upravni odbor Nacionalnega foruma humanitarnih organizacij Slovenije (NFHOS)**

Na 8. kongresu NFHOS, ki je potekal 17. 10. 2023, je bil v Upravni odbor NFHOS izvoljen Uroš Brezovšek, podpredsednik ZPMS. V letu 2024 se je odbor sestel na sedmih sejah in se 31. 3. 2024 srečal tudi s predsednico RS dr. Natašo Pirc Musar. Odbor pripravlja strokovna izhodišča za letni kongres in išče možnosti promocije humanitarnega dela v Sloveniji

- **Odbor RS za podelitev državnih priznanj**

Na predlog ZPMS je bila v odbor RS za podelitev državnih priznanj imenovana Iva Devetak, ki je 12. 3. 2024 postala predsednica Odbora. Odbor ima 9 članov, ki jih imenuje Vlada (predstavniki Vlade RS, predsednica RS in predstavniki nevladnih organizacij).

- **Etična komisija organiziranega prostovoljstva pri Slovenski filantropiji**

Članica Etične komisije je strokovna sodelavka ZPMS Iris Furlan. V letu 2024 se je komisija sestala trikrat in obravnavala dve pobudi.

2 ORGANI, DELOVNA TELESNA IN STALNE OBLIKE DELOVANJA ZPMS V LETU 2024

ORGANI ZPMS so skupščina, upravni odbor, nadzorni odbor, častno razsodišče, predsednica in dva podpredsednika.

Skupščina ZPMS je v letu 2024 zasedala enkrat, in sicer 23. 3. 2024. Na 5. korespondenčni seji pa se je sestala 26. 8. 2024.

Na 48. rednem zasedanju je skupščina ZPMS sprejela poročilo o delu ZPMS za leto 2023 in program dela ZPMS za leti 2024 in 2025. Skupščina ZPMS je sprejela v članstvo tudi novo članico: DPM Dravograd.

Na 5. korespondenčni seji je Skupščina ZPMS najprej sprejela revidirano Letno finančno poročilo ZPMS za leto 2023 in nato sprejela še Poročilo neodvisnega revizorja, ki ga je izdala Revizijska hiša RESNI, d.o.o..

Na dan 31. 12. 2024 je imela ZPMS 110 članic.

V organih ZPMS, stalnih delovnih telesih in drugih stalnih oblikah delovanja je vključenih okoli 100 članov, ki so s svojim delom v letu 2024 opravili 1.322 prostovoljnih ur. Prostovoljci/svetovalci Nacionalne mreže TOM (9.698 ur) in prostovoljci, ki delajo na letovanjih (18.208), pa so skupno opravili 27.906 ur.

Upravni odbor ZPMS se je v letu 2024 sestel na treh rednih sejah (7. 3., 20. 6., 22. 8. 2024) in na eni, 1. korespondenčni seji, ki je bila izvedena od 6. 9. do 9. 9. 2024.

- Člani/ce UO ZPMS v letu 2024: Zlatko Avbar, Iva Devetak, Jelka Jelovšek Srebot, Maja Krajnc Ružič, Ljuba Miljušević, Manca Perko, Pavla Peterle Udovič, Tjaša Sušin, Bojana Špegel, Katja Šribar, Cvetka Vereš in Urška Vrtačnik; ter po funkciji tudi Darja Groznik, Uroš Brezovšek in Martin Bigec.
- Predsednica UO ZPMS je Darja Groznik.

Nadzorni odbor ZPMS se je v letu 2024 sestel na dveh rednih sejah, in sicer 7. 3. in 22. 8. 2024.

- Člani/ce NO ZPMS v letu 2024: Rosvita Svenšek, Ivanka Černelič Jurečič, Alenka Muc, Nace Breitenberger in Aleš Urek.
- Predsednica NO ZPMS je mag. Rosvita Svenšek.

Častno razsodišče ZPMS se v letu 2024 sestalo na eni, 1. konstitutivni seji, ki je bila 14. 2. 2024.

- Člani/ce ČR ZPMS v letu 2024: Vida Ban, Stanka Damjan, Dušan Jager, Liana Kalčina in Zdenka Šturm.
- Predsednica ČR ZPMS je Liana Kalčina.

STALNA DELOVNA TELESNA UPRAVNEGA ODBORA V LETU 2024

Nacionalni odbor za otrokove pravice (NOOP), ki je bil imenovan 30. 11. 2023 na seji UO ZPMS, se je v letu 2024 sestel na dveh sejah: 12. 2. 2024 in 13. 12. 2024;

- Člani NOOP v letu 2024: Vlasta Nussdorfer, Nina Babič, Liana Kalčina, Barbara Trebižan, Tanja Tesovnik, Tanja Povšič, Tanja Petek, Jelka Jelovšek Srebot, Lea Javornik, Vesna Lotrič, Bojana Vodnjov, Živa Dokl in Matjaž Homšak.
- Predsednica NOOP je Vlasta Nussdorfer.

Nacionalni odbor za prosti čas in letovanja se je sestel na dveh rednih sejah (4. 4. in 15. 5. 2024) ter na dveh korespondenčnih sejah (23. 4. in 25. 11. 2024).

- Člani/ce NOPČL v letu 2024: Urška Vrtačnik, Meta Barlič, Jelka Jelovšek Srebot, Sabina Vidmar, Zlatko Avbar, Božo Raušl, Bojana Špegel, Nina Balent, mag. Pavla Peterle Udovič, Katja Šribar, Marko Strel, Maja Peršič in Mitja Lavrenčič.
- Predsednica NO za prosti čas in letovanje je Urška Vrtačnik.

Strokovni svet za humanitarne programe ZPMS na področju socialnega varstva, ki je bil imenovan 30. 11. 2023 na seji UO ZPMS, se je sestel na dveh rednih sejah: 10. 5. (1. konstitutivna seja) in 12. 9. 2024.

- Člani/ce v letu 2024: Urban Boljka, Anita Caruso, doc. dr. Vera Grebenc, Sašo Kronegger in Andreja Rihter.
- Predsednica Strokovnega sveta je Anita Caruso.

Svet ZPMS, ki je bil imenovan 30. 11. 2023 na seji UO ZPMS, se je v letu 2024 sestel na dveh rednih sejah, in sicer 10. 4. (1. konstitutivna seja) in 30. 5. 2024.

- Člani/ce v letu 2024: Tina Cipot, Tina Divjak, Ksenija Juh, Sašo Stojanovič Lenčič, mag. Aleksander Vališer
- Predsednica Sveta je Tina Divjak.

STALNE OBLIKE DELOVANJA V LETU 2024

Komisija za socialna vprašanja in humanitarne projekte se je sestala na štirih rednih sejah (19. 3., 4. 6., 17. 9. in 11. 12. 2024).

- Člani Komisije v letu 2024: Stanka Damjan, Zlatko Avbar, Vladimira Škof, Albina Karmuzel, Petra Potočnik, Cvetka Vereš, Simona Valoh, Darinka Kerin Kiler, Maja Strel, Dragica Poznič, Urška Vrtačnik in Metka Barlič.
- Predsednica Komisije je Kristina Valič.

Nacionalni odbor za Otroške parlamente se je sestel na eni seji (15. 2. 2024, ter zoom posvetu o trajanju teme Otroških parlamentov (13. 6. 2024)

- Člani/ce NO OP v letu 2024: Mojca Kirbiš, Zlatko Avbar, Urška Čuk, Irena Morgan, Bojana Špegel, Darja Dobršek in Tanja Povšič (zamenjava z drugim članom/-ico je v teku, saj ni več predstavnica MZPM Ljubljana).
- Predsednica odbora je Bojana Špegel.

Komisija za delo zgodovinskih krožkov se je sestala na 3 sejah: 13. 3., 22. 4. in 15. 5. 2024.

- Člani/ce Komisije v letu 2024: mag. Marjetka Balkovec Debevec, Mateja Ribarič, dr. Monika Kokalj Kočever, dr. Branko Šuštar, dr. Nadja Terčon, mag. Marjana Kos, dr. Marko Štepec, dr. Mojca Šorn, dr. Željko Oset, Maja Hakl Saje, dr. Estera Cerar, Irena Lačen Benedičič, Judita Podgornik Zaletelj, Majda Pungerčar, Anton Arko; sodelujoči v programu pa so še Bogdana Marinac, dr. Ljudmila Bezljaj Krevel, dr. Marta Rendla, mag. Mihael Ojsteršek, Neja Blaj Hribar.
- Predsednica Komisije je mag. Marjetka Balkovec Debevec, podpredsednica pa Mateja Ribarič.

Nacionalni odbor natečaja Evropa v šoli se je sestel na eni, 1. konstitutivni seji (15. 10. 2024);

- Člani/ce NO EVŠ v letu 2024: Duška Vlašič, Silva Copič, Dušan Jager, Darinka Kerin Kiler, Nataša Bušljeta, Eva Jurman in Zlata Jakše.
- Predsednica odbora je Darinka Kerin Kiler.

Svet Nacionalne mreže TOM se je sestel na 4 rednih sejah (13. 2., 9. 4., 10. 9. in 12. 11. 2024) in 1 izredni seji dne 5. 6. 2024. Spletno srečanje supervizorjev je potekalo 5. 3., 7. 5., 8. 10. in 10. 12. 2024.

- Člani/ce Sveta NM TOM v letu 2024: Nada Blažko, Nace Breitenberger, Uroš Brezovšek, Neža Jagodic, Kornelija Kaurin, Cvetka Temlin, Anka Onič, Vilma Svetičič, Barbara Trebižan, Tjaša Bertonec In Albert Mrgole. UO ZPMS je na svoji 4. seji 20.6.2024 namesto Anke Onič imenoval Karmen Janet.
- Predsednik Sveta NM Tom je Albert Mrgole.

Svet Mreže za otrokove pravice (Svet MOP) je bil imenovan na 4. seji UO ZPMS; v letu 2024 se ni sestel.

- Članice Sveta MOP so: Liana Kalčina, Lavra Izgoršek, Barbara Pia Hrovat, Tanja Povšič, Ajda Žumbar in Katarina Bervar Sternad.

3 PROGRAMI ZVEZE PRIJATELJEV MLADINE SLOVENIJE

ZPMS izvaja več programskih sklopov¹, katerih skupni namen je dvig kakovosti življenja otrok in mladostnikov, in sicer:

1. Zagovorništvo otrokovih pravic: *Nacionalni odbor za otrokove pravice pri ZPMS, Mreža za otrokove pravice*;
2. Socialno-humanitarni programi *ENO SRCE®: Pomoč družinam, Sapramiškin sklad, Adin štipendijski sklad, Štipendijski sklad dr. Janeza Drnovška, Športnik sem, Glasbenik sem, Polna šolska torba, Dedek Mraz*;
3. Humanitarni program *Pomežik soncu® – izvedba letovanj, zimovanj in drugih dejavnosti za kakovostno preživljanje prostega časa*;
4. Otroci, aktivni državljani: *Otroški parlamenti®, Evropa v šoli, Mladi raziskovalci zgodovine*.
5. Teden otroka®;
6. Nacionalna mreža TOM telefon® za otroke in mladostnike;
7. Podporno-izobraževalni center Modra postaja.

V nadaljevanju podajamo pregled izvedenih dejavnosti v letu 2024 po programskih sklopih.

¹ Programi Zveze prijateljev mladine Slovenije: TOM telefon®, Teden otroka®, Otroški parlamenti®, Eno srce® in Pomežik soncu® ter njihovi logotipi/grafizmi so registrirane blagovne znamke Zveze prijateljev mladine Slovenije. Zveza prijateljev mladine Slovenije je uspela registrirati tudi besedne zveze *Bralna značka®, prijateljev mladine®* in *Odgovor je pogovor®*. Konec leta 2023 smo začeli s postopki za zaščito blagovne znamke *CopArt*, ki še tečejo. Za potrebe izvedbe aktivnosti MDPM za Goriško je ZPMS registrirala blagovno znamko in grafizem *Kapljica Soče®*.

3.1 ZAGOVORNIŠTVO OTROKOVIH PRAVIC

Konvencija ZN o otrokovih pravicah (KOP) je temeljni dokument, ki opredeljuje otrokove pravice. KOP je bila sprejeta 20. novembra 1989 z resolucijo št. 44/25. V Sloveniji področje otrokovih pravic ni enotno sistemsko urejeno. Je razdrobljeno in neusklajeno tako v zakonodaji kot tudi na drugih področjih in sektorjih (npr. izobraževanje, družinska politika, pravo, itd.). Vsak sektor ima svoje usmeritve in pristope k zaščiti otrok.

Od leta 2017 deluje Svet Republike Slovenije za otroke in družino, stalno posvetovalno telo Vlade Republike Slovenije (Svet deluje na podlagi Družinskega zakonika). Člani so predstavniki nevladnih organizacij in strokovnih institucij s področja otrok in družine ter predstavniki Vlade Republike Slovenije. Od maja 2023 je odbor razširjen z 2 predstavnikoma otrok. Članica Sveta je predsednica ZPMS Darja Groznik ter predstavnik otrok Jakob. Druga predstavnica otrok je Lara Izabela iz Unicefa Slovenija.

Naloge Sveta RS za otroke in družino so:

- spremlja in ocenjuje položaj otrok in družine, s poudarkom na uresničevanju pravic otrok;
- predlaga strokovna izhodišča za sprejem zakonodaje in strateških dokumentov na področju otrok in družine;
- obravnava predloge zakonov s področja otrok in družine in pripravlja strokovna mnenja o predlogih zakonov;
- pripravlja pobude za usklajeno delovanje pristojnih organov na področju otrok in družine in za sodelovanje med pristojnimi organi, strokovnimi institucijami ter nevladnimi organizacijami;
- spremlja izvajanje sprejete zakonodaje in ukrepov na področju otrok in družine.

Svet se je v letu 2024 sestel na eni seji (28. 10.). Menimo, da je potrebno, da so seje vsaj tri- do štirikrat letno, zato smo skupaj z Unicefom Slovenija maja podali pobudo za sklic seje – realizirana je bila šele v jeseni. Svet bi moral delovati aktualnejše, saj razmere za otroke v Sloveniji terjajo krepitev medresorskega povezovanja in celovit pristop k reševanju izzivov otrok, mladostnikov in družin.

3.1.1 DELOVANJE NACIONALNEGA ODBORA ZA OTROKOVE PRAVICE ZPMS

Nacionalni odbor za otrokove pravice (NOOP) sestavljajo predstavniki zvez in društev prijateljev mladine s terena ter zunanji strokovnjaki z različnih področij delovanja, ki zadevajo otroke. Odbor v mandatnem obdobju 2023–2027 sestavlja 13 članov. V preteklem letu se je večkrat odzival na aktualna vprašanja in družbene dogodke, ki zadevajo otroke, mladostnike in družine, ter se vključeval v dopolnjevanje in komentiranje novel zakonov in podzakonskih aktov.

Kot odziv na dodeljeno kazen nekdanjemu jeseniškemu ravnatelju za zlorabo 10-letne deklice njegove partnerke (3 leta in 10 mesecev) smo 17. 1. pripravili sporočilo za javnost z naslovom "Kdo zares ščiti neobgljene in prav nič krive otroke". Podprli smo tudi shod "Bela roža – STOP pedofiliji", ki je bil marca organiziran na Jesenicah (pred sodišče so polagali bele rože).

V januarju sta bili predsednica ZPMS in predsednica NOOP na sestanku pri predsednici Državnega zbora z namenom spodbuditve organizacije posveta o dolgotrajnih sodnih postopkih, v katerih so vključeni otroci (obljubili so spomladanski čas, posvet je bil realiziran v jeseni).

V marcu smo skupaj z Mrežo za otrokove pravice podali komentarje na osnutek Strategije razvoja zdravstvene dejavnosti na primarni ravni zdravstvenega varstva do leta 2031 (februar). Glede kadrovskih virov smo izpostavili pomanjkanje stimulacije primarne pediatrije in šolske medicine v vseh ukrepih. Pri digitalizaciji zdravstva smo predlagali dodatne alineje za učinkovitejše medresorsko povezovanje, kot je celostna obravnava pacienta (npr. športno-vzgojni karton) in boljša izmenjava podatkov med vsemi tremi ravni zdravstvenega sistema. Opozorili smo na pomanjkanje pediatrov v številnih regijah, kjer kar 22.600 otrok in mladostnikov nima izbranega zdravnika, ter na dejstvo, da 44 šol nima imenovanega zdravnika za šolsko medicino. Prav tako smo izpostavili kadrovske podhranjenosti mreže Centrov za duševno zdravje. Predlagali smo vzpostavitev brezplačne psihoterapevtske pomoči za otroke in mladostnike ter opozorili na pomanjkanje finančnih sredstev za pediatre pri izvajanju predpisanih preventivnih programov.

Tudi brez formalnega poziva kandidatom za EU poslance smo v sodelovanju z Mrežo za otrokove pravice nadaljevali s prizadevanji za promocijo otrokovih pravic na evropski ravni in spodbujali razpravo o njihovem pomenu.

S sporočilom za javnost "Tudi iz ZPMS glasen poziv h končanju vojne v Gazi" smo 27. 5. v imenu otrok pozvali mednarodno skupnost, naj čim prej prevzame odgovornost za zaščito otrok v Gazi in okrepi prizadevanja za zagotavljanje učinkovite humanitarne pomoči.

Pri predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvajanju rejniške dejavnosti (julij) smo skupaj z Mrežo za otrokove pravice podprli komentarje Rejniškega društva Slovenije in dodatno izpostavili, da poimenovanje reja/rejenec ni ustrezno. Predlagali smo nov izraz so-skrbniška družina, ki bolje odraža razmerje med rejnikom in otrokom. Ta odnos dejansko predstavlja družinsko skupnost, kjer ne gre za "rejo" (reja živali), temveč za obliko skrbi, primerljivo s starševsko odgovornostjo.

V razpravi o osnutku Zakona o psihoterapevtski in klinično psihoterapevtski dejavnosti (junij) smo *pozdravili namero, da se to področje končno uredi*, ter opozorili na naraščajoče duševne stiske otrok in mladostnikov; pomanjkanje strokovnjakov, ki nudijo brezplačno podporo in pomoč otrokom in mladostnikom ter na nedopustno dolge čakalne vrste. Skupaj z Mrežo za otrokove pravice in Nacionalno mrežo TOM telefon za otroke in mladostnike smo zakonodajalca pozvali, da zakon uredi na način, ki bo omogočil brezplačno psihoterapevtsko pomoč otrokom in mladostnikom znotraj različnih sektorjev in nivojev skrbi za duševno zdravje; takojšnjo psihoterapevtsko pomoč za otroke in mladostnike v stiski; dostopnejše urgentne službe za otroke in mladostnike; zagotovitev ustreznega števila psihoterapevtov, usposobljenih za delo z otroki; ter multidisciplinarno obravnavo otrok in mladostnikov s težavami v duševnem zdravju.

Predsednica odbora Vlasta Nussdorfer je 27. 11. s prispevkom "Izjemna odgovornost" sodelovala na posvetu v Državnem zboru RS na temo "Položaj in vloga otrok v sodnih postopkih". V prispevku je izpostavila: povečanje števila sodnih izvedencev; strogo postavljene roke za izdelavo izvedeniških mnenj; v kompleksnejših zadevah konziliarno izvedeniško mnenje, zoper katerega ni možna pritožba ali postavitev novega izvedenca; če je v isti zadevi podana tudi kazenska ovadba, naj se ta rešuje prioriteten; rok za končanje zadeve na 1. stopnji, v katero so vpleteni otroci, naj ne bo daljši od 1 leta, na višjih pristojni organih pa naj bo rok 3 mesece.

Decembra (20. 12.) smo se pridružili pozivu Zveze potrošnikov Slovenije "Novoletna želja: igrače brez nevarnih kemikalij!", ki je nagovoril ministrstva in naše predstavnike v Bruslju, naj podprejo postopek revizije direktive o varnosti igrač. Namreč, v igračah, ki jih podarimo našim najmlajšim, še vedno prepogosto najdemo kemikalije, ki škodijo zdravju otrok – zakonodajalci v EU imajo moč, da to spremenijo. Izrazili smo zahtevo po novih, strožjih pravilih o varnosti igrač!

Že drugo leto smo sodelovali v Državnem preventivnem mehanizmu, ki deluje v okviru Varuha človekovih pravic. V sklopu ZPMS je vključenih 6 oseb (Uroš Brezovšek, Petra Zega, Liana Kalčina, Iva Devetak, Tanja Povšič in Vesna Lujinović). Državni preventivni mehanizem je mehanizem, preko katerega se obiskuje kraje odvzema prostosti in preverja ravnanje z osebami, ki jim je bila odvzeta prostost (*da bi se okrepilo varstvo pred mučenjem in drugimi oblikami okrutnega, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja/kaznovanja*). V letu 2024 smo skupaj s strokovnimi delavci Varuha človekovih pravic opravili 4 obiske, vsi so bili v domovih za starejše. Del mehanizma bomo vse do leta 2026.

Zloženka s priporočili za Dobro igračo še ni bila pripravljena, vendar se zavedamo njenega pomena, zato smo v letu 2024 aktivno raziskovali možnosti financiranja za njeno izvedbo.

Pod okrilje delovanja odbora spadajo še Forum proti telesnemu kaznovanju otrok, Forum za pravice otrok v bolnišnici in Zveza družin, ki pa že dlje časa niso aktivni. Kljub temu smo nadaljevali z distribucijo zloženke za starše "Odraščanje brez nasilja" in brošure "Moj otrok mora ostati v bolnišnici" ter obeležili mednarodni dan družin.

Na področju zagovorništva otrokovih pravic smo v letu 2024 izvedli naslednje dejavnosti:

Sodelovanje v različnih delovnih skupinah in telesih

- *Svet RS za otroke in družino*

V mandatnem obdobju 2023–2027 je članica Sveta Darja Groznik, predsednica ZPMS. Maja 2023 so Svet razširili z 2 predstavnikoma otrok, Jakobom (ZPMS) in Laro Izabelo (Unicef Slovenija). Kot predstavnica NVO v Svetu sodeluje tudi Tjaša Tomažin-Raspotnik iz Zveze Anita Ogulin & ZPM.

V letu 2024 sta potekali dve seji, 8. 3. (dopisna seja) in 28. 10. (v živo). Člani Sveta so se seznanili z aktivnostmi na področju družinske politike ter z raziskavo Inštituta RS za socialno varstvo "Otroci in mladostniki s čustvenimi in vedenjskimi težavami in/ali motnjami". V razpravi o izzivih na področju duševnega zdravja otrok in mladostnikov je Jakob izpostavil problem dolgih čakalnih vrst za psihoterapevtsko pomoč in negativni vpliv spletnega okolja na duševno zdravje otrok. Tudi Groznik je izpostavila krizo vrednot in prekomerno uporabo pametnih naprav, ki bi jo morali omejiti doma in v šoli.

- *Svet Vlade RS za spodbujanje in razvoj prostovoljstva, prostovoljskih in nevladnih organizacij*

Konec julija smo prejeli obvestilo o spremembi predstavnika NVO v Svetu. Ena od predstavnic je odstopila, zato je bilo treba za preostanek mandata izvesti imenovanje namestnika. V postopku so bili za namestnike predstavnikov imenovane 4 osebe, med njimi je bila tudi Breda Krašna. Pri glasovanju je prejela največje število glasov in zato bila imenovana za predstavnico nevladnih organizacij do konca mandata (sklep CNOVS, 9. 8. 2024).

Vlada RS je s sklepom št. 01301-17/2022/10 z dne 12. 12. 2024 imenovala člane Sveta Vlade RS za spodbujanje razvoja prostovoljstva, prostovoljskih in nevladnih organizacij. V svet je bila imenovana tudi Breda Krašna, generalna sekretarka ZPMS. Svet se v letu 2024 ni sestel.

- *Strokovni svet za socialno varstvo pri MDDZS BREDA*

Članica strokovnega sveta je Breda Krašna, generalna sekretarka ZPMS. V letu 2024 se je Strokovni svet za socialno varstvo sestel dvakrat. Na 3. seji (18. 4. 2024) je bil prisotnim predstavljen predlog novega Zakona o osebni asistenci in predlog novega Pravilnika o nagradah in priznanjih za delo na področju socialnega varstva.

Na 4. seji (13. 11. 2024) pa je bil predstavljen predlog novelacije Zakona o dolgotrajni oskrbi, sprememba Zakona o izvajanju rejniške dejavnosti, sprememba Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih, sprememba Zakona o množičnem vrednotenju nepremičnin, ki vpliva na zakonodajo, ki je v pristojnosti MDDSZ in nujne spremembe Zakona o socialnem varstvu. Prisotni so bili seznanjeni tudi z rezultati pogajanj glede dogovora o prenovi sistema plač v javnem sektorju.

- *Strokovni svet za zagovorništvo otrok pri VČP*

Članica sveta je strokovna sodelavka Sara Geiger Smole. Strokovni svet se je v letu 2024 sestel na 2 sejah (26. 3. in 18. 6. 2024). Na sejah je beseda tekla o promociji zagovorništva, predstavljene so bile statistike poročilo o izvajanju promocije zagovorništva. Aktivno smo sodelovali pri pripravi posveta za udeležence zagovorništva otrok z naslovom "Odnos zagovornika z otrokom – kako z veščinami do uspešnejšega sodelovanja", ki je potekal 8. in 9. 11. v Portorožu.

- *Svet varuha za človekove pravice*

Svet varuha za človekove pravice je posvetovalno telo varuha za spodbujanje in varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter krepitev pravne varnosti, ki deluje po načelu strokovne avtonomije. Kot predstavnica civilne družbe v Svetu sodeluje predsednica ZPMS Darja Groznik. Mandat je vezan na mandat Varuha človekovih pravic, to je do 24. 2. 2025.

V letu 2024 je potekala ena seja (27. 5.), na kateri je bila obravnavana tema človekove pravice v zdravstvu. Na seji je predsednica izpostavila izzive pri zagotavljanju pediatrične oskrbe otrok, pomanjkljivo mrežo specialistov za otroke, v zobozdravstveni in splošni zdravstveni oskrbi

- *Medresorska delovna skupina za pripravo predloga nacionalnega Akcijskega načrta za jamstvo za otroke*

Jamstvo za otroke je bilo pripravljeno v skladu s Priporočilom Sveta EU 2021/1004 o vzpostavitvi evropskega jamstva za otroke. Akcijski načrt RS za jamstvo za otroke 2022–2030² je bil sprejet 25. 4. 2023. Članica skupine je strokovna sodelavka Sara Geiger Smole. V letu 2024 aktivnosti ni bilo.

- *Delovna skupina za Program za otroke*

Program za otroke 2020–2025 je bil sprejet novembra 2020. Akcijski načrt za izvajanje Programa za otroke za obdobje 2023–2025 je šel v marcu v medresorsko usklajevanje, julija 2024 pa je bil sprejet. Medresorska delovna skupina se je sestala 8. 10., ki se je strinjala, da bi bila smiselna evalvacija izvajanja Programa za otroke 2020–2025 in ponovitev raziskave o položaju otrok v Sloveniji. Oboje bi predstavljalo podlago za pripravo novega Programa za obdobje 2026–2031. Članica delovne skupine je do sedaj bila strokovna sodelavka Petra Zega. Pričakujemo poziv za novo delovno skupino in pripravo novega Programa za otroke.

² <https://www.gov.si/novice/2023-04-25-sprejet-akcijski-nacrt-za-jamstvo-za-otroke-2022-2030/>

- **Usmerjevalni odbor programa ZDAJ**

Usmerjevalni odbor programa ZDAJ, katerega nosilec je Nacionalni inštitut za javno zdravje, deluje od junija 2021. Program preventivnega zdravstvenega varstva otrok in mladostnikov "ZDAJ – Zdravje danes za jutri" se osredotoča na rast in razvoj, način življenja otrok in mladostnikov, ki vpliva na njihovo telesno, duševno in socialno zdravje. Kot članica v odboru sodeluje generalna sekretarka Breda Krašna, nadomešča jo strokovna sodelavka Petra Zega.

V letu 2024 ni bilo sklicanega nobenega sestanka.

Mednarodni dan družin in teden družin

Generalna skupščina OZN je leta 1994 razglasila 15. maj za Mednarodni dan družin, ki vsako leto izpostavi določeno temo. V letu 2024 je bila v ospredju tematika "*Družine in podnebne spremembe*". Podnebne spremembe negativno vplivajo na zdravje in dobro počutje družin s povečanim onesnaževanjem, medtem ko ekstremni vremenski dogodki (orkani, suše, poplave) pogosto povzročijo razseljevanje in izgubo sredstev za preživetje družin in posameznikov.

Pred 21 leti smo dan družin razširili na Teden družin, ki vsako leto poteka od 15. do 22. maja. V ta namen vsako leto v sodelovanju s kulturno-umetniškimi organizacijami pripravimo akcijo "Za družine brezplačno". V letu 2024 se je odzvalo 42 muzejev in galerij, ki so v omenjenem tednu nudili družinam prost vstop ali posebne, njim namenjene, aktivnosti. Posebne aktivnosti za družine v tem času so pripravila tudi naša društva in zveze, še posebej izpostavljamo ZPM Krško, MDPM za Goriško, DPM Andraž in DPM Šmartno ob Paki.

Meditersko gibanje otrok

Meditersko gibanje otrok (Mediterranean Children's Movement) je organizacija s sedežem na Malti. Deluje od leta 2023. Sredozemska (mediteranska) regija vključuje države, ki so si geografsko podobne, a socialno, gospodarsko, okoljsko in kulturno zelo različne. Otrok v Libanonu, Palestini ali Siriji živi drugače kot otrok v Španiji, Italiji ali na Malti. Mnogi problemi so sicer univerzalni: neenakost, revščina, nasilje, podnebne spremembe, vendar pa jih otroci v različnih predelih Sredozemlja različno doživljajo.

Glavne aktivnosti organizacije so ozaveščanje in opozarjanje na revščino otrok v Sredozemlju; na otroke-migrante in begunske otroke; otroke, ki živijo na konfliktnih območjih; zdravje, izobraževanje, namestitve (stanovanje) in dobro počutje otrok; podnebne spremembe ter participacija in opolnomočenje otrok. Znotraj organizacije deluje tudi Svet otrok, sestavljen iz 10 članov, od katerih sta 2 člana iz Slovenije (Jakob in Livia Zara). Njun mandat je 2 leti (2024–2026).

Uroš Brezovšek in Petra Zega sta člana odbora za participacijo, Uroš je član odbora za članstvo, Petra in Sergej (predstavnik otrok iz prvega mandata) pa sta člana odbora za zagovorništvo in komunikacijo. Še nekaj več informacij je zapisanih na str. 39.

Udeležba na sejah odborov v Državnem zboru

Kot zainteresirana javnost smo se v letu 2024 udeležili naslednje seje v Državnem zboru:

Julij	Skupna seja Odbora za izobraževanje, znanost in mladino, Odbora za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo ter Odbora za delo, družino, socialne zadeve in invalide	Tema: Nasilje med otroki je vse pogostejše, šole so nemočne, pristojni pa ne ukrepajo Seje se je udeležila Tjaša Bertonecelj, vodja Nacionalne mreže TOM telefon.
-------	---	--

Kampanja #VoteforChildren

Kampanja #VoteforChildren je kampanja, ki si prizadeva, da bi bila vprašanja otrok na vrhu dnevnega reda – ne samo lanskim evropskim volitev – temveč tudi v novem mandatu evropskega parlamenta. Za kampanjo smo izvedeli preko Eurochilda in bili pozvani, da jo posredujemo slovenskim bodočim evropskancem (kampanja je bila pred volitvami v evropski parlament v letu 2024). Kampanja je še vedno aktualna in poziva evropske poslance k promociji ter uresničevanju otrokovih pravic v svojem mandatu. Slovenskih 9 evropskih poslancev se na naše pozive ni odzvalo, razen poslanca Prebiliča, ki se je zahvalil za pobudo in zatrdil, da jo je že podpisal, čeprav njegovega podpisa na platformi ni mogoče najti. Na platformi kampanje najdemo le podpis dr. Milana Brgleza, nekdanjega evropskega poslanca in podpredsednika medskupine za pravice otrok.

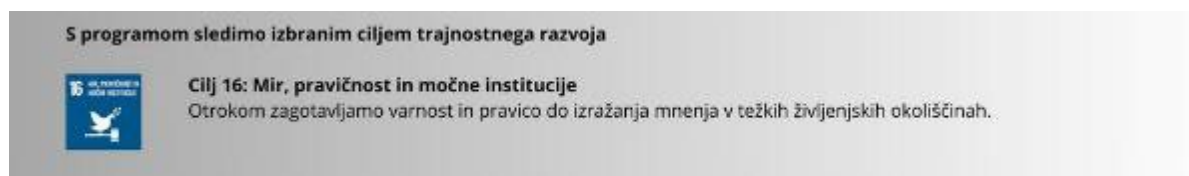
Sodelovanje z organizacijo Eurochild

ZPMS je polnopravna članica mednarodne organizacije Eurochild od leta 2015. Mreža za otrokove pravice (MOP), ki deluje pod okriljem ZPMS, pa je pridružen član te organizacije in hkrati National Partner Network (NPN) partner. Podpredsednik ZPMS Uroš Brezovšek je član upravnega odbora te organizacije (do maja 2025). Hkrati je predsednik pododбора za članstvo in član pododбора za finance in zbiranje sredstev. Eurochild ima tudi Svet otrok, katerega novi član je Lucijan, mladi parlamentarec iz Novega mesta. Njegov mandat traja od junija 2024 do maja 2026. Svet otrok je sestavljen iz 12 članov iz različnih držav. V letu 2024 smo se aktivno vključevali v delo in aktivnosti Eurochilda (podrobneje v tabeli na str.83).

Članstvo v mednarodni organizaciji EACH

ZPMS je članica mednarodne organizacije EACH – European Association for Children in Hospital. Članstvo v tej organizaciji je bilo vzpostavilo pred mnogimi leti, ko je bil aktiven prof. Pavle Kornhauser. Trenutno v tej organizaciji nismo aktivni člani, saj nimamo delegirane osebe, ki bi nas zastopala. Želimo pa si, da bi članstvo zopet aktivirali z imenovanjem novega delegata, ki bi bil iz zdravniških oz. pediatričnih vrst.

3.1.2 MREŽA ZA OTROKOVE PRAVICE

Mreža za otrokove pravice (MOP) je mreža 41 nevladnih organizacij, ki deluje na področju otrokovih pravic. Namenjena je podpori, spodbudi in koordinaciji NVO. Na podlagi spremljanja trenutnega stanja otrokovih pravic na nacionalni in evropski ravni skrbimo za visoko kakovost zagovornišтва in informiranja s področja otrokovih pravic. Na evropski ravni je MOP pridružena članica evropske mreže za otrokove pravice Eurochild, hkrati pa nacionalna partnerska mreža (National Partner Network) za Slovenijo. Sodelujemo tudi z mednarodno organizacijo Child Rights Connect, ki med drugim nudi podporo mrežam NVO pri pripravi alternativnih poročil o uresničevanju Konvencije ZN o otrokovih pravicah.

V okviru Mreže za otrokove pravice smo v letu 2024 izvedli naslednje dejavnosti:

Zagovorniške aktivnosti

V okviru javne razprave o noveli Zakona o medijih (ZMed-1) smo podali lastne predloge za dopolnitve ter pismo podpore Časorisu. Pri tem smo sodelovali s Fakulteto za družbene vede, ki je v okviru ciljnega raziskovalnega projekta "Medijska krajina v Sloveniji med pluralizacijo in homogenizacijo", izvajala intervjuje z akterji, ki so se oglasili v javni razpravi.

Skupaj z NOOP pri ZPMS smo pripravili komentarje k javni razpravi o predlogu Nacionalne strategije razvoja zdravstvene dejavnosti na primarni ravni zdravstvenega varstva do leta 2031; v javni razpravi sprememb Zakona o izvajanju rejniške dejavnosti smo podprli predloge Rejniškega društva Slovenije ter sodelovali v javni razpravi o Zakonu o klinični psihoterapevtski in psihoterapevtski dejavnosti. Pred volitvami formalnega poziva kandidatom za evropske poslance sicer nismo izvedli, a smo prek sodelovanja z različnimi deležniki še naprej spodbujali razpravo o pomenu promocije in varstva otrokovih pravic na evropski ravni.

Ministrstvu RS za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti smo poslali dopis za podporo Mreži za otrokove pravice (v zvezi z uresničevanjem 23. člena Zakona o nevladnih organizacijah).

Kot člani Sveta za zagovorništvo otrok (v svetu predstavljamo nevladne organizacije) smo aktivno sodelovali pri pripravi dvodnevne posveta za udeležence zagovorništva otrok z naslovom "Odnos zagovornika z otrokom – kako z veščinami do uspešnejšega sodelovanja".

V zadnji tretjini leta smo pričeli s povezovanjem nevladnih organizacij ter koordinacijo pisanja alternativnega poročila o uresničevanju Konvencije ZN o otrokovih pravicah.

Decembra smo skupaj z Mrežo 25x25 in Mrežo NVO za vključujočo informacijsko družbo poslali dopis Ministrstvu RS za vzgojo in izobraževanje za sistemsko ureditev omejitve uporabe zaslonov v šolah.

Spremljali in sledili smo aktualnim spremembam pravnih predpisov. Smo tudi člani posvetovalne skupine za pripravo akcijskega načrta Jamstvo za otroke, ki jo vodi MDDSZEM; a v letu 2024 aktivnosti ni bilo.

Obuditev projekta Otroško novinarsko središče v šolskem letu 2024/2025 ni bila izvedena, saj smo se najprej osredotočili na iskanje ustreznih finančnih virov. V letu 2024 smo aktivno preučevali možnosti financiranja, da bi projekt lahko uspešno realizirali v prihodnje.

Konzorcij vsebinskih mrež nevladnih organizacij

V okviru Konzorcija vsebinskih mrež smo v aprilu (25. 4. 2024) organizirali okroglo mizo z naslovom "Kako učinkovito zmanjšati prekomerno uporabo zaslonov pri otrocih in mladostnikih". Na okrogli mizi so predstavniki različnih skupin iskali najpogostejše vzroke in z njimi povezane posledice prekomerne uporabe zaslonov ter predstavili rešitve za učinkovito naslavljanje problematike, kot jih vidijo sami. Okroglo mizo smo snemali in naknadno objavili tudi video posnetek na Youtube ter pripravili sporočilo za javnost.

Udeležili smo se dveh sestankov Konzorcija vsebinskih mrež z Ministrstvom RS za javno upravo. Prvi je potekal 19. 6. 2024, drugi pa 7. 11. 2024. Z MJU je dogovorjeno, da se srečujemo 3x letno. Teme sestankov so povezane z delovanjem vsebinskih mrež ter čezsektorskimi temami.

Sodelovali smo na rednih mesečnih sestankih konzorcija.

Promocijske aktivnosti

V letu 2024 smo popravili in uredili spletno stran www.mreza-za-otrokove-pravice.si.

Mednarodno sodelovanje

- aktivno sodelovanje v mednarodni mreži organizacij Eurochild (sodelovanje v okviru njihovih akcij, aktivna udeležba na letni konferenci ter na generalni skupščini);
- članice Eurochilda (MOP je pridružena članica) imamo "glas" pri pripravi poročila za Evropski semester* (*mehanizem za usklajevanje ekonomske in socialne politike v EU*); pripravili smo poročilo za Slovenijo (Eurochild Flagship Report);
- izvedli smo intervju s Svetom Evrope za študijo "Support to the Council of Europe's Project on child-friendly justice".

3.2 SOCIALNO-HUMANITARNI PROGRAM ENO SRCE®

S programom sledimo izbranim ciljem trajnostnega razvoja

Cilj 1: Odprava revščine
Cilj 10: Zmanjšanje neenakosti
Podpora družinam v obliki materialne pomoči, prehrane in ostalih osnovnih potrebščin.

»Eno srce verjame v lepši svet, v male junake in srečen otroški smeh.
Eno srce v meni in tebi živi, veliko kot sonce, eno srce za vse ljudi.«
(Himna ZPMS, Eno srce)

V socialno-humanitarne programe vključujemo otroke, mladostnike in družine iz vse Slovenije. Glavni cilj je zmanjšati socialno izključenost in omogočiti kakovostnejše življenje. Pomagamo finančno s plačili različnih stroškov in materialno (oblačila, hrana, šolske potrebščine ipd.).

V letu 2024 smo Adinem štipendijskemu skladu, ki je namenjen dijakinjam in dijakom splošnega srednješolskega izobraževanja (gimnazija) in študentom, dodali še Štipendijski sklad dr. Janeza Drnovška, ki je namenjen dijakinjam in dijakom poklicnega in strokovnega srednješolskega izobraževanja.

Socialno-humanitarni program ENO SRCE® tako združuje naslednje sklade:

- Pomoč družinam;
- Sapramiškin sklad;
- Štipendije – Adin štipendijski sklad in Štipendijski sklad dr. Janeza Drnovška;
- Glasbenik sem;
- Športnik sem;
- Polna šolska torba in
- Dedek Mraz.

Nadaljnja pomoč prizadetim v poplavih

Leto 2023 je bilo močno zaznamovano s pomočjo družinam po poplavih. Kljub temu pa je bila naša zbiralna akcija tako obsežna, da nam je omogočila prenos 353.088,69 EUR še v leto 2024. Ta sredstva so bila namenjena za nadaljnje sanacije domov, organizacijo podpornih vsebin za otroke, učitelje in starše, za letovanja otrok med počitnicami, za organizacijo dogodkov na poplavljenih območjih (počitniške delavnice, decembrski obisk dedka Mraza), za nakup šolskih potrebščin otrokom s poplavljenih območij ipd..

Aplikacija ZARJA

Aplikacija Zarja, v kateri vodimo socialno-humanitarne programe, je bila vzpostavljena že v letu 2023, v letu 2024 pa smo jo še nadgradili. V aplikacijo vpisujemo podatke za sklade Pomoč družinam (pomoč s strani komisije in druge finančne akcije), Sapramiškin sklad, Štipendijski sklad, Glasbenik sem, Športnik sem in materialne akcije. V leta 2024 smo začeli z razmišljanji in urejanjem statističnih podatkov, ki bi nam v naših programih in projektih prišli prav. To se bo nadaljevalo tudi v letu 2025. Aplikacija Zarja se počasi razvija, skladno s potrebami na socialno-humanitarne področju, in v sodelovanju z Agencijo Lars, ki nam nudi tehnično pomoč.

Zbiranje sredstev za ENO SRCE®

Sredstva in materialne donacije za naš socialno-humanitarni program ENO SRCE® smo zbirali preko celotnega leta, najbolj intenzivno pa v zaključku leta 2024. Sredstva in materialne donacije za program donirajo posamezniki s finančnimi nakazili ali z materialnimi donacijami ter podjetja preko donatorske pogodbe ali z materialnimi donacijami.

- *Dobrodelni copat CopArt*

V letu 2024 se je COPArt-u s človeško ribico Urške Drofenik (leta 2022) in s podobo Srečka Kosovela, ki jih je oblikoval Žare Kerin (leta 2023) pridružil še COPArt Oskarja Kogoja s podobo zlate čebele. Vsi COPArt-i so izdelani ročno v Čevljarstvu Brodi iz Tržiča. Konec leta 2023 smo začeli s postopki za zaščito blagovne znamke CopArt, ki pa so še v teku.

COPArt-i so dobrodelni, in sicer gre del od prodaje v različne sklade:

- Človeška ribica polni Sapramiškin sklad,
- Srečko Kosovel je namenjen skladu Glasbenik sem,
- Zlata čebela pa je v letu 2024 začela polniti Adin štipendijski sklad.

V letu 2024 smo skupno prodali 669 dobrodelnih copat CopArt.

- *Zbiranje sredstev v poslovalnicah Tedi*

Ob koncu leta 2023 smo na pobudo podjetja TEDI Betriebs, d.o.o., začeli skupno dobrodelno sodelovanje. V vseh njihovih poslovalnicah po Sloveniji lahko kupci pri blagajni donirajo gotovino v namenski nabiralnik. Donacije so namenjene našim skladom znotraj socialno-humanitarnega programa Eno srce. V letu 2024 so pooblaščen osebe opravile kar 256 praznjenj nabiralnikov in pologov na TRR ZPMS v višini 13.066,55 EUR.

- *Dobrodelni teden na RTV*

Že 8. leto zapored smo z RTV Slovenija izvedli dobrodelni teden – tokrat je potekal od 9. do 15. decembra 2024 v oddajah Dobro jutro, Tednik, kvizu Vem!, Dnevna soba, Glasbeni pozdrav, kvizu Joker, Kaj dogaja? in Nedeljsko popoldne. S pomočjo gledalk in gledalcev TV Slovenija smo zbrali 176.050 EUR, ki jih bomo v sklade ENO SRCE prerazporedili glede na potrebe.

- *Hladilnik toplega srca*

V decembru 2024 je že 10 leto zapored potekala akcija Hladilnik toplega srca, ki z ekipo Radia Capris in s poslušalci zbira finančna in materialna sredstva za družine iz Obalno-kraške regije (Koper, Izola, Piran, Ankaran, Hrpelje-Kozina, Sežana in Ilirska Bistrica). V letošnjo akcijo so vključili še družine iz notranjske regije (Postojna). Zbrali so rekordnih 108.879,51 EUR finančnih sredstev, dodatno pa še 12 ton različnih dobrin. Z zbranimi sredstvi bomo na ZPMS v naslednjem letu otrokom in družinam v stiski pomagali pri kritju nujnih življenjskih stroškov, tudi šolnin in različnih terapij, v poletnih mesecih bodo otroci letovali; s sredstvi bomo omogočili tudi nekatere vsebinske programe, ki jih izvajajo posamezna društva (Zeleni nahrbtnik, učno pomoč, ...), pomagali pa bomo tudi reševanju morebitnih izrednih situacij.

3.2.1 POMOČ DRUŽINAM

Komisija je na svojih rednih sejah pregledala 224 vlog za pomoč, odobrila je 185 vlog in jim namenila sredstva v višini 125.818,19EUR (pomoč družinam, Sapramiškin sklad, obala, poplave 2023). Vloge niso bile odobrene 39 prosilcem z utemeljitvami, da so bodisi že prejeli pomoč s strani ZPMS ali imajo polnoletne otroke ali ker niso oddali popolne dokumentacije za vključitev v humanitarni program.

Komisija je tudi potrdila 22 družin, ki so prejela namenska sredstva iz drugih finančnih akcij (nakazila s strani različnih podjetji, posameznikov, sredstva iz različnih zbiralnih akcij ...) v višini 151.931,32 EUR.

Pomoč družin				Druge finančne akcije	
št. komisije	št. družin	odobreno	sredstva	št. družin	sredstva*
KSHV 1-2024	57	46	27.518,00 EUR	6	88.203,49 EUR
KSHV 2-2024	43	35	29.100,00 EUR	1	2.000,00 EUR
KSHV 3-2024	45	38	26.744,99 EUR	5	27.258,00 EUR
KSHV 4-2024	79	66	42.455,20 EUR	10	34.469,83 EUR
Skupaj	224	185	125.818,19 EUR	22	151.931,32 EUR

V oddaji Tednik RTV Slovenija v letu 2024 ni bilo predstavljene nobene družine.

V letu 2024 smo razdelili darilne bone za trgovino Lidl v višini 27.000 EUR za pomoč družinam (377 družin) in 10.000 EUR za družine Obalno-kraške regije (200 družin).

- *Srčna Univerza v Ljubljani*

Akcijo Srčna UL smo na pobudo Univerze v Ljubljani pripravili tudi v letu 2024. Jeseni se je za študente odprl razpis za oddajo prošnje (z rokom do 7. 2. 2025). Vloge bodo pregledane po tem datumu in na seji komisije bo razdeljena finančna pomoč študentom UL.

3.2.2 SAPRAMIŠKIN SKLAD

Sapramiškin sklad pomaga otrokom s posebnimi potrebami iz socialno ogroženih družin, predvsem pri plačilu različnih terapij, plačilu oz. doplačilu zdravstvenih in drugih pripomočkov, nujenju psihosocialne pomoči in izobraževanju staršev. V letu 2024 smo iz Sapramiškega sklada pomagali šestim družinam v višini 11.063,00 EUR. V sodelovanju z Inštitutom Zlata pentljica smo pomagali družini z nakupom pripomočka v višini 720 EUR.

V sodelovanju z Zavarovalnico Sava, d. d., smo v vrednosti 5.000 EUR poskrbeli za terapevtske pogovore v Mladinskem domu Malči Beličeve, ki jih je izvedel psihoterapevt dr. Albert Mrgole. Srečevali so se na devetih srečanjih, skupaj je bilo vključenih 36 otrok.

V letu 2024 smo plačevali terapije otrokom in mladostnikom, ki so prejeli sredstva v preteklih letih ali so prejeli dodatna sredstva v letu 2024 za terapije, vendar jih še niso porabili v celoti.

Skupaj s podjetjem Allianz Slovenija in Zvezo za šport invalidov Slovenije, Slovenskim paraolimpijskim komitejem, smo od 27. do 30. junija 2024 3 družinam z otroki s posebnimi potrebami omogočili (12 oseb) poletni Paralimpijski tabor v Thermani Laško. Otroci so spoznavali različne športe, športnike, se športno udejstvovali in se družili. Družine se tako med seboj povezujejo in izmenjujejo različne dobre prakse.

- Družine Dobrodelnega društva Palčica Pomaгалčica in dobrodelni škratki

V letu 2024 smo s pomočjo društva pomagali 10 družinam v skupni vrednosti 22.350,00 EUR. V veliki večini gre za družine, v katerih so otroci s posebnimi potrebami, ki smo jim pomagali pri plačilu terapij ali nakupu pripomočkov.

3.2.3 ŠTIPENDIJE – ADIN ŠTIPENDIJSKI SKLAD IN ŠTIPENDIJSKI SKLAD DR. JANEZA DRNOVŠKA

V letu 2024 smo med naše humanitarne sklade Eno srce dodali oz. prenesli tudi Štipendijski sklad dr. Janeza Drnovška, ki je do sedaj deloval pod okriljem Ustanove Fundacija ZPMS za otroke in družine v Sloveniji. Ker se v letu 2025 načrtuje zaprtje Ustanove, sta se uprava Ustanove in Upravni odbor ZPMS odločila, da se štipendijski sklad nadaljuje znotraj ZPMS.

V želji, da bi lahko pomagali čim več mladim, smo naredili ločnico med tema dvema skladoma. Štipendijski sklad dr. Janeza Drnovška je tako namenjen dijakom poklicnega in strokovnega srednješolskega izobraževanja; Adin štipendijski sklad pa je namenjen dijakom splošnega srednješolskega izobraževanja (gimnazija) in študentom.

Poleti smo za oba sklada objavili razpis za pridobitev novih štipendij za šolsko leto 2024/2025.

Za Štipendijski sklad dr. Janeza Drnovška je prispelo 15 vlog. Odbor Štipendijskega sklada dr. Janeza Drnovška je vloge pregledal in izbral 3 nove štipendiste, ki so ustrezali vsem pogojem. V šolskem letu 2024/2025 mesečno štipendijo v višini 120 EUR zagotavljamo 12 dijakom in dijakinjam (3 štipendije ZPMS, 9 štipendij Ustanova Fundacija).

Za Adin štipendijski sklad je prispelo 17 vlog. Komisija je vloge pregledala in izbrala 10 novih štipendistov, ki so ustrezali vsem pogojem. V šolskem letu 2024/2025 mesečno štipendijo v višini 120 EUR zagotavljamo 35 mladostnikom.

Vse štipendije izplačujemo 10 mesecev.

3.2.4 POLNA ŠOLSKA TORBA

V letu 2024 smo v programu Polna šolska torba preko 50 lokalnih društev in zvez prijateljev mladine razdelili približno 57.000 kosov šolskih potrebščin. Ob tem smo Članicam ZPMS razdelili tudi 27.825 EUR za nakup delovnih zvezkov in dodatnih šolskih potrebščin, delno v obliki darilnih bonov za trgovine Office&more. Pomagali smo 4.940 učencem in dijakom iz socialno šibkih družin.

Materialne in finančne donacije v programu Polna šolska torba so združene iz:

- **Akcija "Poštar Pavli polni šolske torbe"**

Uspešno smo zaključili 12. skupno dobrodelno akcijo Poštar Pavli polni šolske torbe. V letu 2024 smo na poštah poslovalnicah zbrali 56.511 kosov šolskih potrebščin, ki jih je Pošta Slovenije dostavila med omenjenih 50 članic, ki so se prijavile k akciji. Veseli smo letošnjega odziva, saj je število zbranih kosov močno preseglo dosedanje akcije.

- **Drugi donatorji šolskih potrebščin**

Podjetje Eurospin eko, d. o. o., se je v letu 2024 ponovno odločilo za dobrodelno akcijo, tokrat s prodajo zapeljivostne čustev, od katere je prispevalo 10.000 EUR za nakup šolskih potrebščin. Acron, d. o. o., je v sklopu natečaja Rišem/pišem za prijatelja naš program ponovno podprl z darilnimi boni v višini 5000 EUR za poslovalnice Office&More; boni so bili socialno šibkejšim družinam razdeljeni preko naših članic. Zaposleni Zavarovalnica Save Re so zbirali šolske potrebščine, ki smo jih razdelili med članice ZPMS.

3.2.5 ŠPORTNIK SEM

V letu 2024 smo objavili razpis za finančno pomoč iz sklada Športnik sem za šolsko leto 2024/2025. Namen sklada je zagotavljanje pomoči otrokom in mladostnikom iz socialno šibkejših okolij pri uresničevanju športnega udejstvovanja; čim več mladim želimo dati priložnost, da se gibajo ter si s tem izboljšajo svojo psiho-fizično kondicijo. Na objavljen razpis je prispelo 106 vlog, od katerih je bila pomoč pri plačilu vadb in nakupu opreme odobrena 72 mladim športnikom v višini 24.500 EUR.

Nogometni tabor Marcosa Tavaresa

V sodelovanju z Zavarovalnico Sava smo 16 otrokom med 25. in 29. junijem omogočili 5-dnevni tabor v Radencih. Nogometni kamp Marcos Tavares je največji nogometni kamp v Sloveniji, kamor so vabljeni otroci med 7. in 15. letom, ki bi se radi družili in igrali nogomet; treninge pa izvajajo profesionalni nogometni trenerji. Tabor je organiziran tako, da iz otrok izvabi tisto najboljše, saj je skozi ves teden poskrbljeno za pravo kombinacijo športa in zabave.

Košarkarska šola Petra Vilfana

Med poletjem smo znotraj treh izmen 12 otrokom zagotovili udeležbo na Košarkarski šoli Petra Vilfana. Tabor v Strunjanu je namenjen otrokom med 7. in 15. letom. Vadb košarke je potekala dopoldan in popoldan, ob večerih pa so na razsvetljenih zunanjih igriščih prirejali razna košarkarska tekmovanja in seveda igrali tekme. Ob vseh teh košarkarskih aktivnostih je bilo dovolj časa za odhod na plažo in kopanje v morju, za skupinski izlet in seveda svečan zaključek s podelitvijo priznanj in nagrad.

3.2.6 GLASBENIK SEM

V letu 2024 smo objavili razpis za sklad Glasbenik sem za šolsko leto 2024/2025. Na razpis, ki je namenjen za glasbeno udejstvovanje otrok in mladostnikov, je prispelo 50 vlog. Komisija je odobrila sredstva iz sklada za 49 mladih glasbenikov v višini 25.520,20EUR.

3.2.7 DEDEK MRAZ

Obiski in sprevodi dedka Mraza so dolgoletna tradicija članic Zveze prijateljev mladine Slovenije. Na pobudo ZPMS je "*Obisk dedka Mraza*" zapisan tudi v registru slovenske nesnovne kulturne dediščine.

Naša društva in zveze prijateljev mladine po vsej Sloveniji za otroke iz ekonomsko šibkejših družin že desetletja organizirajo prav poseben dogodek z obiskom dedka Mraza in obdarovanjem. Z zbranimi sredstvi v skladu dedek Mraz pomagamo našim članicam sofinancirati pravljíčnost decembrskih dni in prihod dedka Mraza za naše najmlajše iz ekonomsko manj vzpodbudnih okolij. Decembra smo 43 našim članicam finančno pomagali pri organizaciji prireditvev oz. obdarovanja.

- *Novoletno obdarovanje*

V decembru 2024 smo razdelili približno 2.200 daril na vse konce Slovenije, s čimer ocenjujemo, da smo zadostili vsem sporočenim potrebam naših članic. Ponovno smo moči združili s podjetjem Telemach, d.o.o., in Plume design, d.o.o. Že osmič zapored je za novoletno vzdušje tokrat v našem skladišču poskrbela Televizija in radio Veseljak. Tradicijo pa ohranjamo tudi z zbiranjem daril na Ministrstvu RS za obrambo in Ministrstvu RS za javno upravo. Letos so nam prvič prispevali darila tudi zaposleni iz Ministrstva za pravosodje. Darila pa so prispevala še mnoge druge pravne osebe in posamezniki.

3.2.8 SKLADIŠČE ZPMS

Od avgusta 2023 ima ZPMS skladišče, ki je namenjeno sprejemu in shranjevanju materialnih donacij. Letih pa nadalje ne prevzemajo posamezniki/fizične osebe, temveč naše Članice, društva in zveze.

Skozi vse leto se je skladišče polnilo z materialnimi donacijami različnih podjetij (higienski pripomočki, hrana, šolske potrebščine), donacije pa so prispevale tudi fizične osebe – večinoma rabljena oblačila, obutev, igrače, didaktične pripomočke, šolske pripomočke, rabljeno stanovanjsko opremo ...

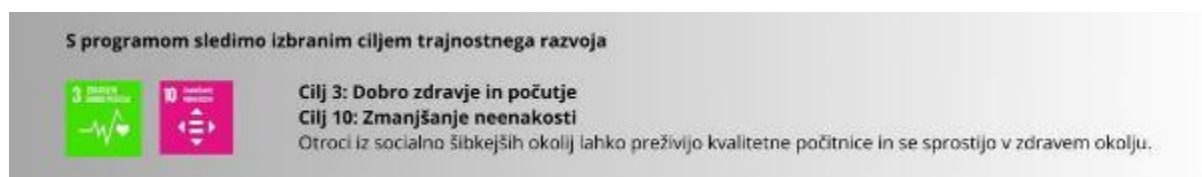
Društva in zveze smo sproti obveščali, kaj je v skladišču na voljo, in so želeni material lahko prevzeli po predhodnem dogovoru. Ob res velikih donacijah pa smo društva in zveze na točno določen dan povabili na t. i. "praznjenje skladišča/dan odprtih vrat", saj je tako lažje zagotoviti vso podporno logistiko – v letu 2024 smo organizirali 4 "dneve odprtih vrat" (januar, maj, oktober in december).

3.2.9 SLUŽBENO VOZILO

Prevoz je pogosto največja ovira pri distribuciji donacij, zato je sponzorsko vozilo izjemnega pomena za našo operativnost. Po poplavih leta 2023 nam je družba GB Leasing v brezplačni najem odstopila poltovorno vozilo Fiat Doblo in jeseni 2024 najem podaljšala še za eno leto. V preteklem letu smo prevozili več kot 10.000 kilometrov.

Vozilo ni le sredstvo prevoza, temveč tudi simbol naše predanosti in truda. Pogosto je izpostavljeno v naših zgodbah na Instagramu in Facebooku, kjer lahko sledilci vidijo, kako vozilo prispeva k našemu delu in kako vpliva na življenje tistih, ki jim pomagamo.

3.3 HUMANITARNI PROGRAM POMEŽIK SONCU®

V letu 2024 smo v sodelovanju z našimi članicami izvajali zimovanja, letovanja in zdravstvena letovanja ter omogočali tudi druge dejavnosti za kakovostno preživljanje prostega časa otrok in mladostnikov (počitniška varstva, delavnice, izleti, predstave itd.).

3.3.1 IZVEDBA HUMANITARNEGA PROGRAMA POMEŽIK SONCU

Pomežik soncu je program zbiranja sredstev za financiranje letovanj otrokom iz socialno ogroženih družin, ki poteka neprekinjeno že od leta 1999. Namen programa je omogočiti otrokom, ki izhajajo iz družin v socialni stiski, brezplačne, sproščujoče, varne, ustvarjalne in aktivne počitnice. Otroke predlagajo naša društva in zveze, šolske svetovalne službe, centri za socialno delo ali posamezniki, pa tudi zdravniki-pediatrji. Otroke in mlade vključimo v letovanje skupaj z otroci, ki letujejo samoplačniško. Programi na letovanjih delujejo preventivno in spodbujajo pozitivne vrednote pri otrocih in mladih.

Promocija programa

Za različne ključne tiskane in digitalne medije, občinska glasila in druge publikacije smo pripravili promocijske grafike individualnih/unikatnih velikosti uradne grafične podobe. Program smo oglaševali tudi na 420 Europlakatovih mestih, osvetljenih zaslonih Citylight po vsej Sloveniji. Plakat Pomežik soncu® smo poslali vsem našim članicam, osnovnim šolam, srednjim šolam, knjižnicam, centrom za socialno delo, zdravstvenim domovom in bolnišnicam, skupno na več kot 1200 naslovov. Celostno smo oblepili en avtobus Ljubljanskega potniškega prometa, ki je vse poletje vozil večinoma na progi 6, ki je najdaljša in najbolj frekventna. Humanitarni program je bil predstavljen na zadnji strani e-kataloga Počitnice in dejavnosti 2024, ki ga vsako leto pripravijo članice ZPMS iz osrednje Slovenije. Izvedli smo obsežno akcijo zbiranja sredstev preko UPN obrazcev (direktna nenaslovljena pošta in vlaganje v časopise).

Sredstva za letovanja je programu kot dolgoletni sponzor tudi v letu 2024 namenila farmacevtska družba Lek, d. d.. Podjetje MOL & INA je še zadnje leto izvedlo akcijo zbiranja točk članov Kluba zvestobe OMV SMILE & DRIVE, ki so skupaj z donacijo 1 milijona točk – pretvorjenih v finančna sredstva – omogočili letovanje socialno ogroženih otrok. LIDL Slovenija je prispeval sredstva za letovanja otrok s posebnimi potrebami. Letovanja socialno ogroženih otrok je v letu 2024 podprla tudi Fundacija Radia 1. Generalna sekretarka Breda Krašna se je 7. junija pridružila Mihi Deželaku na "Deželak mobilu" na njegovi dobrodelni poti od Marezig do Kopru (hotel Žusterna), in sicer skozi Babiče in Vanganel.

3.3.2 IZVEDBA ZIMOVANJ IN LETOVANJ

S programom sledimo izbranim ciljem trajnostnega razvoja

 Cilj 3: Dobro zdravje in počutje
Omogočamo oddih, kjer otroci razvijajo socialne veščine in skrbijo za svoje psihofizično stanje.

Zimovanja in letovanja so tradicionalni program organiziranja kakovostnega preživljanja prostega časa otrok in mladostnikov. Deluje na načelih prostovoljstva in enakih možnosti za vse otroke. Dejavnosti se nanašajo na:

- organizacijo zimovanj in letovanj za otroke in mladostnike;
- organizacijo letovanj iz socialno manj spodbudnih okolij, ki se sofinancirajo iz sredstev programa Pomežik soncu®;
- organizacijo letovanj otrok s posebnimi potrebami, ki se financirajo iz sredstev Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v RS (FIHO);
- organizacijo letovanj otrok s posebnimi potrebami iz socialno manj spodbudnih okolij s spremljevalci, ki jih omogočajo donacije.

Zimovanja

ZPMS je 23. novembra 2023 objavila Interni poziv za izvajanje aktivnosti zimovanja otrok iz socialno ogroženih družin med novoletnimi počitnicami 2023 in zimskimi počitnicami 2024. Kot smo že poročali, je med novoletnimi počitnicami 2023 v organizaciji MDPM Celje letovalo 37 otrok v Hostlu Snežinka v Kranjski Gori in v organizaciji ZPM Maribor 33 otrok v domu Miloša Zidanška na Pohorju (skupaj 70 otrok). Na poziv za zimske počitnice 2024 se je odzvalo 9 organizatorjev letovanj, od tega štirje, ki so organizirali zimovanje s smučanjem (OZPM Šentjur, MDPM Celje in DPM Metlika), preostalih šest (ZPM Krško, MDPM za Goriško, DPM Škofja Loka, ZLRO, MDPM Ajdovščina, MDPM Celje in ZPM Ljubljana Vič Rudnik) pa je organiziralo zimovanje s programom aktivnosti. Tako je med zimskimi počitnicami v letu 2024 z našim organizatorji zimovalo 209 otrok

ZPMS je 7. novembra 2024 objavil Interni poziv za izvajanje aktivnosti zimovanja otrok iz socialno ogroženih družin med novoletnimi počitnicami 2024 in zimskimi počitnicami 2025. Za izvedbo novoletnih počitnic so se prijavili 3 organizatorji MDPM Celje, ZPM Maribor in MDPM za Goriško. Med novoletnimi počitnicami je na Pohorju, v Trenti in v Kranjski Gori letovalo 105 otrok iz socialno ogroženih družin.

Letovanja

Nacionalni odbor za prosti čas in letovanje pri ZPMS (NOPČL) je na podlagi sklepov 2. seje, ki je bila 4. aprila 2024, dne 5. aprila 2024 objavil **Interni razpis za letovanje otrok iz sredstev ZPMS**.

Stanje prijav je bilo naslednje:

- na interni razpis za sredstva Pomežik soncu® 2024 se je prijavilo 23 organizatorjev letovanj;
- na interni razpis za sredstva FIHO 20 organizatorjev letovanj;
- na interni razpis za sredstva za zdravstveno letovanje otrok s posebnimi potrebami iz socialno ogroženih družin 22 organizatorjev.

NOPČL je na 3. seji, ki je bila 15. maja 2024, sprejel:

- sklep o razdelitvi sredstev za letovanje otrok FIHO in Pomežik soncu® za leto 2024;
- sklep o razdelitvi sredstev za letovanje otrok s posebnimi potrebami iz socialno ogroženih družin in njihovih spremljevalcev ter
- sklep o razdelitvi sredstev za letovanja otrok iz poplavljenih območij v letu 2023.

ZPMS je kandidirala na razpis FIHO za pridobitev sredstev za organizacijo letovanj za otroke s posebnimi potrebami in za organizacijo letovanj za otroke iz socialno ogroženih družin v letu 2024. Na razpisu FIHO smo pridobili:

- 20.980,38 EUR za organizacijo letovanj otrok s posebnimi potrebami in
- 29.049,75 EUR za organizacijo letovanj za otroke iz socialno ogroženih družin.

V humanitarnem programu POMEŽIK SONCU® 2024 je bilo na razpolago:

- 352.700,00 EUR (poleg sredstev FIHO) za letovanja otrok iz socialno ogroženih družin, kar bi omogočilo letovanje 727 otrokom;
- 24.450,00 EUR (poleg sredstev FIHO) za letovanja otrok s posebnimi potrebami, kar bi omogočilo letovanje 50 otrokom;
- 44.450,00 EUR za letovanja otrok s posebnimi potrebami iz socialno ogroženih družin in 44.450,00 EUR za spremljevalce (skupaj 88.900,00 EUR), kar bi omogočilo letovanje 91 otrokom in 91 spremljevalcem ter
- 101.600,00 EUR za letovanja otrok iz socialno ogroženih družin, ki so bile prizadete v poplavih v letu 2023, kar bi omogočilo letovanje 208 otrokom.

V nadaljevanju predstavljamo podatke, ki smo jih zbrali na podlagi poročil organizatorjev letovanj.

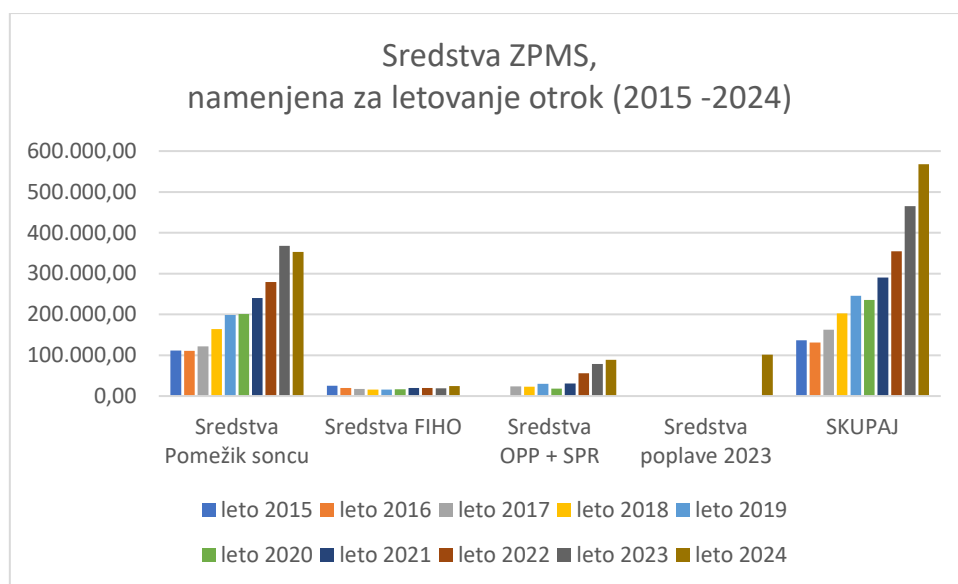
ZPMS je v desetih letih, od kar beležimo podrobne podatke, za letovanja otrok **namenila 2.791.764,86 EUR sredstev**, ki jih je pridobila na javnih razpisih FIHO ter s pomočjo sredstev donatorjev in sponzorjev.

Največji delež sredstev, ki jih ZPMS nameni za letovanja otrok, skozi leta predstavljajo sredstva Pomežik soncu®. V letu 2024 so ta znašala 352.700,00 EUR, kar v primerjavi z letom 2023 prikazuje rahlo zmanjšanje sredstev v višini 15.052,00 EUR oz. 4,1 % manj. Razlog za zmanjšanje pripisujemo časovno prejšnjemu izračunu vseh razpoložljivih sredstev, namenjenih za letovanja v sezoni 2024. Občutno so se povečala razpoložljiva sredstva za letovanje otrok s posebnimi potrebami in njihovimi spremljevalci, saj so ta v letu 2023 znašala 78.232,00 EUR, v letu 2024 pa kar 88.900,00 EUR, kar je 10.668,00 EUR več kot lani.

	Sredstva Pomežik soncu	Sredstva FIHO	Sredstva OPP + SPR	Sredstva poplave 2023	SKUPAJ
leto 2015	111.540,00	25.200,00	0,00	0,00	136.740,00
leto 2016	110.994,98	19.950,00	0,00	0,00	130.944,98
leto 2017	121.825,00	17.076,40	23.747,60	0,00	162.649,00
leto 2018	163.920,00	16.126,88	22.680,00	0,00	202.726,88
leto 2019	198.870,00	16.240,00	30.240,00	0,00	245.350,00
leto 2020	200.760,00	16.905,00	17.920,00	0,00	235.585,00
leto 2021	239.744,00	19.705,00	30.870,00	0,00	290.319,00
leto 2022	279.144,00	19.872,00	55.528,00	0,00	354.544,00
leto 2023	367.752,00	19.272,00	78.232,00	0,00	465.256,00
leto 2024	352.700,00	24.450,00	88.900,00	101.600,00	567.650,00
SKUPAJ	2.147.249,98	194.797,28	348.117,60	101.600,00	2.791.764,86

Tabela 1: sredstva, ki jih je ZPMS namenila za letovanje otrok v letih 2015–2024

Kot prikazuje tabela 1, je ZPMS v letu 2024 za letovanja otrok skupno namenila približno enako sredstev kot v letu 2023. Zaradi obsežnih avgustovskih poplav v letu 2023 je ZPMS uspela pridobiti donatorja, ki je del sredstev namenil tudi za letovanja otrok iz socialno ogroženih družin s poplavljenih območij. Tako smo sredstva v višini 101.600,00 EUR razdelili med 18 organizatorjev letovanj na območja, ki so bila poplavljenjena v letu 2023. Nekaj organizatorjev je že pred podpisom pogodbe o sofinanciranju letovanj odstopilo od organizacije letovanj za otroke s poplavljenih območij. Skupna sredstva, ki jih je ZPMS namenila za letovanja otrok v letu 2024, so znašala 567.650,00 EUR. Kot smo že prej omenili, so nekoliko porasla sredstva FIHO, viden pa je tudi porast sredstev za letovanja otrok s posebnimi potrebami in njihovimi spremljevalci (13,64 %).

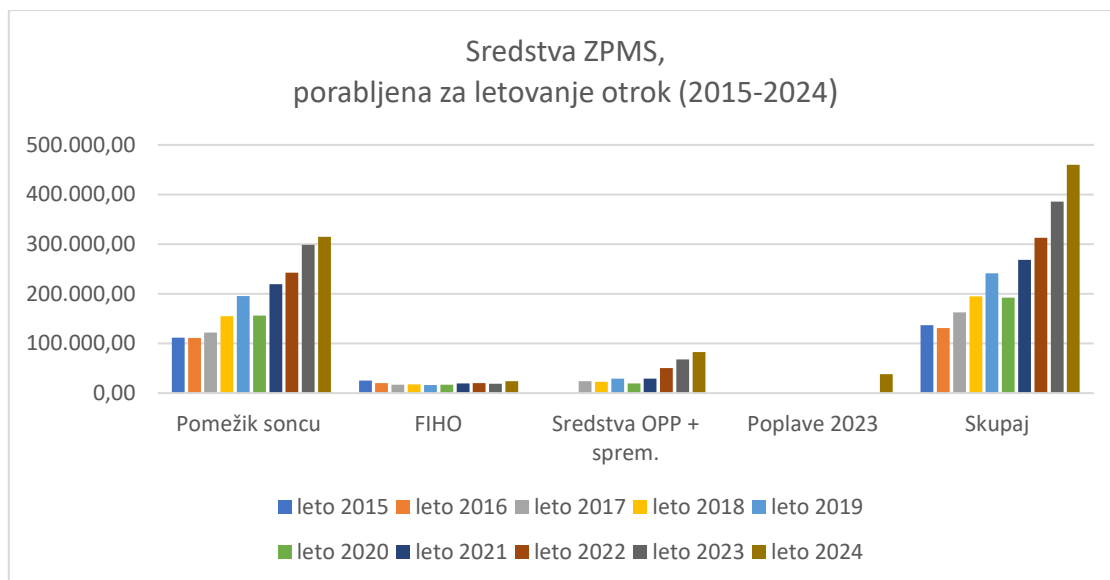

Graf 1: sredstva ZPMS, namenjena za letovanje otrok v letih 2015–2024

V tabeli 2 in grafu 2 so prikazana sredstva ZPMS, ki so jih organizatorji porabili za letovanja otrok v letih 2015–2024. Kljub temu, da so bila sredstva Pomežik soncu® v letu 2024 nekoliko nižja kot v letu 2023 (4,1 % manj), pa je bil izkoristek le-teh boljši kot lani, in sicer za 5,33 %. Vsako leto se povečuje tudi poraba sredstev, ki jih ZPMS nameni za letovanja otrok s posebnimi potrebami in njihovimi spremljevalci. Tako je bil v primerjavi z letom 2023 izkoristek višji kar za 22,54 % oz. so organizatorji porabili 82.912,70 EUR sredstev. Novost v letu 2024 so bila sredstva, namenjena za letovanja otrok s poplavljenih območij, ki so jih organizatorji izkoristili v višini 38.657,56 EUR. Skupaj so organizatorji letovanj porabili 460.152,55 EUR sredstev oz. 81,06 % vseh razpoložljivih sredstev, ki jih je ZPMS namenil za letovanja otrok v letu 2024.

Sredstva/leto	Pomežik soncu	FIHO	Sredstva OPP + sprem.	Poplave 2023	Skupaj
leto 2015	111.540,00	25.200,00	0,00	0,00	136.740,00
leto 2016	110.994,98	19.950,00	0,00	0,00	130.944,98
leto 2017	121.825,00	17.076,40	23.747,60	0,00	162.649,00
leto 2018	154.902,08	17.605,00	22.540,00	0,00	195.047,08
leto 2019	195.818,91	16.345,00	29.039,38	0,00	241.203,29
leto 2020	156.220,98	16.901,78	19.432,30	0,00	192.555,06
leto 2021	219.344,00	19.646,78	29.445,00	0,00	268.435,78
leto 2022	242.534,32	19.872,00	50.533,29	0,00	312.939,61
leto 2023	298.820,91	19.165,16	67.659,05	0,00	385.645,12
leto 2024	314.748,91	24.133,38	82.912,70	38.357,56	460.152,55

Tabela 2: sredstva ZPMS, **porabljena za letovanje otrok** v letih 2015–2024
(podatki iz poročil organizatorjev letovanj)

Graf 2: sredstva ZPMS, **porabljena za letovanje otrok** v letih 2015–2024
(podatki iz poročil organizatorjev letovanj)

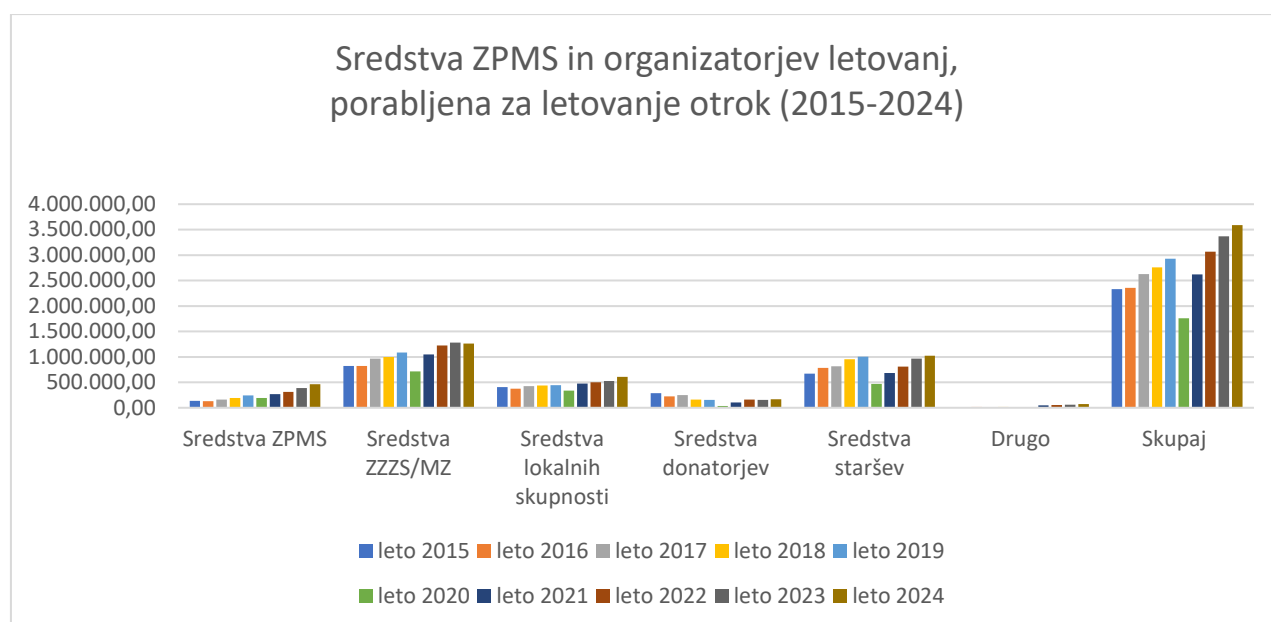
V spodnji tabeli in grafu so primerjalno med leti 2015 in 2024 predstavljeni različni viri financiranja letovanj. Iz prikazanega izhaja, da so se v letu 2024 povečale nekatere postavke pri različnih virih financiranja, kot so sredstva ZPMS, sredstva lokalnih skupnosti, sredstva staršev in drugo. Največji delež sredstev za letovanja otrok in mladostnikov še vedno predstavljajo sredstva MZ (prej ZZS), čeprav so organizatorji izkoristili nekaj manj sredstev za zdravstvena letovanja kot lani.

ZPMS in organizatorji letovanj so v letu 2024 uspeli skupaj zbrati in porabiti 3.592.102,34 EUR sredstev za letovanja otrok in mladostnikov, kar je za 220.917,50 EUR oz. 6,55 % več glede na lansko leto (lani 5 %).

sredstva/leto	Sredstva ZPMS	Sredstva ZZS/MZ	Sredstva lokalnih skupnosti	Sredstva donatorjev	Sredstva staršev	Drugo	Skupaj
leto 2015	136.740,00	823.725,00	405.221,12	284.740,39	671.231,96	8.199,00	2.329.857,47
leto 2016	130.944,98	823.025,92	373.816,35	226.254,71	783.019,61	19.105,22	2.356.166,79
leto 2017	162.649,00	966.099,20	426.492,77	246.497,85	814.947,70	11.838,94	2.628.525,46
leto 2018	195.047,08	997.926,21	436.132,37	159.129,81	953.204,16	16.846,63	2.758.286,26
leto 2019	241.203,29	1.086.244,81	441.083,99	153.179,17	1.004.650,02	4.238,20	2.930.599,48
leto 2020	192.555,06	715.900,32	338.487,96	35.123,63	466.790,65	11.215,00	1.760.072,62
leto 2021	268.435,78	1.046.920,71	474.458,21	102.685,04	680.673,19	46.230,80	2.619.403,73
leto 2022	312.939,61	1.225.685,21	502.396,65	160.795,39	812.033,78	51.621,97	3.065.472,61
leto 2023	385.645,12	1.283.445,06	522.883,23	154.221,99	967.214,81	57.774,62	3.371.184,83
leto 2024	460.152,55	1.262.651,58	605.480,43	167.084,13	1.024.993,61	71.740,04	3.592.102,34

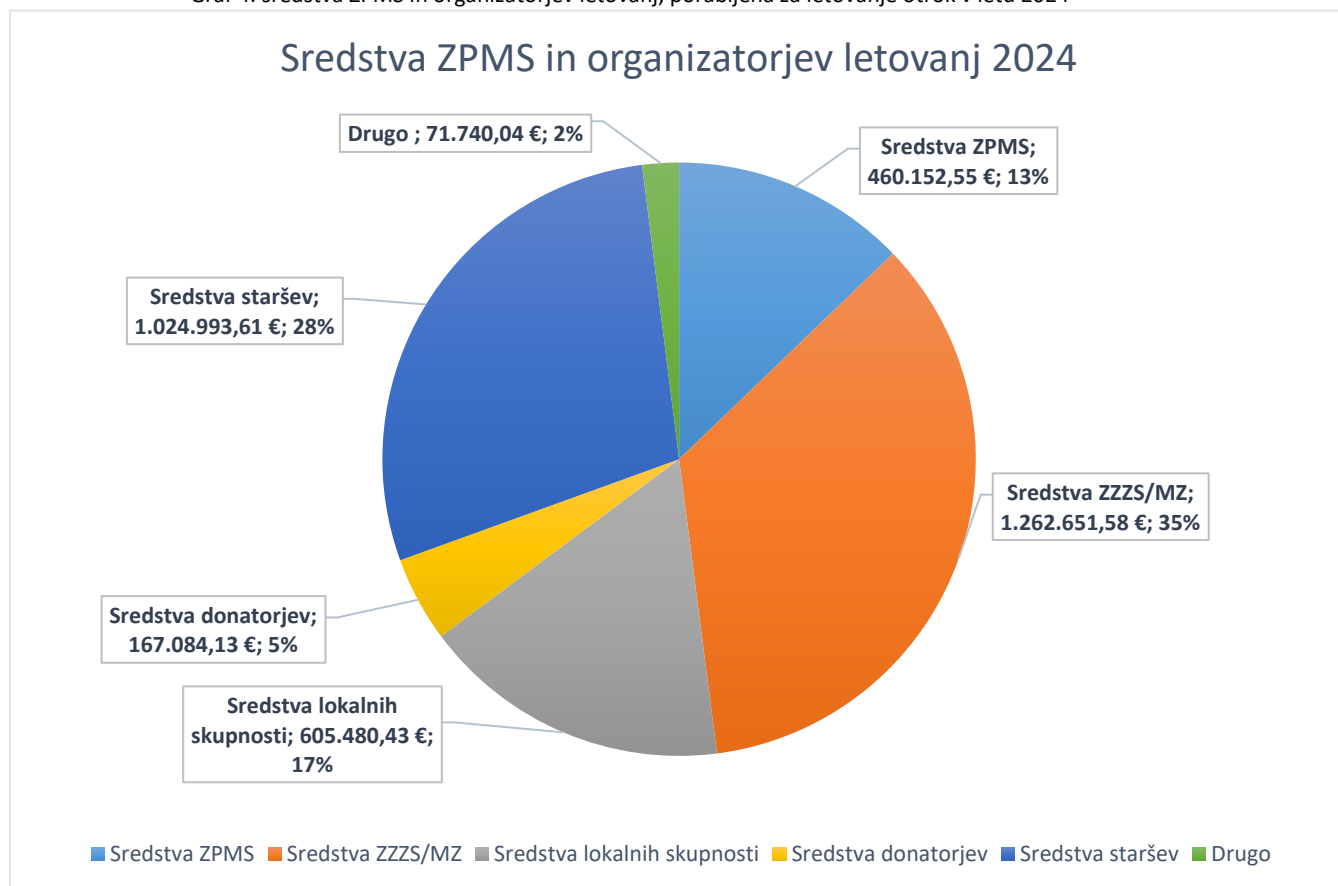
Tabela 3: viri financiranja letovanj otrok pri organizatorjih 2015–2024
(podatki iz poročil organizatorjev letovanj)

Poraba sredstev ZPMS se je v primerjavi z lanskim letom povišala za 19,32 %. Povišanje porabe sredstev gre na račun donacijskih sredstev, ki jih je ZPMS pridobila tudi za letovanje otrok s poplavljenih območij v letu 2023. Kot smo omenili že prej, je bilo na razpolago za tovrstno letovanje 101.600,00 EUR, oz. bi letovalo 208 otrok iz socialno ogroženih družin s poplavljenih območij. Nekaj organizatorjev je že pred podpisom skupne pogodbe o sofinanciranju letovanj iz sredstev ZPMS odstopilo od omenjenih sredstev, ostali organizatorji pa so izvedli letovanja otrok s poplavljenih območij v višini 38.357,56 EUR. Večji porast sredstev smo zaznali pri sredstvih lokalnih skupnosti, in sicer povišanje le-teh za 15,80 %; sredstva staršev pa so se povišala za 5,97 %.

Graf 3: sredstva ZPMS in organizatorjev letovanj, namenjena za letovanje otrok v letih 2015–2024
(podatki iz poročil organizatorjev letovanj)

Graf 4: sredstva ZPMS in organizatorjev letovanj, porabljena za letovanje otrok v letu 2024

Graf 4: sredstva ZPMS in organizatorjev letovanj, porabljena za letovanje otrok v letu 2024

Graf 4 prikazuje sredstva ZPMS in sredstva organizatorjev, ki so bila porabljena v letu 2024 za izvedbo letovanj otrok in mladostnikov. Največji delež predstavljajo sredstva MZ (35 %), sledijo sredstva staršev (28 %), lokalnih skupnosti (17 %), na četrtem mestu pa so sredstva ZPMS (13 %).

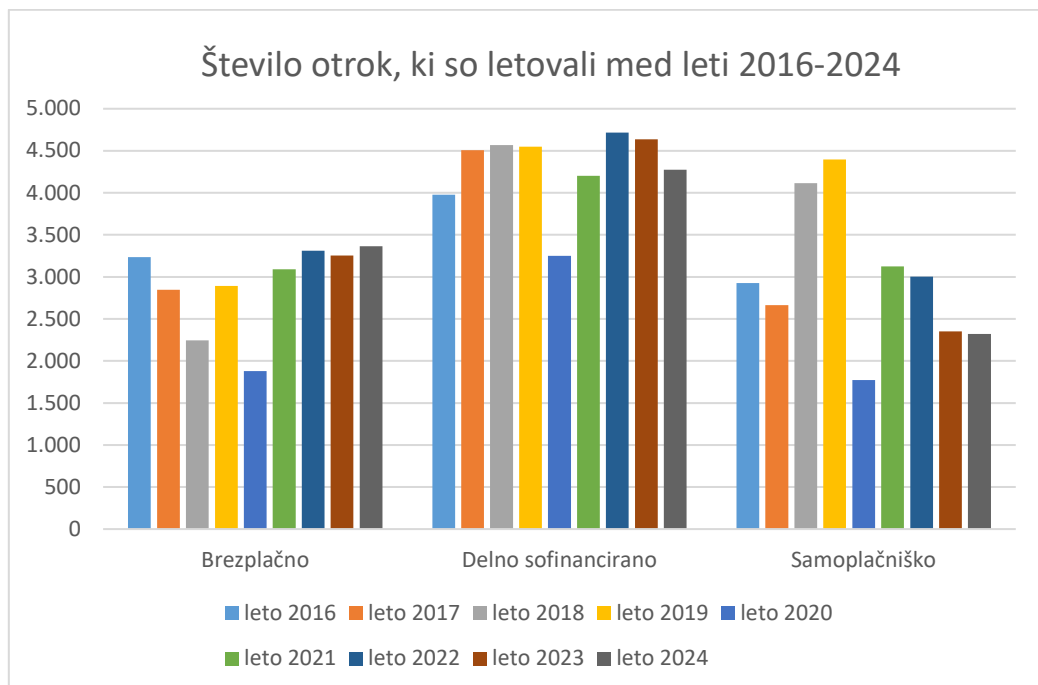
Skupno število otrok, ki so letovali v organizaciji zvez in društev prijateljev mladine v letu 2024, je 9.956 (lani 10.245), od tega jih je popolnoma brezplačno letovalo 3.363 (lani 3.254), delno sofinancirano 4.273 (lani 4.635) in samoplačniško 2.320 (lani 2.356) otrok. Podatki iz poročil organizatorjev letovanj kažejo, da smo v letu 2024 peljali 289 otrok manj na letovanje kot v letu 2023. V primerjavi z lanskim letom je v letu 2024 viden porast otrok, ki so letovali brezplačno, medtem ko se je število otrok, ki so letovali delno sofinancirano zmanjšalo za 362 otrok. Število otrok, ki so letovali samoplačniško, pa je ostalo približno enako kot lani. Dinamika števila otrok, ki so letovali s Članicami ZPMS, je nazorno prikazana v grafu 5. Če izvzamemo covidno leto 2020, ko se je zaradi znanih razlogov drastično zmanjšalo število letujočih otrok, opazimo, da je največja dinamika gibanja prisotna pri otrocih, ki so letovali samoplačniško. V primerjavi z letom 2019, ko je s Članicami samoplačniško letovalo kar 4.397, pa se je do leta 2024 to število postopoma zniževalo in pristalo na 2.320 otrok, kar predstavlja 52,76 % upad "samoplačniških" otrok.

Naj omenimo, da so v poročilo za leto 2024 všteti tudi otroci, ki so letovali preko Zveze Anita Ogulin & ZPM, v poročilu za leto 2024 pa niso prikazana finančna sredstva za letovanje otrok v organizaciji Zveza Anita Ogulin & ZPM.

V devetih letih, kar beležimo podatke, so organizatorji v poletnih sezonah peljali na letovanje 91.466 otrok.

Leto	Delno			Skupaj
	Brezplačno	sofinancirano	Samoplačniško	
leto 2016	3.235	3.979	2.925	10.139
leto 2017	2.848	4.507	2.663	10.018
leto 2018	2.245	4.566	4.116	10.927
leto 2019	2.894	4.547	4.397	11.838
leto 2020	1.879	3.251	1.772	6.902
leto 2021	3.089	4.201	3.124	10.414
leto 2022	3.311	4.715	3.001	11.027
leto 2023	3.254	4.635	2.352	10.245
leto 2024	3.363	4.273	2.320	9.956
Skupaj	26.118	38.674	26.670	91.466

Tabela 4: število otrok, ki so letovali v letih 2016–2024
(podatki iz poročil organizatorjev letovanj).

Graf 5: število otrok, ki so letovali v letih 2016–2024

Zdravstvena letovanja otrok v letu 2024

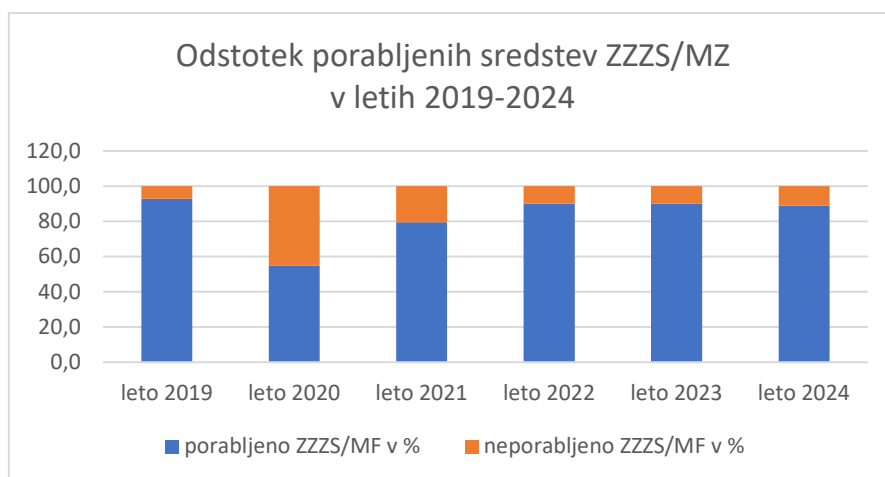
Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) je na podlagi *Uredbe o programih storitev obveznega zdravstvenega zavarovanja, zmogljivostih, potrebnih za njegovo izvajanje, in obsegu sredstev za leto 2024* izvedel javni razpis za izbiro organizatorjev zdravstvenega letovanja otrok in šolarjev za leto 2024. ZZZS je opravil izbor izvajalcev letovanj, h kateremu je Ministrstvo RS za zdravje dalo soglasje. Za leto 2024 je bilo našim organizatorjem zdravstvenega letovanja dodeljeno 1.404.515,72 EUR, s čimer bi **ob polni porabi sredstev** z nami lahko letovalo 5.012 otrok oz. bi izvedli 46.786 nočitev. Subvencionirana cena zdravstvenega letovanja je bila 300,20 EUR, torej enaka kot lani. Letos so organizatorji zdravstvenih letovanj izkoristili 1.262.651,58 EUR, letovalo je 4.453 otrok oz. so organizatorji izvedli 41.871 nočitev. Letošnja realizacija odobrenih sredstev MZ za zdravstveno letovanje je bila 89 % (lani 90 %).

Sredstva ZZZS 2024	Štev. otrok	Štev. nočitev	Vrednost	Odstotek %
Porabljeno	4.453	41.871	1.262.651,58	89,0
Neporabljeno	559	4.915	141.864,14	11,0
Odobreno 2024	5.012	46.786	1.404.515,72	100,0

Tabela 5: sredstva ZZZS/MZ glede na izkoriščenost v letu 2024

Primerjava porabljenih sredstev ZZZS/MZ

Graf 6 prikazuje odstotek porabljenih sredstev ZZZS/MZ v letih 2019–2024. Izkoristek odobrenih sredstev ZZZS/MZ je v zadnjih treh letih isti.

Graf 6: odstotek porabljenih sredstev ZZZS v letih 2019–2024

Izkoristek odobrenih sredstev po organizatorjih zdravstvenih letovanj v letu 2024

- Vsa letošnja odobrena sredstva MZ so izkoristili v izpostavah OE ZZZS Celje, Postojna, Kranj, Škofja Loka, Radovljica, Tržič, Cerknica, Litija, Krško, Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer, Novo mesto, Ravne na Koroškem in Ajdovščina, organizator zdravstvenega letovanja ZPM Maribor pa je v izpostavi OE ZZZS Maribor peljal na letovanje 47 otrok več (112 %);
- 90 oz. več kot 90 % sredstev so naši organizatorji izkoristili v izpostavah OE ZZZS Brežice, Ljubljana, Idrija, Slovenska Bistrica, Mozirje in Velenje;
- 80 oz. več kot 80 % je bilo izkoriščeno v izpostavah OE ZZZS Domžale, Hrastnik, Kamnik, Trbovlje, Vrhnika in Trebnje (v organizaciji DPM Mojca);
- 70 oz. več kot 70 % so organizatorji izkoristili v izpostavah OE ZZZS Ptuj, Sevnica in Nova Gorica;
- 60 oz. več kot 60 % je bilo izkoriščeno v izpostavah OE ZZZS Ilirska Bistrica, Grosuplje, Lenart in Črnomelj;
- 50 oz. več kot 50 % v izpostavah OE ZZZS Sežana in Žalec;
- realizacija pod 50 % pa je bila v izpostavah OE ZZZS Jesenice (25 %), Ormož (30%), Koper (31 %), Izola (31 %) in Piran (39 %).

Analiza letošnjega razpisa MZ

Članice ZPMS so na javnem razpisu za izbiro organizatorjev zdravstvenega letovanja otrok in šolarjev v letu 2024 uspele pridobiti kar 71,81 % vseh razpoložljivih sredstev po soglasju MZ o izbiri organizatorjev zdravstvenega letovanja otrok in šolarjev za leto 2024, ki so bila 1.955.893,06 EUR. Odstotek je skoraj enak kot lani, ki je znašal 71,9 %.

Organizatorji	Štev. otrok	Štev. nočitev	Vrednost	Odstotek
ZPMS članice	5012	46786	1.404.515,72	71,81
Ostali organizatorji	2086	18367	551.377,34	28,19
ZZZS/MF 2024	7098	65153	1.955.893,06	100,00

Tabela 6: odobrena sredstva MZ v razmerju med organizatorji ZPMS in ostalimi organizatorji v letu 2024

Med ostale organizatorje štejemo predvsem območna združenja Rdečega križa iz vse Slovenije, Celeia, d.o.o., ki je prisotna predvsem na območju celjske izpostave ZZZS, Društvo tabornikov Rod puntarjev iz Tolmina in Javni zavod Spotur Slovenj Gradec, ki je prisoten na območju izpostave ZZZS Ravne na Koroškem. Ostali organizatorji tako pokrivajo 28,19 % vseh sredstev po sklepu ZZZS za leto 2024. Tako kot lani so članice ZPMS v letošnjem razpisu v celoti uspele pokriti območja koprške, krške in murskosoboške izpostave ZZZS, več kot 85 % so uspele tudi v kranjski in novogoriški izpostavi ZZZS.

Iz sredstev, ki jih je ZPMS namenila za letovanje, je v morska in gorska letovišča odšlo 1.731 otrok, otroke s posebnimi potrebami iz socialno ogroženih družin pa je spremljalo 91 spremljevalcev. ZPMS in organizatorji letovanj smo skupaj peljali na letovanje 292 otrok s posebnimi potrebami. Po podatkih, ki smo jih prejeli od organizatorjev letovanj, je letos na letovanjih sodelovalo 1.076 prostovoljcev.

Izobraževanje ZPMS za pedagoške vodje na letovanjih otrok

Na letovanjih in zimovanjih želimo otrokom zagotoviti prijetno in varno preživljanje prostega časa. Da lahko pedagoški vodje dobro opravijo svoje naloge, morajo stalno pridobivati nova znanja in upoštevati dognanja stroke. Zato Nacionalni odbor za prosti čas in letovanja (NOPČL) pri ZPMS že 16 let organizira dve več dnevni izobraževanji za pedagoške vodje (spomladi in jeseni), na katerih predavajo priznani strokovnjaki z različnih področij dela z otroci in starši. Vse pogosteje se namreč srečujemo z otroci, ki so težje vodljivi, kažejo moteče vedenje, imajo motnje pozornosti ali različne psihosomatske motnje, ipd. Zgodi se tudi, da starši pred letovanji zamolčijo otrokove posebnosti, kar spravlja otroka in pedagoško osebje v težek položaj. Zato so izobraževanja (predavanja in izmenjava dobrih praks) izjemnega pomena, saj pedagoško osebje opremijo z ustreznimi znanji, brez katerih bi bilo delo na letovanjih pravzaprav nemogoče izvajati. Temo izobraževanja, glede na aktualne potrebe, vsako leto določi NOPČL. Seminar se v organizaciji ZPMS izvaja v enem izmed počitniških domov oz. letovišč iz mreže članic ZPMS.

V letu 2024 je ZPMS organiziral dve izobraževanji. Prvo je bilo v organizirano v počitniškem domu ZPM Maribor – VIRC Poreč, in sicer od 20. do 21. aprila 2024. Udeležilo se ga je 43 pedagoških vodij. Na izobraževanju so udeleženci poslušali predavanje *Mediacija v ekipi vzgojnega kadra – komunikacija in reševanje problemov* predavateljic Andreje Ninković in Melite Zagorc Vegelj o in predavanje *Pedagoški vodja in pravna problematika* predavateljice dr. Nine Ana Jäger.

Drugo izobraževanje pa je bilo organizirano v počitniškem naselju ZPM Krško v Nerezinah, in sicer od 18. do 20. oktobra 2024. Udeležilo se ga je 31 pedagoških vodij. Na izobraževanju so udeleženci najprej poslušali predavanje Ivane Gradišnik z naslovom *Čutim, torej sem (spoznavanje lastnih čustev in reagiranje na čustvovanja drugih)*. Predavateljica Lara Jambriško je udeležencem predavala o *Ničelni toleranci do brezbrčnosti in Medvrstniškem nasiljem na letovanjih*. Naslednji dan so udeleženci razpravljali o evalvaciji letovanj v letu 2024, izmenjavi izkušenj, primeri izzivov in razmišljali o temah predavanj naslednjih izobraževanj za pedagoške vodje. Delavnico je vodila predsednica Nacionalnega odbora za prosti čas in letovanja Urška Vrtačnik.

3.3.2 PROSTI ČAS

Strokovna služba ZPMS je na podlagi sklepa 2. seje NOPČL, ki je bila 4. 4. 2024, dne 5. 4. 2024 objavila Interni poziv za izvajanje prostočasnih aktivnosti programa Počitnice za vse.

Do roka za oddajo prijavnih obrazcev za izvajanje počitniškega varstva ter dogodkov in delavnic, ki je bil 19. 4. 2024, smo prejeli 15 prijav članic za organizacijo počitniškega varstva in 24 prijav članic za organizacijo dogodkov in delavnic, kar je bilo bistveno več kot leto 2023, ko smo prejeli prijave 12-tih članic ZPMS.

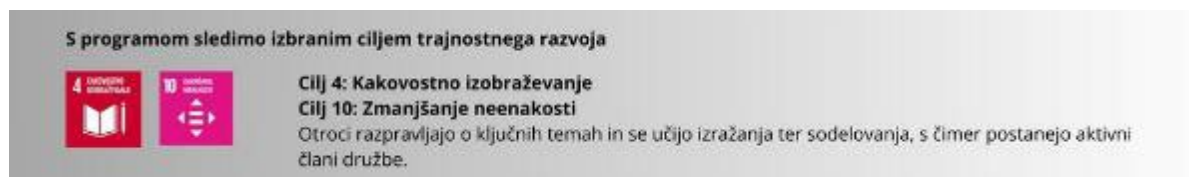
Članice, ki so se prijavile k organizaciji prostočasnih aktivnosti programa *Počitnice za vse* so bile: DPM Slovenske Konjice, ZPM Idrija, MDPM Sežana, ZPM Maribor, DPM Koroške, DPM Jurček, DPM Škofja Loka, ZPM Ljubljana Center, ZPM Ljubljana Šiška, ZPM Ljubljana Vič Rudnik, DPM Lavrica MZPM Ljubljana, DPM Črnomelj, DPM Trbovlje, MZPM Velenje, MDPM za Goriško, MDPM Ajdovščina, DPM Cerklje, DPM Kavče, DPM Dravograd, DPM Ptuj, DPM Senovo, DPM Metlika, OZPM Hrastnik, DPM Dravljice, DPM Brestanica, DPM Črni vrh, DPM Milan Česnik, DPM Polhov Gradec, DPM Ravne in DPM Skorno – Florjan.

Dne 25. 4. 2024 je ZPMS objavil sklep o razdelitvi sredstev, v katerem se je zavezal, da bo sofinanciral 15 prijavljenih programov počitniških varstev in 24 prijavljenih programov izvedbe dogodkov in delavnic. Počitniško varstvo je bilo izvedeno v 13 društvih in zvezah, le DPM Koroške in ZPM Ljubljana Vič Rudnik počitniškega varstva nista izpeljala. Za počitniško varstvo je bilo porabljenih 8.450,00 EUR. Vseh 24 prijavljenih društev pa je izvedlo prijavljene dogodke in delavnice. Porabljenih je bilo vseh 6.000,00 EUR.

3.4 OTROCI, AKTIVNI DRŽAVLJANI

ZPMS ima status organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju vzgoje in izobraževanja. Njeno poslanstvo je izobraževanje posameznikov in organizacij, vključno s starši, mentorji, animatorji ter drugimi, ki se ukvarjajo z različnimi oblikami dela z otroki in mladino. Poleg tega ZPMS izvaja programe izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja na področjih športa, kulture, umetnosti in drugih dejavnosti, s ciljem spodbujanja celostnega razvoja otrok in mladih.

3.4.1 OTROŠKI PARLAMENTI®

Program Otroški parlamenti® deluje že od leta 1990 in spodbuja otroke (osnovnošolce) k aktivnemu državljanstvu ter vključevanju v družbeno življenje. Gre za obliko izobraževanja, ki otroke seznani z njihovimi pravicami, dolžnostmi, pa tudi vlogo v družbi. Program jim omogoča, da izrazijo svoje mnenje in prispevajo k oblikovanju odločitev, ki jih zadevajo. S tem razvijajo veščine izražanja, argumentiranja in kritičnega razmišljanja. Otroci krepijo občutek pripadnosti svoji skupini (t. j. otrokom), obenem pa prevzemajo odgovornost za svoje pravice in dolžnosti. Takšna vzgoja in izobraževanje predstavlja pomembno "naložbo" v ustvarjanje boljše in odgovornejše družbe prihodnosti.

V šolskem letu 2023/2024 je program potekal že 34. leto. Ugotovitve in izzivi, ki smo jih navajali v poročilu preteklega leta, še vedno ostajajo: pri izvedbi programa na lokalni ravni zaznavamo "sive lise", kjer program teče okrnjeno: širše območje Gorenjske, Primorsko – Notranjske regije in JV Sloveniji. To je v veliki meri odvisno od »naše« regijske koordinacije, ki deluje na terenu – ali je premalo motivirana ali pa je sploh ni. Takšen primer je Primorsko – Notranjska regija (tu se že več let situacija rešuje tako, da koordinacija »rotira« med šolami oz. mentorji).

Izvajanje programa je tesno povezano s šolskim letom in poteka na več ravneh. Začne se na šolski ravni, nadaljuje na občinski in medobčinski ravni, sledita regionalna raven in zaključek na nacionalni ravni. Izvedbo na šolski ravni vodijo mentorji Otroških parlamentov, na občinski, medobčinski in regionalni ravni pa regijski koordinatorji programa. Na nacionalni ravni za izvedbo skrbi ZPMS.

Na 34. nacionalnem Otroškem parlamentu (NOP) aprila 2024 so otroci razpravljali o temi Duševno zdravje otrok in mladih in z njo tudi zaključili. Za šolsko leto 2024/25 so izbrali novo temo, ki je Šolski sistem.

Piramidni prikaz izvedbe Otroških parlamentov.

Nacionalni odbor za Otroške parlamente (NO za OP)

Nacionalni odbor za Otroške parlamente (NO za OP) se je v letu 2024 sestal na eni seji, in sicer: 15. februarja 2024. To je bila konstitutivna seja, na kateri so se člani odbora (7) seznanili s Poslovnikom o nalogah in pristojnostih NO OP, Pravilnikom ZPMS o zaščiti otrok in mladostnikov, izmed sebe pa so izbrali Bojano Špegel za predsednico odbora v mandatnem obdobju 2023 – 2027. Strokovno in administrativno pomoč za odbor opravlja Petra Zega.

V okviru programa Otroški parlamenti smo v letu 2024 izvedli naslednje ključne aktivnosti:

Posvet z regijskimi koordinatorji programa

V začetku februarja (7. 2. 2024) smo izvedli spletni posvet z regijskimi koordinatorji programa. Namen je bil predvsem izmenjava informacij o datumih parlamentov na občinskih in regijskih ravneh, o pripravljalnem sestanku in nacionalnem parlamentu. Udeleženih je bilo 11 regijskih koordinatorjev (od 20), prisotna sta bila tudi dva nekdanja koordinatorja.

Za sodelovanje na občinskih in regijskih parlamentih je izrazila zainteresiranost Tina Kosi, direktorica Urada za mladino. Posredovali smo ji datume in udeležila se je območnega parlamenta v Brežicah ter regijskih parlamentov v Mariboru in Kopru. Dogovorili smo se tudi: o dopolnitvah potrdil za udeležence regijskih in nacionalnega parlamenta, ter o tem, da ob koncu nacionalnega parlamenta predamo predsednici državnega zbora zaključke v obliki memoranduma. Predsednica lahko potem razpravlja o predlogih otrok na sejah državnega zbora ali na sejah posameznih delovnih teles (odborov).

Anketa za starše o duševnem zdravju otrok

S spletnim orodjem 1-ka smo pripravili vprašalnik za starše/skrbnike o duševnem zdravju otrok. Predlog za vprašalnik so podali otroci na prejšnjem nacionalnem parlamentu, ko je bila tema duševno zdravje otrok in mladih. Vprašalnik z naslovom »Stiske otrok – ali jih prepoznavamo in ali se nanje odzivamo?« smo preko društev in zvez, šol in družbenih omrežij poslali širom Slovenije in starše/skrbnike otrok prosili za odgovore. Vprašalnik je bil anonimen, čas odgovarjanja je bil med 5. in 15. marcem 2024. Prejeli smo zelo veliko odgovorov: 3.982. Odgovarjalo je več žensk kot moških, sporočali pa so, da se jim duševno zdravje ne zdi tabu tema in da prepoznavajo tovrstne stiske pri svojih otrocih. Menili so, da so v največji meri razlogi za stiske odnosi med vrstniki in pritiski v šoli. Ti rezultati so pokazali drugačno sliko kot to, o čemer so govorili otroci in kar je pokazala analiza TOM telefona in akcije "Tom potuje, otroke obiskuje".

Pripravljalni sestanek z mladimi parlamentarci

28. marca smo izvedli spletni pripravljalni sestanek z mladimi parlamentarci pred zasedanjem nacionalnega Otroškega parlamenta. Na sestanek sta bila vabljeni po 2 predstavnika posamezne regije. Prisotnih je bilo 24 predstavnikov regij, pridružila sta se jim tudi Vid in Zala iz takrat aktualnega delovnega predsedstva. Namen sestanka je bil, da udeleženci izmed sebe predlagajo novo delovno predsedstvo za naslednji dve leti (predsednika in 3 člane delovnega predsedstva). Prisotni so se medsebojno spoznali, prejeli so informacije o poteku nacionalnega parlamenta, predstavili smo jim naloge in vloge delovnega predsedstva, ob koncu pa so se "spopadli" z nalogo, ki jo predhodno niso poznali. Tisti, ki niso kandidirali za delovno predsedstvo, so imeli možnost glasovanja o kandidatih. Glasovali smo tudi tisti, ki smo vodili sestanek. Za delovno predsedstvo so bile predlagane naslednje udeleženke: Livia Zara Hauptman, Posavje (predsednica), Sara Komac, Koper (članica), Ana Julija Špan, Kras in Brkini (članica) ter Lara Čengija, Dolenjska (članica).

Predstavitvena zloženka

Predstavitvena zloženka o programu Otroški parlamenti še ni bila pripravljena, saj smo se najprej osredotočili na iskanje finančnih virov, ki bi omogočili njeno realizacijo.

34. nacionalni Otroški parlament

34. nacionalni Otroški parlament (NOP) je potekal 8. aprila 2024 v Državnem zboru RS. Osrednja tema "Duševno zdravje otrok in mladih" se je nadaljevala iz preteklega leta. Na dogodku je sodelovalo 115 mladih parlamentarcev, 21 otrok novinarjev in 49 spremljevalcev. Zasedanje 34. NOP je otvoril Vid Žveglič, nato pa predlagal novo delovno predsedstvo, ki je bilo predlagano na pripravljalnem sestanku. Z dvigom rok so bile v delovno predsedstvo potrjene: Livia Zara Hauptman, OŠ Jožeta Gorjupa Kostanjevica na Krki (predsednica), Sara Komac, OŠ Antona Ukmarja Koper (članica), Ana Julija Špan, OŠ Srečka Kosovela Sežana (članica) in Lara Čengija, OŠ Dolenjske Toplice (članica). Prvič v vseh letih izvedb programa se je zgodilo, da je delovno predsedstvo sestavljeno le iz deklet. Tako so izbrali otroci sami na pripravljalnem sestanku.

Uvodoma sta mlade parlamentarce pozdravili mag. Urška Klakočar Zupančič, predsednica Državnega zbora RS, in Darja Groznik, predsednica ZPMS.

Udeleženci so v dopoldanskem delu razpravljali o 4 podtemah: Kaj je duševno zdravje?; Vplivi okolja na moje duševno zdravje; Moji viri pomoči in Spremembe za krepitev mojega razvoja. Glede dela v skupinah se nam zdi pomembno poudariti, da so kot moderatorji in zapisnikarji sodelovali nekdanji mladi parlamentarci, danes študentje.

Drugega dela zasedanja, v katerem so predstavniki skupin predstavili zaključke razprav, so se udeležili številni gostje: Robert Golob, predsednik Vlade RS; Iva Dimić, poslanka; Nataša Sukič, poslanka; Matej Tašner Vatovec, poslanec; Darko Krajnc, poslanec; Alenka Jeraj, poslanka in članica odbora za zdravstvo; Andrej Kosi, poslanec; Lucija Tacer, poslanka; Luka Mesec, minister za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti; Valentina Prevolnik Rupel, ministrica za zdravje; Asta Vrečko, ministrica za kulturo; Janja Zupančič, drž. sekretarka na Ministrstvu za vzgojo in izobraževanje; Melita Jakelj, Zavod RS za šolstvo; Jože Ruparčič, namestnik varuha za človekove pravice, zadolžen za otrokove pravice; Tamara Narat, Inštitut RS za socialno varstvo; Tomaž Bergoč, Slovenska fundacija za Unicef; Metka Paragi, kabinet predsednika vlade; Lilijana Kodrič, Ministrstvo za zdravje; Matej Vinko, Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ); Polonca Truden Dobrin, vodja preventivnega programa ZDAJ (NIJZ); Ružica Boškić, MDDSZ in Špela Ribič, študentka sociologije na FF v Mariboru (gostja v projektu "dan s poslanko").

Ob koncu je predsednica Otroškega parlamenta predala predsednici DZ RS Memorandum otrok o izzivih na področju duševnega zdravja otrok in mladih (Zaključki 34. NOP), ki je dostopen na:

<https://www.zpms.si/wp-content/uploads/2024/04/Memorandum-2024.pdf>

Dogodek je pomenil zaključek teme o duševnem zdravju. Za novo temo, o kateri bodo razpravljali naslednji dve leti, so mladi parlamentarci izmed 7 predlaganih tem izbrali "Šolski sistem."

Posvet o trajanju teme Otroških parlamentov

Ob koncu šolskega leta (13. 6. 2024) smo imeli spletni posvet o trajanju teme Otroških parlamentov, saj smo s terena dobili pobude, da bi o temi ponovno razpravljali le eno leto. Zato smo se odločili, da se o tem posvetujemo z regijskimi koordinatorji, mentorji in tudi mladimi udeležencem programa. Po daljši razpravi smo sprejeli sklep, da obravnavo teme ohranimo 2 leti in uvedemo nekatere spremembe (različne podteme) ter odločnejše zahtevamo odzive odločevalcev.

Izobraževanje za mentorje in regijske koordinatorje programa

Tema izobraževanja je bila enaka izbrani temi za šolsko leto 2024/25: Šolski sistem. Na izobraževanje je bilo prijavljenih 288 udeležencev, dejansko pa se ga je udeležilo 254 udeležencev (88,2 % udeležba). Izobraževanje smo po dogovoru na Nacionalnem odboru za Otroške parlamente po več letih izvedli na dveh lokacijah, z enakim programom:

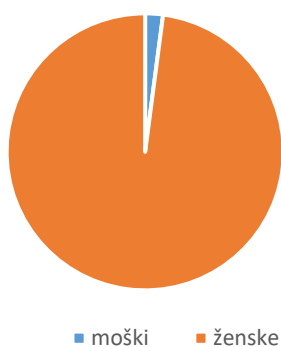
- v Ljubljani, 18. 9. 2024 (Gospodarsko razstavišče, 164 udeležencev) in
- v Mariboru, 19. 9. 2024 (stavba Zavarovalnice Sava, 90 udeležencev).

Med udeleženci prevladujejo učitelji različnih predmetov, dodatne strokovne pomoči, svetovalni delavci, pedagogi, itd. (kot razvidno iz spodnje tabele):

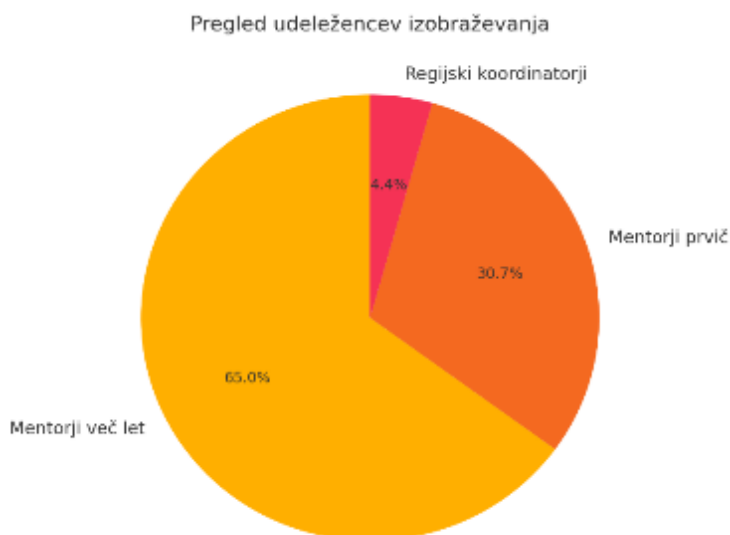
Prijavljeni udeleženci po poklicu	
učitelj	184
svetovalni delavec	62
specialni pedagog	5
prof. razrednega pouka	4
socialni pedagog	4
knjižničar	4
ravnatelj	1
vzgojitelj v dn. obliki uspos.	1
<i>regijski koordinator</i>	<i>12</i>
<i>ni podatka</i>	<i>11</i>
Skupaj	288

V vseh letih izobraževanj med udeleženci prevladujejo ženske. Nič drugače ni bilo tudi na zadnjem izobraževanju: prijavilo se je 283 žensk in le 6 moških.

Udeleženci po spolu:

V e-prijavi na izobraževanje smo vabljeni povprašali tudi, koliko let so mentorji. Velika večina mentorjev opravlja to vlogo več let (178 mentorjev, povprečno 5 let), prvič pa se je s to vlogo soočilo 84 udeležencev. V zadnjih letih je značilna kar precejšnja fluktuacija mentorjev. Izobraževanja se je udeležilo tudi 12 regijskih koordinatorjev (od 20).

Program izobraževanja smo pripravili tako, da bi udeležencem omogočil pridobitev novih znanj in veščin, s katerimi bodo lahko še učinkoviteje podpirali in vodili učence oz. mlade parlamentarce ne samo na šolskem nivoju, pač pa na vseh nivojih izvedbe programa.

Na izobraževanju smo predstavili usmeritve za izvedbo Otroških parlamentov (predvsem na šolskih ravneh) v tekočem šolskem letu. V nadaljevanju so spoznali veščine mentorstva in se spraševali ali je biti mentor izziv ali priložnost. Navduševali so se nad primeroma dobre prakse: učiteljica Mojca Batič Škarabot iz Nove Gorice je z učenci razvila delavnice o duševnem zdravju, Simona Šarlah iz Vojnika pa je predstavila svoj način dela v Otroškem parlamentu in zakaj učenci navdušeno sodelujejo. Tako kot vsako leto smo pregledali tudi mladinsko literaturo, ki vključuje šolski sistem – literatura je lahko zanimiva začetna točka za pogovore z učenci. Ob koncu pa smo prisluhnili še, kako je lahko čuječnost pomoč za psihično zdravo šolsko okolje.

Prispevki predavateljev so bili zbrani v krajšem zborniku, ki je na voljo v .pdf obliki in dostopen na https://www.zpms.si/wp-content/uploads/2024/09/Zbornik-2024_Solski-sistem.pdf

Izboljšanje regijske koordinacije na določenih območjih

Po pregledu stanja na terenu v letu 2022, ki je pokazal najslabšo vključenost šol v program v gorenjski in primorsko-notranjski regiji, smo si prizadevali okrepiti regijsko koordinacijo. V ta namen smo se povezovali s šolami in lokalnimi deležniki, raziskovali primere dobrih praks ter iskali možnosti financiranja. Kljub tem prizadevanjem nam v letu 2024 na teh dveh območjih še ni uspelo vzpostaviti ustrezne regijske koordinacije, vendar ostaja to ena od naših prioriteta tudi v prihodnje.

Nov član Eurochildovega Sveta otrok

Mladi parlamentarec Jakob Jurca Sinkovič je v maju leta 2024 zaključil s svojim mandatom v Eurochildovem Svetu otrok. Nasledil ga je Lucijan Ivič iz Novega mesta, ki bo član Sveta otrok naslednji dve leti, od 2024 do 2026. Svet je sestavljen iz 12 otrok iz različnih držav.

Skupno srečanje vseh članov Sveta otrok, odhajajočih in novih, je bilo potekalo 29. 6. do 3. 7. 2024 na Malti. Medsebojno so se spoznali in si tekom srečanja predali naloge in vloge v Svetu. Sodelovali so tudi na konferenci "Spodbujanje na pravicah temelječih rešitev za boj proti revščini in socialni izključenosti otrok po Evropi."

Lucijan je sodeloval na rednih mesečnih spletnih srečanjih z Eurochildom, kjer se pogovarjajo o različnih temah, povezanih z otroki. Najpogostejša tema je participacija otrok in sodelovanje članov na različnih dogodkih, tako v živo kot tudi preko spleta. Prvo srečanje nove sestave Sveta v živo je potekalo v Bruslju od 17. do 20. 11. 2024. Otroci so spoznali delovanje Eurochilda, se srečali z nekaterimi zaposlenimi in koordinatorko Evropske komisije za otrokove pravice Marie-Cecile Rouillon. Lucijan je imel napovedani tudi srečanja s slovenskima evroposlancema Jovevo in Nemcem, vendar sta zaradi zamud v letalskem prometu odpadli. Osrednja dogodka sta bila srečanje s predsednico evropskega parlamenta Roberto Metsolo in poseben dogodek ob 20. novembru, svetovnem dnevu otroka. V pogovoru z Roberto Metsolo so otroci izpostavili pomen participacije otrok, Metsola pa je poudarila, da bi morali biti zakoni zapisani tudi v otrokom prijaznem jeziku, da bi politika potrebovala več mlajših politikov ter otroke motivirala, da nadaljujejo s svojimi "zagovorniški" aktivnostmi in pri tem ne pozabijo na otroke z manj priložnostmi.

Nova člana Sveta otrok pri Mediteranskem gibanju otrok

Po vzoru Eurochildovega Sveta otrok ima tudi Mediteransko gibanje otrok svoj Svet otrok. V prvem dvoletnem mandatu so bili predstavniki iz Slovenije 4, v novem mandatu 2024 – 2026 pa sta predstavnika 2: Livia Zara, predsednica nacionalnega Otroškega parlamenta, in Jakob, nekdanji član Eurochildovega Sveta otrok. Otroci morajo znati komunicirati v angleškem jeziku. Svet otrok v navedenem mandatu sestavlja 10 članov, poleg Slovenije prihajajo člani še iz Hrvaške, Srbije, Malte in Cipra.

Tekom leta so se člani Sveta otrok srečevali preko zoom sestankov, v letu 2024 je na Cipru potekalo tudi srečanje v živo. Udeležila sta se ga Livia Zara in Sergej, eden od slovenskih predstavnikov v preteklem mandatu. Namen srečanja je bila predaja nalog in vlog novemu Svetu otrok ter razprava na delavniški način o pomembnih tematikah mediteranske regije: migracije, nasilje, revščina otrok in izobraževanje.

Sodelovanje na 55. zasedanju Sveta za človekove pravice

Odzvali smo se na povabilo Ministrstva RS za zunanje zadeve, da predstavnik otrok sodeluje na 55. zasedanju Sveta za človekove pravice. S to nalogo se je odlično spopadel Jakob Jurca Sinkovič, takrat aktualni član Eurochildovega Sveta otrok. Tema panela, v kateri je Jakob sodeloval, je bila otrokove pravice in vključujoča socialna zaščita.

Vključujoča socialna zaščita skuša zmanjšati revščino, socialno izključenost in neenakosti. Jakob je v video nagovoru izpostavil, da je v Sloveniji živel 37.000 otrok pod pragom tveganja revščine in da je Slovenija sprejela evropsko jamstvo za otroke (Child Guarantee) ter nacionalni akcijski načrt, s katerim želimo izboljšati položaj otrok v Sloveniji. Jamstvo za otroke je mehanizem, ki ga širša javnost in predvsem odločevalci premalo prepoznavajo. Pričakovanja glede otrok in vključujoče socialne zaščite so naslednja: vsi otroci imajo enake možnosti, še posebej tisti, ki so prikrajšani ali imajo posebne potrebe; preprečeno je prehajanje revščine iz generacije v generacijo; različne storitve in podpore so dostopne vsem otrokom; sistemi se prilagajajo trenutnim potrebam otrok.

Sodelovanje na nacionalni konferenci o VITRAŽ

Na povabilo Ministrstva RS za vzgojo in izobraževanje smo sodelovali na nacionalni konferenci o vzgoji in izobraževanju za trajnostni razvoj – VITRAŽ (VITR od A do Ž), ki je potekala 16. in 17. 10. 2024 na Bledu. Kot primer dobre prakse smo predstavili program Otroški parlamenti®. Organizatorji so o vseh primerih dobrih praks pripravili video predstavitev, ki so bile predstavljene pred začetkom vsakega vsebinskega panela konference. Aktivno smo bili vključeni v panel "VITR kot aktivno državljanstvo – učenje za spremembe". Kot udeleženci sta sodelovali Livia Zara Hauptman, predsednica nacionalnega Otroškega parlamenta, in Petra Zega, vodja programa Otroški parlamenti. V video predstavitvi so sodelovali: Petra Zega, Mirjam Turner, mentorica iz Velenja, in mladi parlamentarec Teodor Torbica, prav tako iz Velenja. Video posnetek je dostopen na: <https://video.arnes.si/watch/lwk14lw6dqIf>

Sodelovanje na konferenci "Preoblikovanje promocije in preventive na področju duševnega zdravja"

Društvo psihologov Slovenije je v sodelovanju z več drugimi organizacijami organiziralo konferenco z zgornjim naslovom. Dogodek je bil mednarodni, potekal je v angleščini. Kot del dogodka je potekala tudi okrogla miza, kjer so izrazili interes po udeležbi mladega parlamentarca. Povabilu se je odzvala mlada parlamentarka Frida Bratuš iz Ljubljane, ki se je pogumno lotila sodelovanja na okrogli mizi. V angleškem jeziku je odlično predstavila svojo izkušnjo sodelovanja v programu Otroški parlamenti in temo "duševno zdravje otrok in mladih".

Sodelovanja mladih v radijskih oddajah

- Radijska oddaja Hudo!, 12. 10. 2024

Tema: Duševno zdravje in Teden otroka (Otrok, nepopisan list)

Gostje: Frida Bratuš (9. raz., OŠ Prule), Maja Rihtaršič (1. letnik, Gimnazija Bežigrad), Tijan Košir (1. letnik, Gimnazija Bežigrad).

Šolska ura s predsednikom parlamenta ni zaživela

Ideja nekdanjega predsednika Državnega zbora RS Igorja Zorčiča o šolski uri s predsednikom parlamenta (on-line ali v živo) pri sedanjih predsednici mag. Urški Klakočar Zupančič ni zaživela. V Državnem zboru RS imajo program, namenjen otrokom in mladim, poimenovan Aktivno državljanstvo, ki pa ni dovolj odprt za dobre ideje, ki bi pripomogle k večjemu opolnomočenju otrok in mladostnikov za aktivnejše državljanstvo z 18 leti.

Nacionalni odbor mladih

Nacionalni odbor mladih v letu 2024 ni deloval. Naredili smo korake v smeri oblikovanja manj formalne skupine z drugačnim imenom in bolj fleksibilnim načinom delovanja, ki bi jo lahko povezali tudi z organizacijo Eurochild, vendar do oblikovanja NOM še ni prišlo.

3.4.2 NATEČAJ EVROPA V ŠOLI

S programom sledimo izbranim ciljem trajnostnega razvoja

Cilj 4: Kakovostno izobraževanje
Mladi skozi natečaj raziskujejo globalne izzive in rešitve, s tem pa krepijo kritično razmišljanje in mednarodno razumevanje.

Natečaj Evropa v šoli ima bogato sporočilno vrednost, saj mlade opozarja na to, da smo del večje evropske družine. Temeljni cilji natečaja so prispevati k ustvarjalnemu soočenju z družbenimi problemi ter krepitev medsebojnega razumevanja, strpnosti in solidarnosti. V okviru natečaja želimo prispevati k razvijanju ustvarjalnosti, zmožnosti samostojnega, kritičnega mišljenja in presojanja mladih. Natečaj spodbuja doživljanje in izražanje na literarnem, likovnem, fotografskem in video področju ter pri ustvarjanju spletnih strani na izbrano tematiko.

Natečaj poteka na treh ravneh. Učenci in dijaki najprej ustvarjajo na šolski ravni, kjer mentorji izberejo izdelke in jih pošljejo ocenjevalnim komisijam na regijskih ravneh. Te izberejo najboljša dela s posameznega področja in jih posredujejo na nacionalno raven. Strokovna nacionalna ocenjevalna komisija nagradi prva tri dela posameznega natečajnega področja vsake starostne skupine. Za nagrajence v maju pripravimo dogodek (prireditev, izlet), vezan na tematiko. Temo natečaja vsako leto izbere Nacionalni odbor natečaja Evropa v šoli, ki vsebinsko naravnost in slogan prilagodi temi evropskega leta ali ciljem trajnostnega razvoja.

Z natečajem Evropa v šoli že drugo leto sodelujemo v projektu Z globalnim učenjem do globalnih ciljev II Projekt, ki ga vodi Platforma SLOGA in sofinancira Ministrstvo RS za zunanje in evropske zadeve, naslavlja strokovne delavce na področju vzgoje in izobraževanja, vključno z izobraževalci ter vzgojitelji v neformalnem sektorju in izobraževalci odraslih. ZPMS je v sklopu projekta izvedla dve izobraževanji za mentorje natečaja Evropa v šoli in druge delavnice na temo globalnega učenja. Projekt bo trajal do 15. oktobra 2025.

Šolsko leto 2023/2024

V šolskem letu 2023/2024 je natečaj potekal pod naslovom Dobro se z dobrim vrača (vezano na 10. cilj trajnostnega razvoja) in je mlade spodbujal k razmišljanju o tem, kako lahko že s preprosto prijaznostjo, medsebojnim razumevanjem in drobnimi dobrimi deli prispevamo k složnosti in boljšemu vsakdanu. Iskali so odgovore na vprašanja, kaj je dobrot, kako ustvarjati pogoje za lastno srečo in srečo drugih ter kako spoštovati sebe in druge. Osredotočil se je na medsebojno solidarnost in sožitje, ki bosta gradila prihodnjo Evropo miru in blaginje, počastil pa je tudi 20. obletnico velike širitve EU.

Nacionalna zaključna prireditev natečaja Evropa v šoli je potekala 8. maja v Celju. Pripravili smo jo v sodelovanju z Mestno občino Celje in Uradom RS za komuniciranje v sklopu velikega praznovanja 20. obletnice vstopa Slovenije v EU z mladimi. Prireditve so se udeležili vsi sodelujoči otroci, katerih dela so se potegovala za priznanje na nacionalni ravni. Uvodoma sta jih pozdravili Breda Krašna, generalna sekretarka ZPMS, in Janja Sluga, poslanka Državnega zbora. Priznanja smo podelili 58 mladim ustvarjalcem.

V sklopu dogodka so si vrtčevski otroci in učenci I. triade ogledali predstavo O prijateljstvu v izvedbi Društva za boljši svet in obiskali Muzej igrač Hermanov brlog. Učenci II. in III. triade ter srednješolci pa so spremljali predstavo Mali princ in se pridružili vodenemu ogledu po Pokrajinskem muzeju Celje. Na Glavnem trgu so obiskali tudi Evropsko vas, ki so jo "postavili" najmlajši in šolarji iz celjske regije; na stojnicah so na inovativne načine predstavili značilnosti držav članic EU in držav, ki so na poti k članstvu.

V šolskem letu 2023/2024 je na natečaju sodelovalo več kot 10.000 otrok iz vse Slovenije. Otroci so se skozi natečaj spoznavali dobrodelnost, humanitarnost in solidarnost, ki se po pomenu med seboj sicer razlikujejo, povezuje pa jih ista rdeča nit: pomoč sočloveku, ki se lahko izkazuje na različne načine. Njihova dela so bila resnično navdihujoča, zato verjamemo, da bodo tem vrednotam sledili tudi v prihodnje.

Šolsko leto 2024/2025

Za šolsko leto 2024/2025 je vodenje natečaja prevzela Lea Ban (s septembrom 2024). Na samem začetku je bila sklicana 1. konstitutivna seja Nacionalnega odbora EVŠ (15. 10. 2024), na kateri je bila novo predsednico NO EVŠ izvoljena Darinka Kerin Kiler. Izglasovan je bil tudi naslov teme za leto 2024/25: Digitalno državljanstvo: Čarovnija na dlani, naj te vodi modrost, ko brskaš po strani. Sprejeta sta bila tudi termin in kraj zaključnega dogodka – 7. maja 2025 v Ljubljani.

V nadaljevanju dela je bilo 6. novembra organizirano izobraževanje za mentorje in regijske koordinatorje natečaja EVŠ 2024/2025. Izobraževanje je potekalo preko spleta, prisotnih je bilo 40 izobraževalcev, od tega 39 žensk in 1 moški. Dogodek je povezovala Lea Ban.

Natečaj se v letu 2024/25 s temo Digitalno državljanstvo osredotoča na to, zakaj je pomembno digitalno državljanstvo in kaj prinaša: omogoča, da se spopademo z izzivi in priložnostmi, povečuje dostop in vključenost v družbo, pomaga pridobiti digitalne kompetence, ozavešča o diskriminaciji in pristranskosti, je ključno za pravilno delovanje demokratičnih institucij, poudarja odgovorno vedenje na spletu, uči, kako varovati osebne podatke in ostati varen v digitalnem okolju, spodbuja sočutje in spoštovanje drugih, zmanjšuje primere spletnega nasilja, uči, kako kritično ocenjevati spletno vsebino in razlikovati verodostojne vide od lažnih informacij, spodbuja, da gradijo pozitivne in pomenljive odnose na spletu.

Gosti oz. predavatelji izobraževanja so bili: Petra Bevek iz Službe za digitalizacijo izobraževanja na Ministrstvu RS za vzgojo in izobraževanje, Janice Richardson, strokovnjakinja Sveta Evrope za digitalno državljanstvo, digitalno pismenost, vpliv spleta na počutje otrok in za njihovo zaščito na spletu in mag. Simon Delakorda z Inštituta za elektronsko participacijo. Za vse udeležence je bila na voljo tudi tolmačka s simultanim prevajanjem iz angleščine v slovenščino. Vsebinska povzetka predavateljici Petre in Janice sta dostopna v [publikaciji](#), celotno izobraževanje pa je dostopno tukaj - na [YT kanalu](#).

3.4.3 MLADI RAZISKOVALCI ZGODOVINE

S programom sledimo izbranim ciljem trajnostnega razvoja

 Cilj 4: Kakovostno izobraževanje
Mladi skozi natečaj raziskujejo globalne izzive in rešitve, s tem pa krepijo kritično razmišljanje in mednarodno razumevanje.

Mladi raziskovalci zgodovine že več kot pol stoletja raziskujejo lokalno preteklost in tako ohranjajo kulturno dediščino. Program strokovno vodi Komisija za delo zgodovinskih krožkov (Komisija), ki vsako leto pripravi novo raziskovalno temo in jeseni organizira seminar za mentorje zgodovinskih krožkov. Učenci raziskujejo do konca marca naslednjega leta, ko morajo poslati pisne elaborate na ZPMS. Aprila komisija naloge oceni, maja pa pripravi državno srečanje mladih zgodovinarjev, na katerem podeli priznanja in organizira glede na raziskovalno temo primeren ogled zanimivosti.

V okviru programa Mladi raziskovalci zgodovine smo v letu 2024 izvedli naslednje ključne dejavnosti:

Izbor teme raziskovanja 2024/2025

Komisija je v začetku leta 2024 izbrala temo za šolsko leto 2024/2025 – *Sobivanje človeka in živali skozi čas*.

Državno srečanje mladih zgodovinarjev za šolsko leto 2023/2024

Na razpisno temo za šolsko leto 2023/2024 KULTURA JE IZRAZ NAJBOLJŠEGA V DRUŽBI Kulturna ustvarjalnost v mojem kraju se je odzvalo 24 osnovnih šol, 122 mladih raziskovalcev zgodovine in 33 mentorjev. Tudi v tem šolskem letu so sodelujoče osnovne šole poleg raziskovalnih nalog poslale že vnaprej posnete predstavitve nalog. Državno srečanje je potekalo 29. 5. 2024 v Centru Noordung v Vitanju. Po sprejemu mladih udeležencev so sledile enominutne predstavitve vseh nalog. Nato so se udeleženci razdelili v dve skupini: prva je šla na ogled stalnih razstav Centra vesoljskih tehnologij Hermana Potočnika Noordunga, druga pa je s pomočjo interaktivnih aplikacij raziskovala vesolje, obiskala Mednarodno vesoljsko postajo, nekateri so celo izkusili v simulatorju letenja. Sledila je odlična malica, po njej pa podelitev zasluženih priznanj, tokrat 20 zlatih in 4 srebrna priznanja. Ob koncu je za zabavo poskrbela Tinkara Fortuna. Dogodka so se udeležili tudi direktorica Centra Noordung Nežika Pavlič Brečko, župan Občine Vitanje Andraž Pogorevc, predsednica ZPMS Darja Groznik in generalna sekretarka ZPMS Breda Krašna. Ministrica za kulturo Asta Vrečko je udeležbo na srečanju zaradi službenih obveznosti opravičila.

Seminar za mentorje zgodovinskih krožkov 2024/2025

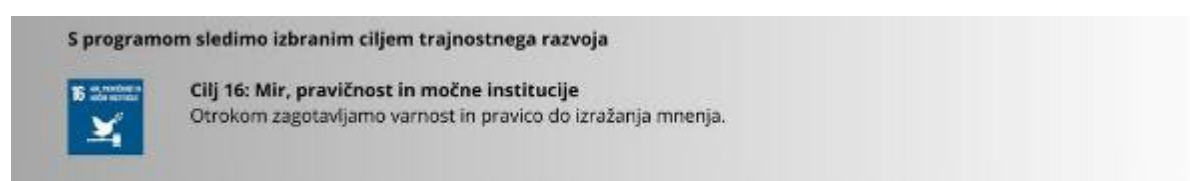
V začetku leta 2024 je Komisija izbrala temo raziskovanja za šolsko leto 2024/2025 in pristopila k organizaciji seminarja za mentorje zgodovinskih krožkov. K sodelovanju smo povabili priznane strokovnjake na razpisno temo *Sobivanje človeka in živali skozi čas*: mag. Marjetka Balkovec Debevec, Mateja Ribarič obe z uvodnim prispevkom, dr. Marko Snoj, dr. Tomaž Simetinger, dr. Ana Krevelj, dr. Vojteh Cestnik, dr. Boris Kryštufek, Magda Peršič, dr. Daša Ličen, Maja Golob, dr. Monika Kokalj Kočevar in Nataša Strlič. Predavatelji so pripravili pisni prispevek in prezentacijo za seminar. Prispevke smo objavili v istoimenskem zborniku znanstvenih in strokovnih prispevkov, ki smo ga natisnili v nakladi 150 izvodov. Tudi letos smo poskrbeli za recenzijo zbornika, ki so jo opravili dr. Estera Cerar, dr. Marko Štepec in mag. Marjetka Balkovec Debevec. Seminar za mentorje zgodovinskih krožkov je potekal 23. oktobra 2024 v Muzeju novejši in sodobne zgodovine Slovenije. Po predavanjih so si udeleženci lahko ogledali *razstavo ob 100. obletnici rojstva Dnevnikovega fotoreporterja Marjana Cigliča: Marjan Ciglič – Mojster za vse čase*. Tudi v letu 2024 smo sodelovali z ZRC SAZU, ki poskrbi za brezplačen vpis predavateljev v sistem Cobiss. Vse raziskovalne naloge so trajno hranjene v Slovenskem šolskem muzeju v Ljubljani.

Javna zahvala programu Mladi raziskovalci zgodovine

ZPMS in strokovna sodelavka Iris Furlan sta prejeli posebni priznanji z javno zahvalo Zveze zgodovinskih društev Slovenije za dolgoletno podporo mladim zgodovinarjem na osnovnih šolah, ki svoje prve raziskovalne korake naredijo v okviru programa Mladi raziskovalci zgodovine.

Zahvali sta bili podeljeni na slovesni prireditvi, ki je potekala 11. decembra 2024 v dvorani Slovenske matice na Kongresnem trgu v Ljubljani ob priložnosti podelitve nagrade KLIO in priznanja dr. Ervina Dolenca. Ob tej priložnosti je generalna sekretarka ZPMS Breda Krašna izpostavila predano delo vseh, ki sodelujejo v programu, s posebno zahvalo strokovni sodelavki Iris Furlan, ki je s svojim delom pomembno zaznamovala raziskovalno pot mnogih mladih. Program Mladi raziskovalci zgodovine že več kot 56 let povezuje osnovnošolske učitelje, muzealce, arhiviste ter strokovnjake z mladimi raziskovalci zgodovine.

3.5 TEDEN OTROKA®

Teden otroka® je program, s katerim preko poslanice in razprave dodatno izpostavimo določeno aktualno tematiko, ki zadeva otroke, mladostnike in družine. Program temelji na Svetovnem dnevu otroka, ki je že od leta 1954, ko ga je prvič razglasila Generalna skupščina Združenih narodov, na prvi ponedeljek v oktobru. Vsako leto pripravimo zanimivo "nalogo" za vrtčevske in osnovnošolske otroke, naša društva in zveze po vsej Sloveniji pa v tem tednu organizirajo različne dogodke za otroke in družine. V zadnjih letih smo Teden otroka® prenovili in ga umestili na trg kot tržno blagovno znamko.

Teden otroka® je v letu 2024 obeležil 70 let obstoja programa. Potekal je od 7. do 13. oktobra pod sloganom **Otrok, nepopisan list**. Ob jubileju programa smo razmišljali, katere vzporednice je moč najti med otroštvom pred 70 leti in danes. Podobnosti je težko najti, dejstvo "biti otrok" pa je enako. Izhajali smo iz tega, da se otrok rodi kot nepopisan list (pustimo ob strani genetske zapise), popiše ga čas, v katerem živi, in posledično način vzgoje, izobraževanja, preživljanja prostega časa, itd. Vse to smo želeli poudariti z izborom te teme.

Posebnost jubileja je bila ta, da smo se tako pri pripravi plakata kot tudi poslanice po pomoč obrnili na mlade. Plakat so ustvarjali študentje 3. letnika Akademije za likovno umetnost in oblikovanje (ALUO), smer Ilustracija. 11 študentov je ustvarjalo v okviru VI. semestra študijskega leta 2023/24 pod mentorstvom doc. Damijana Stepančiča in doc. mag. Marije Nabernik. Izmed vseh idejnih rešitev je žirija v sestavi Marija Nabernik in Damijan Stepančič (ALUO), Anja Vogrič in Petra Zega (ZPMS) ter Tomaž Žontar (Europlakat) izbrala plakat Matevža Bervarja.

Plakate smo natisnili v manjši nakladi in jih poslali društvom in zvezam prijateljev mladine po Sloveniji, knjižnicam, zdravstvenim domovom, osnovne šole in vrtci pa so po e-pošti prejeli .pdf različico. Europlakat je plakat namestil na svoja plakatna mesta po različnih krajih Slovenije ter omogočil tudi animacijsko različico. Zagotovo je to bila ena vidnejših promocij v zadnjih letih.

Poslanico je pripravila Nika Gradišek, študentka sociologije in anglistike na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Poslanica je bila pripravljena po vzoru nekdanje pionirske zaprisege, z aktualnimi elementi za današnji čas: *»Danes dajem častno besedo, da bom vedoželjen in odprt, da bom spoštoval naravo in sočloveka, da bom zvest in iskren prijatelj, ki drži svojo besedo«*. To je le prva kitica od treh – poslanica je res pomenska in želimo si, da postane brezčasna. Tudi v letu 2025 jo bomo večkrat širili ob različnih dogodkih in priložnostih. Preberete jo lahko na naši spletni strani: <https://www.zpms.si/programi/teden-otroka/>

Posebnost Tedna otroka sta bili tudi razstavi vseh plakatov, ki so jih ustvarili študentje. Plakate smo natisnili na kaširane plošče in jih razstavili v Cankarjevem domu od 7. do 14. oktobra 2024 (spodnja pasaža) in v preddverju velike dvorane Državnega zbora RS od 18. do 27. novembra 2024 (ob Svetovnem dnevu otroka). Razstava sedaj krasi naše skladišče v BTC-ju.

Na prvi dan Tedna otroka, 7. 10. 2024, smo organizirali posvet, na katerem smo z zanimivimi gosti z različnih zornih kotov pogledali na otroštvo, na otroka. V pogovoru, ki ga je povezovala Darja Groznik, predsednica ZPMS, so sodelovali: Nika Gradišek, avtorica poslanice; Jakob Jurca Sinkovič, predstavnik otrok, Otroški parlamenti®; Vlasta Kunaver, pediaterinja; Marko Mandić, igralec, in Barbara Novinec, ravnateljica vrtca Galjevica. Med gosti na tribuni pa je bil tudi Matevž Bervar, avtor izbranega plakata.

Za vrtce in osnovne šole (1. in 2. triada) ter šole s prilagojenim programom smo pripravili likovni natečaj, za 3. triado osnovne šole pa literarni natečaj – osnovno vodilo obeh natečajev je bila poslanica. Namen je bil, da jo v skupini/razredu preberejo, se o njej pogovorijo, potem pa ustvarijo skupinski likovni izdelek. Literarni izdelki pa so bili lahko individualni ali skupinski. Prejeli smo 427 likovnih del ter 69 literarnih del. Dela so bila najrazličnejših tehnik in oblik. Z odzivom smo bili zelo zadovoljni in veseli, da je bil naš namen dosežen. Izmed vseh prejetih del, ki smo jih razvrstili po kategorijah (vrtci, 1. triada, 2. triada, prilagojeni program ter 3. triada) smo izžrebali vrtec/šolo, ki je prejela nagrado tokratnih sponzorjev (Baby Center, Lidl Slovenija, Telemach Slovenija, Paloma ter McDonald's Slovenija).

3.6 NACIONALNA MREŽA TOM® (TELEFON ZA OTROKE IN MLADOSTNIKE)

TOM telefon je edinstven program, ki je v letu 2024 praznoval 34 let svojega delovanja in ohranjanja pomembne vezi med svetovalci/prostovoljci in mladostniki v stiski. Gre za telefon, ki ga je leta 1990 ustanovila Zveza prijateljev mladine Slovenije na pobudo Komisije za otrokove pravice pri ZPMS. Leta 1995 se je vzpostavila Nacionalna mreža TOM, ko so se različne svetovalne skupine po Sloveniji povezale z enotno brezplačno telefonsko številko 080 1234. Telefon je dosegljiv vsak dan med 12. in 20. uro na brezplačni telefonski številki 116 111, ki je bila uvedena v letu 2012. Razlog za spremembo je narekovala direktiva Evropske komisije, ki je uvedla poenotenje telefonskih števil za vse humanitarne projekte na območju Evropske unije, in eden od njih je storitev "116 111 – telefon za otroke v stiski". Telefonska številka je za klicalce brezplačna in jim omogoča anonimnost. TOM je edini splošni telefon za otroke in mladostnike v Sloveniji. V okviru Nacionalne mreže TOM aktivno deluje 9 svetovalnih skupin (Ajdovščina, Idrija, Krško, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Slovenske Konjice, Tolmin in Velenje).

Mladi so ena od najbolj intenzivnih skupin uporabnikov spleta, zato smo leta 2007 postavili spletni portal E-TOM (www.e-tom.si), kjer lahko mladi dobijo informacije o temah, ki jih najpogosteje izpostavijo, imajo pa tudi možnost postaviti vprašanje preko spletnega obrazca. Z namenom nudenja čim hitrejših odgovorov smo februarja 2013 odprli tudi spletno klepetalnico na www.e-tom.si/klepetalnica. Naša posebnost je, da TOM ni izključno krizni telefon, zato lahko izvajamo tako preventivo kot kurativo v socialnem varstvu. Pomembna razlika je tudi enostavna dostopnost in anonimnost, saj otrokom in mladostnikom ni treba prestopiti praga institucij in se fizično izpostaviti, vendar lahko kljub temu svojo trenutno težavo uspešno rešijo. Doktrina TOM-a temelji na razvojni psihologiji. Z zaupnim in anonimnim svetovanjem, usmerjanjem in informiranjem spodbuja mlade, da konstruktivno rešujejo probleme, konflikte, dileme. Sporočilo TOM-a se glasi: mladim želimo prisluhniti in jim pokazati, kako lahko sami uspešno rešujejo težave.

V sklopu programa Nacionalna mreža TOM (Telefon za otroke in mladostnike) smo v letu 2024 izvedli naslednje ključne dejavnosti:

Svetovanje

Skozi vse leto smo zagotavljali osnovne tehnične pogoje dela za telefonsko in e-svetovanje v sodelovanju s Telekomom Slovenije, ki s finančno donacijo omogoča za vse klicalce brezplačne telefonske pogovore. TOM telefon deluje vsak dan od 12. do 20. ure; vprašanje preko e-pošte lahko mladi zastavijo kadarkoli preko obrazca na spletni strani www.e-tom.si ali na tom@zpms.si; klepetalnica deluje v različnih terminih od ponedeljka do petka med 14. in 21. uro. V letu 2024 je bila klepetalnica odprta 234-krat, kar je skupaj 468 ur. Svetovanje preko e-pošte in v spletni klepetalnici izvaja samo ljubljanska svetovalna skupina.

Uspelo nam je urediti urnik telefonskega svetovanja na način, da vse manjše svetovalne skupine svetujejo najmanj štiri ure tedensko, namesto dveh ur tedensko kot v preteklih tridesetih letih. To smo dosegli z dodatnim usposabljanjem prostovoljcev-svetovalcev in z zagotavljanjem dodatne supervizije.

Od 1. 1. do 31. 12. 2024 smo prejeli 23.935 telefonskih klicev, 787 e-vprašanj in 751 klepetov, kar je skupaj 25.473 kontaktov. Od tega je 5.303 svetovalnih kontaktov, ki so predmet analize.

Podpora strokovne službe TOM telefona

Otroci in mladostniki, ki se na TOM obrnejo preko klepetalnice, poročajo o izredno kompleksnih težavah (samomorilna ogroženost, duševne motnje itd.), ki presegajo kompetence svetovalcev prostovoljcev. V podporo svetovalcem pri vodenju kriznih pogovorov je organizirano redno dežurstvo strokovne službe TOM telefona (3 strokovne delavke). Dežurstvo se opravlja od ponedeljka do petka v različnih terminih od 14. do 21. ure. V letu 2024 je strokovna služba TOM telefona opravila 468 ur dežurstva in 52 kriznih intervencij. Podanih je bilo 9 prijav na policijo. Prejeta je bila 1 poizvedba s strani policije.

Prostovoljsko delo

V programu je bilo v letu 2024 aktivnih 132 svetovalcev/prostovoljcev, ki so skupno opravili 9.698 ur prostovoljskega dela. V Mariboru in Ljubljani svetovalno delo opravljajo tudi delavci, zaposleni preko javnih del, ki v tabeli niso všteti.

SKUPINA	št. prostovoljcev	št. ur
Ajdovščina	7	451,0
Idrija	7	445,0
Krško	14	576,5
Ljubljana	23	2483,5
Maribor	20	2817,0
Murska Sobota	19	1051,0
Slovenske Konjice	12	325,5
Tolmin	11	408,0
Velenje	19	1140,5
SKUPAJ	132	9698,0

Izobraževanje svetovalcev

Svetovalci/prostovoljci morajo biti za svoje delo strokovno usposobljeni, zato se morajo udeležiti osnovnega izobraževanja. Temu sledi še usposabljanje, ki poteka v prisotnosti že izkušenega svetovalca, kjer se novi svetovalci seznani z dejanskim delom. Osnovno izobraževanje za svetovalce na TOM telefonu smo organizirali v Tolminu marca 2024 ter v Mariboru in Ljubljani oktobra 2024. Osnovno izobraževanje v ljubljanski skupini poleg sklopa za telefonsko svetovanje, vključuje tudi izobraževanje za svetovanje preko e-pošte, izobraževanje za svetovanje v spletni klepetalnici in izobraževanje na temo varne rabe interneta, ki ga izvaja Safe.si. Izobraževanje na temo varne rabe interneta je od leta 2023 obvezen del osnovnega izobraževanja tudi za vse ostale svetovalne skupine. Pomemben del pridobivanja svetovalčevih kompetenc in reflektiranja svojega svetovalnega dela poteka na supervizijskih srečanjih. Svetovalci vseh svetovalnih skupin so bili skupaj deležni 69 supervizijskih srečanj. Hkrati pa se dodatno izpopolnjujejo na predavanjih in z obiski institucij, na katere najpogosteje napotimo naše klicalce.

Organiziranih je bilo več dodatnih izobraževanj:

Dodatna izobraževanja svetovalne skupine TOM Ljubljana	
1. 7. 2024 in 8. 7. 2024	Delavnica tehnike sproščanja. Izvajalec: ZD Bežigrad, Renata Mehle, mag. psih. (UN) in Suzana Gorenc (dipl. m. s).
Dodatna izobraževanja svetovalne skupine TOM Maribor	
23. 4. 2024	Izobraževalno-informativna delavnica o nasilju na podlagi spola. Izvajalec: strokovni delavki CSD Maribor, Nataša Usar in Tea Šauperl
15. 5. 2024	Festival duševnega zdravja. Izvajalec: NIJZ
17. 1. 2025	Kako otroke in mladostnike podpreti pri spoprijemanju z medvrstniškim nasiljem. Izvajalka: dr. Katja Košir
17. 9. 2024	6. strokovna konferenca Centra Šteker. Izvajalci: Natalija Kašman, mag. psih., asist. Minea Rutar, mag. Hana Hawlina (M.Sc.), Nina Ukmar Meziniec, mag. prof. soc. ped., strokovni delavci Centra Šteker, Ajda Petek, organizator: Center Šteker
30. 9. 2024	14. posvet e-zlorabe otrok. Izvajalci: Catherine Knibbs, Boris Radanović, Niels Van Paemel, Snežna Krek, organizator: Spletno oko (Center za varnejši internet Slovenije, UL FDV),

	Uprava kriminalistične policije Generalne policijske uprave in Združenje za informatiko in telekomunikacije pri Gospodarski zbornici Slovenije
22. 10. 2024	21. medinstitucionalni strokovni posvet "Mladi in kriminal" 2024 z naslovom: generacija Z in njihova deviantna ravnanja. Izvajalci: dr. Andrej Perko, Borut Marolt, izr. prof. dr. Andrej Naterer, izr. prof. dr. Miha Šepec, univ. dipl. prav, organizator: Policijska uprava Maribor, v sodelovanju z Varnostnim sosvetom Mestne občine Maribor
24. 10. 2024	Spletno strokovno srečanje z naslovom "Zasvojenosti: Vrtljak duševnega zdravja". Izvajalci: Christos Oikonomidis, dr. dent. med., Marko Juhant, Smilja Filipič, Sanja Kolarič Čoh, prof. dr. Katja Košir, Majda Marinšek, organizator: NIJZ – Območna enota Maribor
25. 10. 2024	Projekt "Ker te štekam": Razvoj trajnostne mreže strokovnjakov in njihovih veščin za preprečevanje samomorilnega vedenja mladih ter obravnavo posledic samomora (prvi del). Izvajalci: prof. dr. Vita Poštuvan, Meta Lavrič, Polonca Borko, Eva Sedlašek, organizator: UP IAM Slovenski center za raziskovanje samomora
Dodatna izobraževanja svetovalne skupine TOM Murska Sobota	
12. 3. 2024	Izobraževanje na temo: Delo pedopsihiatra. Izvajalec: dr. Aleksander Koroša, CDZOM Murska Sobota
11. 4. 2024	Izobraževanje na temo: Mladi pri kliničnem psihologu. Izvajalec: dr. Jernej Koranjak, CDZOM Murska Sobota
17. 9. 2024	6. strokovna konferenca Centra Šteker
30. 9. 2024	14. posvet e-zlorabe otrok
25. 10. 2024	Projekt "Ker te štekam": Razvoj trajnostne mreže strokovnjakov in njihovih veščin za preprečevanje samomorilnega vedenja mladih ter obravnavo posledic samomora
Dodatna izobraževanja svetovalne skupine TOM Velenje	
18. 1., 13. 2., 12. 3. 2024	Šola za starše (on-line predavanje)
Dodatna izobraževanja NM TOM	
24. 5.–26. 5. 2024	Tridnevno izobraževanje svetovalcev NM TOM v Poreču na temo čustvene regulacije in koregulacije v svetovalni praksi. Izvajalka: Ksenja Kos, povezovalac: dr. Albert Mrgole. Izobraževanja se je udeležilo 68 svetovalcev.
19. 9. 2024	On-line izobraževanje svetovalcev NM TOM na temo k virom in rešitvam usmerjeno vodenje svetovalnega pogovora. Izvajalki: Tjaša Bertoncelj in Sandra Murk. Izobraževanja se je udeležilo 38 svetovalcev.
9. 11. 2024	Izobraževanje svetovalcev NM TOM v Mariboru na temo samomorilnih kontaktov na TOM telefonu. Izvajalke: dr. Sara Jerebic, Nina Babič in asist. Polona Greif. Izobraževanja se je udeležilo 95 svetovalcev. Na dogodku smo podelili tudi priznanja za 10 let (2 prostovoljki), 20 let (4 prostovoljci), 25 let (3 prostovoljke) strokovnega dela pri programu TOM telefon.

Študijska praksa

TOM telefon je učna baza za študente Fakultete za socialno delo (FSD), Fakultete za psihoterapevtsko znanost Univerze Sigmunda Freuda v Ljubljani (SFU), Fakultete za uporabne družbene študije (FUDŠ) in Filozofske fakultete (FF). V študijskem letu 2023/2024 je prakso opravila 1 študentka SFU.

Delovanje nacionalne mreže

Svet Nacionalne mreže TOM se je sestel na 4 rednih sejah (13. 2., 9. 4., 10. 9. in 12. 11. 2024) in 1 izredni seji dne 5. 6. 2024. Spletna srečanja supervizorjev so potekala 5. 3., 7. 5., 8. 10. in 10. 12. 2024.

V letu 2024 so TOM telefon sofinancirali Ministrstvo RS za delo družino, socialne zadeve in enake možnosti (Nacionalna mreža TOM) 2023–2029, Evropska komisija in Ministrstvo RS za digitalno preobrazbo (projekt Center za varnejši internet Slovenije) 2022–2024 in 2024–2025, Zavod RS za zaposlovanje, FIHO, Telekom Slovenije ter drugi donatorji (pravne in fizične osebe).

Junija 2024 je upravni odbor ZPMS v Pravilniku o notranji organizaciji in sistematizaciji delovnih mest v strokovni službi ZPMS dodal novo delovno mesto: svetovalka/svetovalec za otroke in mladostnike. Septembra 2024 smo na podlagi tega zaposlili novo strokovno delavko na programu NM TOM, ki bo delovala na področju svetovanja v spletni klepetalnici in telefonu.

V letu 2023 se je ZPMS prijavil na javni razpis za sredstva FIHO v letu 2024. Za TOM telefon smo prijaviili sredstva za osnovno izobraževanje in promocijski material. Na razpisu smo bili uspešni in prejeli znesek 3.677,45 EUR.

14. 11. 2024 smo na Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje oddali ponudbo na javno povabilo za izbor programov javnih del za leto 2025. Na razpisu smo bili uspešni.

Na področju varstva osebnih podatkov za TOM telefon teče proces oblikovanja ključnih dokumentov.

V pripravi so pogoji za izvedbo usposabljanja novih izvajalcev osnovnega izobraževanja za prostovoljce-svetovalce na programu NM TOM. V tej fazi se osredotočamo na analizo sedanjega izvajanja osnovnega izobraževanja in oblikovanje novih vsebin ter teoretskih okvirov za vključitev v posodobljen učni načrt osnovnega izobraževanja.

Promocija TOM telefona

Spletna stran in družbena omrežja

Nadaljevali smo z rednimi objavami in nagradnimi igrami z namenom promocije našega programa na TOM spletni strani, Facebook in TikTok profilu.

Spletna stran www.e-tom.si je imela 31.561 enkratnih obiskovalcev in 67.824 ogledov strani. Podatki spletne strani so beleženi do 13. 11. 2024, nato statistično spremljanje do 31. 12. 2024 zaradi prenove spletne strani ni bilo izvedljivo. Ob zaključku leta 2024 je imela TOM Facebook stran 4.200 všečkov in 4.479 sledilcev. Objavljenih je bilo 236 objav, doseg profila je znašal 579.434, število ogledov profila pa je bilo 173.369, kar je skoraj 250 % rast v primerjavi s preteklim letom. Imeli smo tudi 32 % rast pri interakciji z našo vsebino (uporabniki so objavo všečkali, komentirali, delili). Na TikTok profilu je bilo objavljenih 6 objav, ki si jih je ogledalo 144.000 uporabnikov. TikTok profil ima 9.300 všečkov in 1.050 sledilcev. Septembra 2024 je TOM telefon ustvaril tudi Instagram profil, ki ima 47 sledilcev in 45 objav.

V letu 2024 smo na novo opredelili ciljne skupine za posamezne komunikacijske kanale TOM telefona, da bi čim učinkoviteje dosegli mlade in vse, ki z njimi delajo ali odločajo o njihovih pravicah. Facebook je namenjen splošni javnosti, strokovnjakom ter staršem. TikTok in Instagram sta prilagojena mlajši populaciji in omogočata širjenje prepoznavnosti TOM telefona na platformah, kjer se mladi dejansko zadržujejo.

Novembra 2024 smo uspešno zaključili celovito prenovo spletne strani TOM telefona, ki je bila takrat tudi uradno postavljena v produkcijo in na voljo uporabnikom. Prenova je bila izvedena v sodelovanju s podjetjem Creatim – agencijo za razvoj inovativnih spletnih rešitev, na podlagi uspešno pridobljenih sredstev iz razpisa decembra 2022. Prenova, ki se je začela januarja 2023, je potekala skladno z načrtom in vključuje najsodobnejše trende v oblikovanju in razvoju spletnih rešitev. Na prenovljeni spletni strani so na vstopni strani izpostavljeni trije glavni kanali svetovanja, dodane so nove kategorije, kot so zahvale otrok, TOM telefon v številkah, predstavitev svetovalcev, izpostavljene vsebine in druge uporabne funkcionalnosti. Vsebinsko smo prenovili tudi vse članke z namenom zagotavljanja še bolj kakovostne in dostopne podpore uporabnikom TOM telefona. Nova spletna stran pa je sedaj tudi popolnoma prilagojena za uporabo na vseh pametnih napravah.

Medijske objave

V letu 2024 je bilo v različnih medijih objavljenih 191 prispevkov o TOM telefonu (članki, intervjuji, promocija telefona, objava številke, akcija "TOM potuje, otroke obiskuje" itd.). V tisku je bilo 87 objav, na spletu 67 objav, na televiziji 11, na radiu 4 in na press agencijah 22 objav.

Promocijski materiali

V letu 2024 smo ponatisnili splošne zloženke TOM telefona, dva splošna plakata TOM telefona in en plakat za Center za varnejši internet Slovenije. Oblikovanje novih promocijskih tiskovin se predvideva v letu 2025. Izvedli smo še:

- s finančno pomočjo COFRA Fundation (C&A) smo ponatisnili 500 kosov kazala s samolepilnimi lističi;
- s finančno pomočjo EU in Ministrstva RS za digitalno preobrazbo smo natisnili 500 izvodov priročnika Svetovanje otrokom in mladostnikom v spletni klepetalnici ter izdelali splošni promocijski video TOM telefona;
- promocijski material za akcijo "TOM potuje, otroke/mlade obiskuje" smo oblikovali in natisnili s finančno pomočjo COFRA Fundation (C&A), in sicer plakate za osnovne in srednje šole, balone in nalepke, ter s finančno pomočjo FIHO: TOM nahrbtnik;
- s finančno pomočjo COFRA Fundation (C&A) smo proti koncu leta 2024 začeli pripravljati potiskane nakupovalne vrečke, kar bo realizirano in razdeljeno v letu 2025.

Pošiljanje informativnega gradiva

Junija 2024 smo na vse osnovne in srednje šole poslali informacijo o začetku tretjega kroga akcije "TOM potuje, otroke/mlade obiskuje" in vabilo za vključitev šol v akcijo. Septembra smo obveščanje ponovili. V prvih dneh septembra 2024 smo na vse osnovne in srednje šole, zdravstvene domove, centre za duševno zdravje otrok in mladostnikov, knjižnice, centre za socialno delo ter ostale organizacije in institucije, ki se ukvarjajo z mladimi, poslali plakate in letake TOM telefona ter promocijske letake za ozaveščanje o varni rabi spleta.

Na začetku oktobra 2024 smo na fakultete poslali vabila za nove prostovoljce TOM telefona.

Predstavitve na šolah

- Vodja svetovalne skupine TOM Idrija je v letu 2024 izvedel predstavitvene delavnice TOM telefona na različnih osnovnih šolah:
 - 22. 3. 2024: OŠ Pivka (in podr. šola Šmihel)
 - 26. 3. 2024: OŠ Pivka (in podr. šola Šmihel)
 - 27. 3. 2024: OŠ Pivka (in podr. šola Šmihel)
 - 15. 4. 2024: OŠ Pivka – pedagoška konferenca, prisoten celoten pedagoški kolektiv
Skupaj na OŠ Pivka prisotnih 304 učencev, 19 pedagoških delavcev.
 - 20. 11. 2024: OŠ Komen (in podr. šola Štanjel)
 - 21. 11. 2024: OŠ Komen (in podr. šola Štanjel)
Skupaj na OŠ Komen prisotnih 117 učencev in 10 pedagoških delavcev.
 - 10. 5. 2024: OŠ Idrija
 - 22. 11. 2024: OŠ Idrija
 - 26. 11. 2024: OŠ Idrija
 - 29. 11. 2024: OŠ Idrija
Skupaj na OŠ Idrija prisotnih 142 učencev in 7 pedagoških delavcev.
 - 6. 12. 2024: OŠ M. Vilharja Postojna
Prisotnih 90 učencev in 4 pedagoški delavci.
- Svetovalna skupina Ljubljana je v letu 2024 izvedla predstavitvene delavnice TOM telefona:
 - 10. 1. 2024: predstavitev svetovalnega dela na TOM telefonu za študente Fakultete Univerze Sigmunda Freuda Dunaj - podružnica Ljubljana;
 - 21. 3. 2024: predstavitev svetovalnega dela na TOM telefonu za šolnike, Zavod RS za šolstvo;
 - 29. 11. 2024: predstavitev svetovalnega dela na TOM telefonu za študente Fakultete Univerze Sigmunda Freuda Dunaj - podružnica Ljubljana.
- Svetovalna skupina Ajdovščina je v letu 2024 izvedla predstavitev TOM telefona na PUM Ajdovščina.
- Svetovalna skupina Krško je v letu 2024 izvedla predstavitev TOM telefona na osnovnih šolah v občinah Brežice, Sevnica, Kostanjevica na Krki in Radeče ter Mestne občine Krško.
- Svetovalna skupina Slovenske Konjice je v letu 2024 izvedla predstavitev TOM telefona v dveh osnovnih šolah v svoji občini.

Akcija "TOM potuje, otroke obiskuje"

17. maja 2024 smo zaključili drugo izvedbo akcije, ki je potekala od 17. maja 2023. Sodelovalo je 167 osnovnih šol. Prejeli smo 10.313 anonimnih zapisov učencev, na podlagi katerih smo izdali poročilo o drugi izvedbi akcije "[Kaj si mladi želijo, da bi odrasli vedeli o njih, 2023/2024](#)".

Nato smo jeseni 2024 že tretjič zapored izvedli vseslovensko akcijo "TOM potuje, otroke obiskuje". Akcija je potekala med 18. in 29. novembrom in se je osredotočala na promocijo TOM telefona kot vira pomoči ter na spodbujanje pomena pogovora pri reševanju stisk otrok in mladostnikov.

V letu 2024 smo znotraj akcije pripravili 3 večje spremembe oz. novosti:

- vključitev srednjih šol, kar je omogočilo nagovarjanje starejših mladostnikov; akcija je na srednjih šolah potekala pod imenom "TOM potuje, mlade obiskuje";
- strnjeno obdobje izvedbe akcije na vseh sodelujočih šolah hkrati, namesto potovanja nahrbtnika od šole do šole;
- izvedba delavnic v specifičnih razredih: v 4. in 7. razredu osnovne šole ter 2. letniku srednje šole, namesto v vseh oddelkih od 4. do 9. razreda.

Delavnice so prilagojene starostnim skupinam:

- 4. razred: Tema delavnice je neprimerno medvrstniško vedenje, ki je pogosta vsebina kontaktov na TOM telefonu. Delavnica spodbuja učence k razmisleku o tem, kako lahko njihovo vedenje vpliva na druge in kaj lahko ob medvrstniškem nasilju naredijo, ter ozavešča o pomenu dobrih medvrstniških odnosov, empatije in medsebojnega zaupanja.
- 7. razred: Delavnica ozavešča pomen pogovora in to, da se reševanje vsake težave začne s pogovorom in s tem, da se nekomu zaupaš. Učenci na listke anonimno zapišejo vprašanje ali temo, o kateri se ne upajo spregovoriti z odraslo osebo.
- 2. letnik srednje šole: Delavnica je namenjena raziskovanju njihovih lastnih virov moči. S pomočjo zgodb vrstnikov dijaki raziskujejo strategije za soočanje s težavami, kot so družinski odnosi, duševno zdravje, ljubezenske težave in vprašanja o spolnosti.

Za prijavljene šole smo konec septembra organizirali kratko ZOOM srečanje, kjer smo predstavili potek in novosti akcije. Pred začetkom akcije smo nato šolam po pošti poslali vsa potrebna gradiva za izvedbo akcije (TOM nahrbtnik, plakate, zloženke, balone, nalepke, elektronska gradiva za izvedbo delavnic).

V akciji je sodelovalo 181 osnovnih in 23 srednjih šol. Kakovost izvedbe akcije se odraža v številnih pozitivnih odzivih sodelujočih šol, ki so izpostavile uporabnost in pomembnost delavnic za osnovnošolce in dijake.

Zadnji dve izvedbi akcije sta pomembno pripomogli k prepoznavnosti TOM telefona kot vira pomoči med otroki in mladostniki. TOM telefon je v okviru akcije do zdaj prejel že več kot 20.000 anonimnih zapisov stisk, kar kaže na velik pomen akcije. Po zaključku letošnje izvedbe smo šolam poslali spletno evalvacijo, ki je omogočila vpogled v izkušnje sodelujočih in podala smernice za morebitne izboljšave.

Akcija je dokazala svojo vrednost in pomembnost ter utrdila našo željo, da postane stalnica na slovenskih šolah. S tem želimo nadalje graditi prostor zaupanja, kjer se otroci in mladostniki naučijo, da je pogovor ključen korak k reševanju stisk.

Dobrodelna kampanja Head&Shoulders

Ves september 2024 je že drugo leto zapored potekala dobrodelna kampanja #zRamoObRami, v kateri je vsak prodan izdelek šampona Head&Shoulders pomenil donacijo 0,15 EUR za TOM telefon in boj proti medvrstniškemu nasilju. Dobrodelna aktivacija v Sloveniji je bila del širše globalne kampanje, ki izobražuje, osvešča in opogumlja v odprt pogovor o nasilju med mladimi. TOM telefon je prejel donacijo v višini 6.359,00 EUR za nemoteno in kakovostno delovanje programa.

Plaktivat #16

Januarja 2024 so bili razglašeni zmagovalci 16. mednarodnega natečaja Plaktivat, ki ga je TAM-TAM Inštitut oktobra 2023 izvedel v sodelovanju z Zvezo prijateljev mladine Slovenije in TOM telefonom. Zmagovalni plakat z naslovom "Vse je kul" sta ustvarila Matej Ferlič in Juš Šoltes. Žirija kategorije Sveža kri pa je razglasila dve zmagovalni deli: "Izbrati pomoč ni sramota" avtorja Urbana Šelja in "Cunami stiska", pod katero se podpisuje Nuša Mihalič.

Zmagovalni plakat "Vse je kul" je bil natisnjen in prikazan na 500 TAM-TAM plakatnih mestih po vsej Sloveniji, s čimer je bil dosežen širok krog mladih in splošne javnosti. Cilj projekta je bil ozaveščati o pomembnosti prepoznavanja in razumevanja mladostniških stisk ter spodbujati pogovor o teh temah. Na natečaj je prispelo kar 400 del iz 34 držav, vse od Paragvaja, ZDA, Kanade, Vietnama, Japonske in Nove Zelandije, kar kaže na izjemen mednarodni odziv in zavedanje o pomembnosti tematike mladostniških stisk. Natečaj je pomembno prispeval k promociji duševnega zdravja mladih.

Dobrodelna kolekcija emajlirane posode za program TOM telefon

Podjetje Ariessa je kolekcijo emajlirane posode Enamelie by Neža for Kids razvilo z namenom, da z donacijo podpre delovanje programa TOM telefon. Kolekcija posod je bila naprodaj v trgovinah Spar in Interspar ter trgovski mreži Merkur. V letu 2024 je bilo zbranih 818,40 EUR.

SMS donacija TOM5 in TOM10

S poslano ključno besedo TOM5 ali TOM10 na 1919 lahko uporabniki mobilnih storitev Telekom Slovenije, A1, T2 in Telemacha prispevajo 5 ali 10 evrov za pomoč pri izvajanju programa TOM telefon in s tem omogočijo mnogim otrokom in mladostnikom, da morda prvič nekomu zaupajo svojo težavo in poiščejo pomoč. V letu 2024 je bilo zbranih 60 EUR.

Promocijski festivali

V Ljubljani na Prešernovem trgu je 23. maja 2024 potekal osrednji dogodek Nacionalnega tedna prostovoljstva – Veseli dan prostovoljstva. TOM telefon je na stojnici predstavil svoje delovanje, delil promocijske materiale, obiskovalcem nudil informacije o pomoči otrokom in mladostnikom ter spodbujal k vključitvi novih prostovoljcev v svoje vrste.

Projekt Center za varnejši internet Slovenija

Projekt Center za varnejši internet Slovenija združuje tri komponente: SAFE.SI – točka osveščanja o varni rabi interneta in novih tehnologij (Awareness Centre Safe.si); SPLETNO OKO – točka za anonimno prijavo nelegalnih spletnih vsebin, kamor sodijo spolne zlorabe otrok (otroška pornografija) in sovražni govor (Hotline Spletno oko), ter TOM telefon (Helpline TOM telefon). TOM zagotavlja informacije, nasvete in pomoč otrokom, mladim in staršem o tem, kako ravnati s škodljivo vsebino, škodljivimi stiki in spletnim nasiljem. Poleg telefonskega svetovanja nudi TOM telefon tudi svetovanje preko e-pošte, spletnih obrazcev in spletne klepetalnice.

V letu 2024 smo v okviru obstoječega konzorcijskega partnerstva nadaljevali z aktivnostmi projekta Center za varnejši internet Slovenija, ki je trajal od 1. 3. 2022 do 29. 2. 2024 in je bil sofinanciran s strani Evropske komisije (agencija HaDEA) in Ministrstva RS za digitalno preobrazbo. Marca 2024 smo začeli novo projektno obdobje od 1. 3. 2024 do 31. 8. 2025 ter nadaljevali poslanstvo zagotavljanja varnejšega in prijaznejšega spletnega okolja.

Za naše aktivnosti so predvidena sredstva višini 70.000,47 EUR, in sicer izvajamo:

- usposabljanje svetovalcev za posredovanje v situacijah hude duševne stiske, ki je posledica kibernetске zlorabe;
- usposabljanje strokovne službe za zagotavljanje potrebne podpore svetovalcem, ki svetujejo žrtvam kibernetске zlorabe o vprašanjih, povezanih z duševnim zdravjem;
- izdelava protokola za svetovanje v kriznih situacijah (npr. samomorilnost mladostnika);
- izdelava plakata in letaka za promocijo TOM telefona kot platforme, kjer lahko otroci in mladi najdejo podporo pri vprašanjih, povezanih z varnejšo uporabo interneta;
- preučevanje različnih vidikov uporabe umetne inteligence pri svetovanju, kot je Chat GPT.

Kot partnerji Centra za varnejši internet Slovenija smo sodelovali v Svetu partnerjev projekta (3. 10. 2024 in 8. 10. 2024). V okviru projekta je bila obvezna udeležba na izobraževanjih, ki jih organizira INSAFE – evropsko omrežje, zadolženo za osveščanje javnosti o varni rabi interneta in mobilnih naprav. V omrežje so vključene posamezne nacionalne točke osveščanja iz 30 evropskih držav, vključno s slovensko, ki medsebojno sodelujejo, izmenjujejo znanja in izkušnje, prav tako pa tudi načrtujejo skupne dejavnosti.

Udeležili smo se INSAFE izobraževanj in BIK delovnih srečanj:

Termin, lokacija	Tema/naslov
INSAFE TRAINING MEETING 17. 4.–18. 4. 2024, Varšava	Na srečanju smo izmenjali izkušnje in dobre prakse v mreži Insafe in INHOPE. Preučili smo koristi, priložnosti, tveganja in izzive, ki jih prinaša umetna inteligenca. Razpravljali smo o trendih, ki jih na področju težav, povezanih z internetom, opažajo države, ter o Aktu o digitalnih storitvah (DSA) in njegovi implementaciji. Na Open Space Session smo predstavili TOM telefon in akcijo "TOM potuje, otroke obiskuje", kot dobro prakso sodelovanja s šolami.
INSAFE TRAINING MEETING 15. 10.–17. 10. 2024, online (Prisotnost 15. in 16. 10. 2024)	Srečanje je bila priložnost za deljenje dobrih praks in izkušenj med članicami Insafe mreže, s posebnim poudarkom za razumevanje algoritmov ter njihovega vpliva na uporabnike, kar je ključno za podporo mladim pri varni uporabi spleta. Ob tem smo razpravljali tudi o aktualnih vprašanjih, kot so omejitve uporabe pametnih telefonov in družbenih omrežij za otroke, ter o načinih oz. dobrih praksah promoviranja otroških telefonov, da bi z njim dosegli čim več mladih.
Better Internet for Kids 1. 3. 2024, spletno srečanje	On-line meeting to discuss trusted flaggers under the DSA
Better Internet for Kids 28. 3. 2024, spletno srečanje	On-line meeting Video Games Europe
Better Internet for Kids 23. 4. 2024, spletno srečanje	Helpline early warning group meeting
Better Internet for Kids 17. 5. 2024, spletno srečanje	On-line meeting with Instagram
Better Internet for Kids 14. 6. 2024, spletno srečanje	On-line meeting: Onlyfans
Better Internet for Kids 21. 6. 2024, spletno srečanje	On-line meeting: Information session for SICs: DSA support tasks
Better Internet for Kids 3. 7. 2024, spletno srečanje	On-line meeting with WebGroup
Better Internet for Kids 22. 7. 2024, spletno srečanje	Helpline early warning meeting group
Better Internet for Kids 6. 9. 2024, spletno srečanje	Helpline early warning meeting group

Portal Better internet for Kids (BIK)

Cilj Digitalne agende za Evropo je poskrbeti, da bo enotni evropski digitalni trg, ki se opira na hitre in ultra hitre spletne povezave, prinesel trajne gospodarske in družbene koristi. Otroci so na spletu posebej ranljivi; vendar pa jim le-ta po drugi strani zagotavlja tudi možnosti, da dostopajo do znanja, komunicirajo, razvijajo svoje spretnosti in izboljšujejo svoje zaposlitvene možnosti in zaposljivost. Strategija "Boljši internet za otroke" (BIK) predlaga vrsto ukrepov, ki jih morajo izvesti Komisija, države članice in celotna vrednostna veriga industrije.

V letu 2024 smo na portalu BIK objavili primere svetovanj na temo varne rabe interneta. Tematike primerov so se nanašale na vsebine: sextortion, stiki preko spleta, nedovoljeno objavljanje fotografij in videoposnetkov, spletne prevare, spolne zlorabe itn. Prav tako smo objavili statistična poročila o številu kontaktov (o številu klicev, klepetov in e-sporočil idr.), vezanih na internetne vsebine. Poročila smo oddajali kvartalno, vsake tri mesece v BIK portal (12. 1. 2024, 12. 4. 2024, 12. 7. 2024, 11. 10. 2024).

Kotiček za varni internet

Na spletni strani TOM telefona smo vsak mesec objavili vsaj en članek o temah, ki so povezane z varno rabo interneta. Članke objavljamo tudi v ZPMS e-novičkah, z neposredno povezavo do naše spletne strani.

Seznam objavljenih vsebin v letu 2024:

- Januar 2024: Praznuj dan varne rabe interneta z nami!
- Februar 2024: Tvoja naprava je tiha priča, a tebi ni treba biti
- Marec 2024: V stiski nisi sam
- April 2024: Izsiljevanje z intimnimi posnetki
- Maj 2024: Ali si dopisujem z resnično osebo? Kako vem, da ni 'Catfish'?
- Junij 2024: Nasveti za varno spletno zmenkovanje
- Julij 2024: Snapchat je uvedel nove varnostne funkcije, ki te ščitijo pred zlonamernimi uporabniki
- Avgust 2024: Kaj naj naredim, če prejmem neželeno golo fotko?
- September 2024: Take It Down – storitev za odstranjevanje intimnih posnetkov s spleta
- Oktober 2024: StopNCII.org – storitev za odstranjevanje intimnih posnetkov s spleta (18 +)
- November 2024: Spletni grooming ali spletno spolno napeljevanje
- December 2024: Grozi mi, naj mu_ji pošljem svojo golo fotko – kaj lahko naredim?

Dan varne rabe interneta

6. 2. 2024 smo sodelovali pri obeležitvi dneva varne rabe interneta, ki je bil letos posvečen problematiki spletnega nasilja. Na TOM telefonu smo že v januarju pripravili 2 objavi na Facebook profilu ter delili objave Točke osveščanja Safe.si, da bi mlade in druge deležnike spodbudili k sodelovanju v aktivnostih ob tem dnevu. V Kotičku za varni internet smo januarja objavili članek, ki je opozarjal na pomen aktivnega ukrepanja ob zaznavi medvrstniškega nasilja. Članek in dodatne vsebine smo 6. 2. 2024 delili tudi na Facebook profilu, kjer smo poudarili sporočilo: digitalne naprave so tihe priče nasilja, uporabnikom pa to ni treba biti.

Sodelovanje v projektu DRAGON S+

Marca 2023 smo se priključili projektu DRAGON S+, ki je namenjen prepoznavanju 'spletnega groominga'. V projektu smo sodelovali na delavnici za strokovne delavce otroških telefonov pri prepoznavanju 'spletnega groominga' in nudenju ustrezne podpore žrtvam. V letu 2024 smo se udeležili dveh delavnic.

13. 2. 2024	Project DRAGON+ workshop (On-line)
27. 2. 2024	DRAGON+ Advisory Network Meeting (On-line)

Izobraževalni in promocijski materiali

V letu 2024 smo v okviru projektnih nalog zaključili dva pomembna projekta: izdajo priročnika za svetovanje v spletni klepetalnici in izdelavo promocijskega videa TOM telefona.

Priročnik z naslovom *Chat Counselling for Children and Youth – A Handbook*, ki smo ga prevedli, recenzirali in lektorirali že v letu 2023, smo februarja 2024 izdali ter objavili na spletni strani Zveze prijateljev mladine Slovenije. Poleg tega smo natisnili 500 fizičnih izvodov priročnika, ki so namenjeni svetovalcem prostovoljcem kot uporabno vodilo za delo v spletni klepetalnici. Svetovalci so fizične izvode priročnika prejeli maja 2024 na tridnevnem dodatnem izobraževanju NM TOM v Poreču.

Promocijski video TOM telefona, zasnovan v sodelovanju s socialnim marketingom Iz Principa, je bil posnet januarja 2024, februarja 2024 pa smo zaključili postprodukcijo. Video vključuje tri različne scene, ki smo jih za objavo na socialnih omrežjih razdelili na tri ločene dele. Poleg tega smo pripravili načrt diseminacije, ki je vključeval širjenje videov prek različnih komunikacijskih kanalov. Videe smo objavljali na Facebook profilu ZPMS-ja in TOM telefona, TOM Tik Toku in TOM spletni strani; kot brezplačni oglas pa so bili predvajani RTV SLO 1 in 2 v juliju 2024, v avgustu in septembru 2024 pa na POP TV-ju.

Projekt Logout & Restart

V okviru obstoječega konzorcijskega partnerstva smo v letu 2024 nadaljevali z izvedbo aktivnosti na programu Logout & Restart – program varne, zdrave in uravnotežene uporabe spleta ter zdravljenje digitalnih zasvojenosti. Namenjen je otrokom, mladostnikom in odraslim osebam, ki imajo težave s čezmerno uporabo spleta ali kažejo znake zasvojenosti. Izvajalec programa je Zavod Nora, center sodobnih zasvojenosti, partnerji pa smo Zveza prijateljev mladine Slovenije (TOM telefon), Slovensko združenje za preprečevanje samomora, NIJZ in Zavod Vozim. Program sofinancira Ministrstvo RS za zdravje.

TOM telefon je novembra 2024 v sodelovanju z organizacijama LOGOUT in Zavod VOZIM začel kampanjo "Ko bom velik-a, bom ...", ki ozavešča o pomembni vlogi staršev in odraslih pri oblikovanju otroških vrednot in vedenja. Središče kampanje so kratke zgodbe, ki z vidika otroka osvetljujejo negativne posledice posnemanja vedenja odraslih. Sporočila, kot so: »*Ko bom velika, bom kot mami – ves čas na telefonu.*« in »*Ko bom velik, bom kot mami in oči – nikoli ne bom objel.*«, poudarjajo, da otroci opazujejo in ponotranjijo vsak naš korak. Cilj kampanje je ozaveščanje staršev in odraslih o njihovem vplivu na razvoj vrednot in vedenja otrok ter spodbujanje odgovornega zgleda.

Child Helpline International

Child Helpline International (CHI) je organizacija, ki povezuje 155 članic – telefonov za pomoč otrokom v stiski iz 133 držav, med katerimi je tudi TOM telefon. Informacije, stališča, znanja in podatke, ki jih zbirajo od svojih članic, partnerjev in zunanjih virov, uporabljajo za krepitev sistemov zaščite otrok na nacionalni, regionalni in globalni ravni. TOM telefon vsako leto organizaciji CHI prispeva svoje statistične podatke za pripravo raznih poročil in publikacij CHI.

Med 9. in 11. oktobrom 2024 je v Københavnu na Danskem potekal Europe Regional Consultation 2024 (Srečanje evropskih otroških telefonov 2024), kjer je prisostvoval tudi TOM telefon. Za to srečanje smo predhodno pripravili podatke in analize o našem delu ter izkušnjah na področju duševnega zdravja otrok in mladostnikov. Na podlagi teh podatkov je bilo oblikovano poročilo, ki se osredotoča na ravnanje in delovanje otroških telefonov pri podpori duševnemu zdravju mladih. Poročilo, naslovljeno *Supporting Children and Young People's Mental Health in Europe*, je prvi tovrstni dokument, ki krepi vlogo otroških telefonov v evropskem prostoru duševnega zdravja in politiki na tem področju.

Kot primer dobre prakse je bila v poročilu izpostavljena akcija "TOM potuje, otroke obiskuje", ki odlično ponazarja inovativne pristope pri doseganju in ozaveščanju otrok o pomembnosti duševnega zdravja.

Poročilo je bilo lansirano na spletu, dostopno je na povezavi [Supporting Children and Young People's Mental Health in Europe](#).

Dogodki in sodelovanje z drugimi

Izobraževalna delavnica za strokovne delavce Varuha človekovih pravic

TOM telefon je 1. februarja 2024 izvedel tri urno predavanje z izkustveno delavnico za strokovne delavce Varuha človekovih pravic, ki upravljajo brezplačno telefonsko številko za otroke 080 36 86. Poudarek je bil na vodenju pogovora skozi štiri faze (navezava stika, opredelitev problema, iskanje rešitev, zaključevanje razgovora) in praktičnih vajah. Delavnico smo zaključili z analizo izvedenih vaj, kar je omogočilo dodatno refleksijo in učenje. Zaradi izjemnega zadovoljstva udeležencev s prvim delom izobraževanja bomo v letu 2025 izvedli poglobljeni nadaljevalni del.

Nacionalni inštitut za javno zdravje

Na TOM telefonu smo v letu 2024 nadaljevali pomembno sodelovanje s Programom MIRA – Nacionalnim programom duševnega zdravja, ki ga upravlja Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ).

Konec februarja (29. 2. 2024) smo na ZPMS izvedli delovni sestanek za boljšo umestitev programa TOM v shemo nacionalnega programa za duševno zdravje. Prisotni so bili Rade Pribaković Brinovec, dr. med. spec., vodja Programa MIRA, Ana Bujko, mag. psih., Nacionalna koordinatorica mreže CDZOM, dr. Albert Mrgole, predsednik Sveta NM TOM, in strokovna služba TOM telefona. Posvetili smo se vprašanju umeščanja financiranja strokovnjaka za svetovanje v spletni klepetalnici v akcijski načrt, pripravi protokola napotovanja otrok na CDZOM in izvedbi skupnega posveta z naslovom "*Od anonimnosti do strokovne pomoči: premostitev vrzeli med anonimnim klicem na pomoč in dostopom do strokovne pomoči za otroke in mladostnike s težavami v duševnem zdravju*", za katerega smo predvideli datum izvedbe 11. marec 2025. S podrobnejšimi pripravami na posvet smo začeli 10. junija (on-line sestanek), kjer smo opredelili njegov namen in cilj. Posvet bo namenjen Centrom za duševno zdravje otrok in mladostnikov in drugim strokovnjakom znotraj zdravstvene mreže, ki prevzemajo obravnave z otroki. Cilj posveta je, da navedeni spoznajo TOM telefon, se seznanijo z ovirami, ki mladim preprečujejo iskanje strokovne pomoči ter razvijejo strategije za zmanjšanje teh ovir. S pripravami smo nadaljevali 16. decembra 2024, načrtovano pa je še eno pripravljalno srečanje 10. februarja 2025.

Posvet na Fakulteti za socialno delo

Na Fakulteti za socialno delo v Ljubljani je 18. marca 2024 potekal posvet z okroglo mizo z naslovom "Medinstitucionalno sodelovanje pri zgodnjem prepoznavanju in preprečevanju medvrstniškega nasilja", ki so ga organizirali Socialna zbornica Slovenije, Skupnost centrov za socialno delo, Društvo socialnih delavk in delavcev Slovenije ter Fakulteta za socialno delo, UL. Dogodek je bil namenjen ozaveščanju o pomenu zgodnjega prepoznavanja in preprečevanja medvrstniškega nasilja ter spodbujanju sodelovanja med institucijami. Na okrogli mizi je sodeloval tudi TOM telefon, ki je predstavil svojo vlogo pri nudenju podpore otrokom in mladostnikom.

Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije (AKOS)

Na sedežu AKOS je 5. aprila 2024 potekalo srečanje MiPi partnerjev, med katerimi je tudi TOM telefon. Tema srečanja je bila predstavitev pristojnosti AKOS ob sprejetju Digital Services Act (DSA).

Drugo letno srečanje MiPi partnerjev je potekalo 22. novembra 2024, na katerem se je obravnavalo nove partnerje, aktualne vsebine medijske in informacijske pismenosti ter pobudo za terminološki slovar za področje medijske in informacijske pismenosti.

2. festival študentskih dosežkov na FSD

Na Fakulteti za socialno delo v Ljubljani je 25. aprila 2024 potekal 2. Festival študentskih dosežkov, ki so ga organizirali študentke in študenti 4. letnika v sodelovanju s Študentsko organizacijo ZAFSD, Študentskim svetom FSD in Kariernimi centri UL. V okviru festivala je potekal vzporedni dogodek, kjer so se predstavile organizacije, ki zaposlujejo diplomantke in diplomante socialnega dela. Med njimi sta bila tudi TOM telefon in drugi programi Zveze prijateljev mladine Slovenije. Predstavniki organizacij, vključno s TOM telefonom, so bili kasneje na voljo za pogovor z udeleženci.

Strokovno srečanje vodij timov Zdravih šol v ljubljanski regiji

Območna enota Ljubljana Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ) je 28. maja 2024 organizirala strokovno srečanje za vodje timov Zdravih šol ljubljanske regije z naslovom "Medvrstniško nasilje pri otrocih in mladostnikih". Na srečanju je sodeloval tudi TOM telefon s predavanjem "Vodenje pogovora, ko se zaupa otrok ali mladostnik", kjer je bil poudarek na pomenu ustreznega pristopa in komunikacije ob razkritju medvrstniškega nasilja.

Predstavitve programa mladim diplomantom pedagogike (Erasmus+)

V juniju (4. 6.) so mladi diplomanti pedagogike iz Nemčije v sklopu Erasmus+ izobraževalne ekskurzije obiskali tudi Zvezo prijateljev mladine Slovenije. Najprej so prisluhnili predstavitvi delovanja ZPMS od začetkov do danes, sledila pa je še poglobljena predstavitev TOM telefona.

Podkast "Digitalno izobraževanje" (Ministrstvo RS za vzgojo in izobraževanje)

V peti epizodi podkasta "Digitalno izobraževanje" so bile 28. junija 2024 v okviru programa TOM telefon in programa #tosemjaz predstavljene najpogostejše digitalne stiske mladih, ter podani nasveti, kako lahko mladi poiščejo pomoč ter kako lahko starši prepoznajo stiske pri otrocih in jih podprejo pri iskanju prave pomoči. Podkast je omogočilo Ministrstvo RS za vzgojo in izobraževanje v okviru Načrta za okrevanje in odpornost ter Next Generation EU.

Seja treh odborov Državnega zbora

V Državnem zboru Republike Slovenije je 5. julija 2024 potekala skupna seja treh odborov: Odbora za izobraževanje, znanost in mladino, Odbora za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo ter Odbora za delo, družino, socialne zadeve in invalide. Tema je bila "Nasilje med otroki je vse pogostejše, šole so nemočne, pristojni pa ne ukrepajo." Na seji smo predstavili delovanje TOM telefona, podatke o medvrstniškem nasilju in ključne ugotovitve o rizičnih skupinah otrok in mladostnikov.

Strokovno srečanje Zavoda Familija

TOM telefon je sodeloval na strokovnem srečanju "Nočemo biti ujetniki zaslonov," ki je 23. oktobra 2024 potekalo v okviru programa Prebojniki zdravja, v organizaciji Zavoda Familija. Posvet je bil osredotočen na temo nekemičnih odvisnosti, spletnega nasilja ter njihovega vpliva na duševno zdravje in odnose mladih. TOM telefon je v predavanju "Kako voditi pogovor, ko se ti zaupa mladostnik" predstavil svoje izkušnje pri delu z mladimi, ki potrebujejo podporo pri premagovanju nekemičnih odvisnosti.

Srečanje z EX-YU svetovalnimi telefoni za otroke in mladostnike

V letu 2024 so se predstavniki treh otroških telefonov iz regije – TOM telefon (Slovenija), Hrabri telefon (Hrvaška) in Nadel (Srbija) – srečali v Københavnu na Danskem, kjer je med 9. in 11. oktobrom potekalo srečanje evropskih otroških telefonov. Dogodek je bil priložnost za izmenjavo izkušenj, utrjevanje poznanstev in prepoznavanje skupnih izzivov ter priložnosti za nadaljnje sodelovanje.

TOM telefon statistični podatki za leto 2024

TOM kontakti po kanalih in vrsti kontakta

Število TOM kontaktov je v 2024 naraslo za 2 % v primerjavi z 2023. Po številu kontaktov se približujemo vrednostim pred epidemijo COVID-19. Če je bila v letu 2023 večja rast kontaktov ustvarjena na račun porasta preizkuševalnih kontaktov, pa so le-ti v letu 2024 ostali na isti ravni kot v letu 2023.

E-svetovanje je zabeležilo 10 % rast. Število e-sporočil je doseglo najvišjo vrednost v zadnjih petih letih. Število klepetov je padlo za 13 %. V letu 2024 je klepetalnica obratovala 40 ur več kot v letu 2023.

Število svetovalnih kontaktov je v 2024 naraslo za 4 % glede na leto 2023 in je doseglo najvišjo vrednost v zadnjih petih letih. Izboljšuje se tudi struktura kontaktov. Pred petimi leti je bil vsak šesti ustvarjeni kontakt svetovalni, lani je bil vsak peti ustvarjeni kontakt svetovalni.

TOM kontakti po dnevih v tednu

Največ TOM kontaktov se je odvijalo ob petkih, sledi sredo. Na največ e-sporočil so svetovalci odgovorili ob četrtek. Največ klepetov je potekalo ob torkih. Največ svetovalnih klicev je bilo zabeleženo ob petkih.

TOM kanali po spolu

V letu 2024 se je za malenkost zmanjšal delež znanega podatka o spolu, če upoštevamo število vseh kontaktov. Če pa upoštevamo zgolj svetovalne kontakte, imamo za zadnjih pet let podatke o spolu uporabnika za 72 % svetovalnih kontaktov. V 2024 se je ta delež povečal na 79 %.

V letu 2024 je bil delež ustvarjenih kontaktov med mladostniki in mladostnicami v razmerju 45 % : 55 % (v letu 2023 je bilo razmerje 50 % : 50 %).

Pri e-svetovanju je bilo 73 % prejetih e-sporočil od mladostnic; le dobro četrtno so jih poslali mladostniki. Pri klepetalnici so malo manj kot štiri petine vseh klepetov opravile mladostnice. Na telefonskem kanalu so mladostniki opravili večino klicev (53 %), mladostnicam je pripadlo 47 % vseh klicev.

Starost uporabnikov

V času epidemije (2021) se je zmanjšalo število TOM kontaktov v starostnih kategorijah od 10–15 let in povečalo število kontaktov v starostnih kategorijah 16+. Po koncu epidemije se je trend obrnil in v 2024 beležimo le še dobro tretjino kontaktov v starostni skupini 16+.

Starostna kategorija 10–15 let z leti vedno več uporablja e-svetovanje. V 2019 so 47 % e-sporočil poslali mladostniki v tej starostni skupini, v letu 2023 jih je bilo že 54 %, v letu 2024 pa že 69 %.

Status klicev

Povprečno so v letu 2024 sleherni dan mladostniki poklicali TOM telefon 125 krat (v letu 2023 111- krat). Najbolj frekventen dan za telefonske klice je petek, njemu sledita sredo in sobota.

Izrazit vrh za telefonske klice je med 13. in 14. uro. Potem število klicev pada in po 15. uri ponovno narašča, vse tja do 18. ure.

Na največ klicev so svetovalci v letu 2024 odgovorili v prvi polovici leta od februarja do junija.

Napotitve

Podatek, kam svetovalci napotijo mladostnika za nadaljnje reševanje svojih težav, je zelo razpršen. Daleč največ nasvetov je bilo, da mladostnik ponovno pokliče TOM, sledi napotitev na šolsko svetovalno službo, zdravnika, nevladno organizacijo, policijo, CDZOM, CSD in drugi telefoni za pomoč v stiski.

Lokacija težav

Največ mladostniških težav nastopa doma in v šoli.

Kronični uporabniki TOM telefona

Kronični uporabniki so v 2024 skupaj ustvarili 873 kontaktov.

Vsebina kontaktov

Mladostnike so v letu 2024 najbolj pestile težave združene v vsebini *Vrstniki*, sledita pa *Psihične težave* in *Družina*. V zadnjih petih letih se je zmanjšal delež vsebin *Družina*. V obdobju petih let je očitno padec deleža težav v *Ljubezni* in *Spolnosti*.

V letu 2024 je bilo med vsemi kontakti na TOM kanalih 45 % moških in 55 % žensk. Pričakovali bi, da se v enakem razmerju razporejene tudi vsebine (težave), ki jih sporočajo mladostniki in mladostnice. Takrat, ko temu ni tako, lahko govorimo o težavah, kjer spol igra pomembno vlogo. Telesne težave, psihične težave, ljubezen in samomorilne težnje so pretežno v domeni mladostnic, medtem ko mladostniki prevladujejo pri izkazovanju težav v šoli in zasvojenosti. Psihične težave in samomorilne težnje sporočajo mladostnice 2,8 krat pogosteje kot mladostniki.

Mladi v starostnem obdobju od 5 do 15 let najpogosteje prijavljajo težave z vrstniki, v starostnem obdobju od 15 do 18 let pa najpogosteje prijavljajo psihične težave in težave v družini, v starostnem obdobju 18+ pa najpogosteje psihične težave in težave v ljubezni.

- *Vsebina Družina*

Daleč najbolj pogosta težava mladostnikov v vsebini *Družina* je *Odnos s starši*. Zabeležene težave mladostnikov so bile analizirane tudi glede na spol prijavitelja. Izkazalo se je, da največ težav prijavljajo mladostnice. Približno 70 % težav prijavijo mladostnice in 30 % mladostniki.

- *Vsebina Šola*

V vsebini *Šola* prevladujejo težave, ki jih povzročajo slabe ocene. Pojavljanje te težave je izrazito padlo v času epidemije (2020 in 2021). V 2022 so se skokovito povečale navedbe mladostnikov, da za reševanje težav v šoli potrebujejo pomoč pri učenju. V 2023 in 2024 pa so se povečale težave, ki označujejo nasilje v šoli in odnos učitelj-učenec. Ti dve težavi prijavljajo mladostniki pogosteje kot mladostnice.

- *Vsebina Vrstniki*

V vsebini *Vrstniki* dominirajo teme *Odnos z vrstniki*, *Odnosi s prijatelji* in *Odnosi s sošolci*. Podatki kažejo, da posamezne težave znotraj vsebine *Vrstniki* bolj tarejo mladostnice kot mladostnike. Mladostniki prevladujejo zgolj v dveh težavah *Preživljanje prostega časa* in *Bullying*.

- *Vsebina Psihične težave*

Rast težav, ki so zbrane v vsebini *Psihične težave*, so letu 2024 številčno nekoliko upadle v primerjavi z letom poprej. Porast pa je bilo zaznati pri poročanju o osamljenosti.

Vsak peti svetovalni kontakt je zabeležil težave, ki so zbrane v vsebini *Psihične težave*. Po spolu dominirajo mladostnice. V povprečju 80 % težav te vsebine odpade na mladostnice; *Samo poškodovanje* in *Motnje hranjenja* pa odpade na mladostnice 90 % in 10 % na mladostnike.

Mladostniki v starostnem obdobju od 16 do 18 let 1,7 krat pogosteje prijavljajo težave psihične narave kot njihovi vrstniki v starostnem obdobju od 5 do 15 let.

- Vsebina *Nasilje*

To vsebino zajemamo zadnja tri leta. V 2023 se je precej povečalo število kontaktov, ki so poročali o fizičnem in psihičnem nasilju. Številke, ki govorijo o fizičnem nasilju, še naraščajo, nekoliko se je zmanjšalo psihično nasilje. Pri sporočanju tovrstnih težav prevladujejo mladostnice, razen pri težavah ekonomske narave, kjer prevladujejo mladostniki.

- Vsebina *Ljubezen*

V 2024 so številke na ravni leta 2023. Težava, da nima fanta/punce najbolj tare mladostnike, vse ostale težave te vsebine so v domeni mladostnic.

- Vsebina *Spolnost*

Trend padanja števila vsebin, ki spadajo v kategorijo *Spolnost*, je očitno dolgoročen, ker številke padajo v vsem petletnem obdobju. Ali mladostniki težav s spolnostjo nimajo ali pa informacije dobijo na drugih kanalih. Težave, ki jih prijavljajo so izrazito polarizirane: ali "pripadajo" mladostnicam ali mladostnikom. Zgolj težava *Kontracepcija* ustreza razmerju, ki jih imata spola v populaciji TOM (55 %:45 %).

- Vsebina *Samomor*

Skokovit porast samomorilnih namenov mladih, ki je bil zaznan v TOM kontaktih v 2021, se je v 2022 in v 2023 zaustavil, v 2024 pa so številke ponovno narasle.

Samomorilne težnje so v domeni mladostnic, ki imajo v bazi TOM zabeleženo več kot tri četrtine samomorilnih teženj. Najpogostejše se samomorilne težnje pojavijo v klepetalnici in e-svetovanju, petkrat pogostejše kot na telefonskem kanalu. Najbolj kritičen dan za samomorilne težnje je sreda, najmanj kritična dneva sta nedelja in petek. Čas, ko se najpogostejše prijavlja samomorilne težnje, je med 19. in 20. uro.

- Vsebina *Internet*

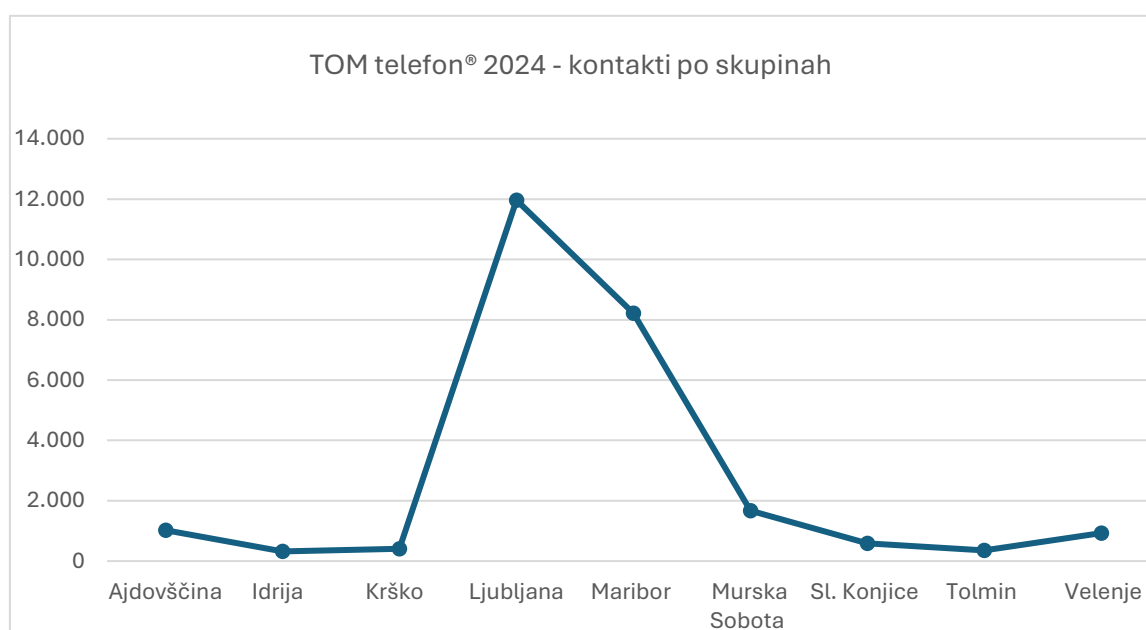
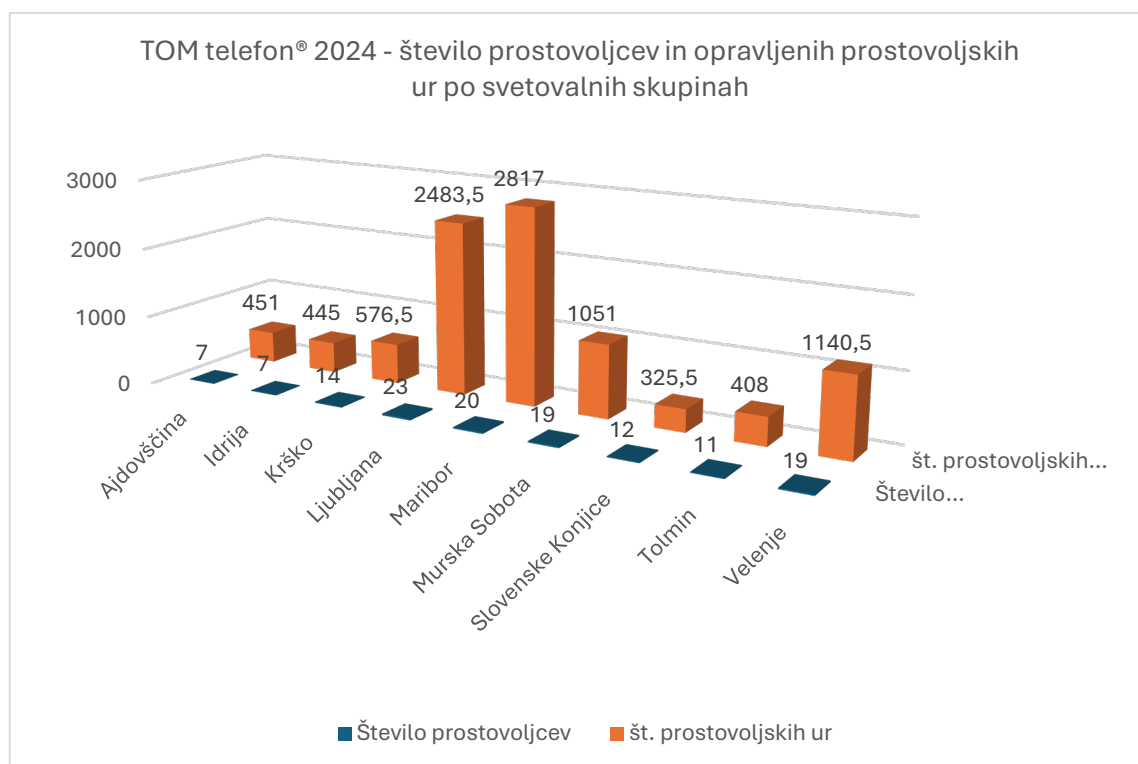
Najpogostejše poročana težava v letu 2024 je bil sextortion, sledi zloraba zasebnosti, spletne prevare, zaščita zasebnosti in neželeni spletni stiki ter kraja identitete.

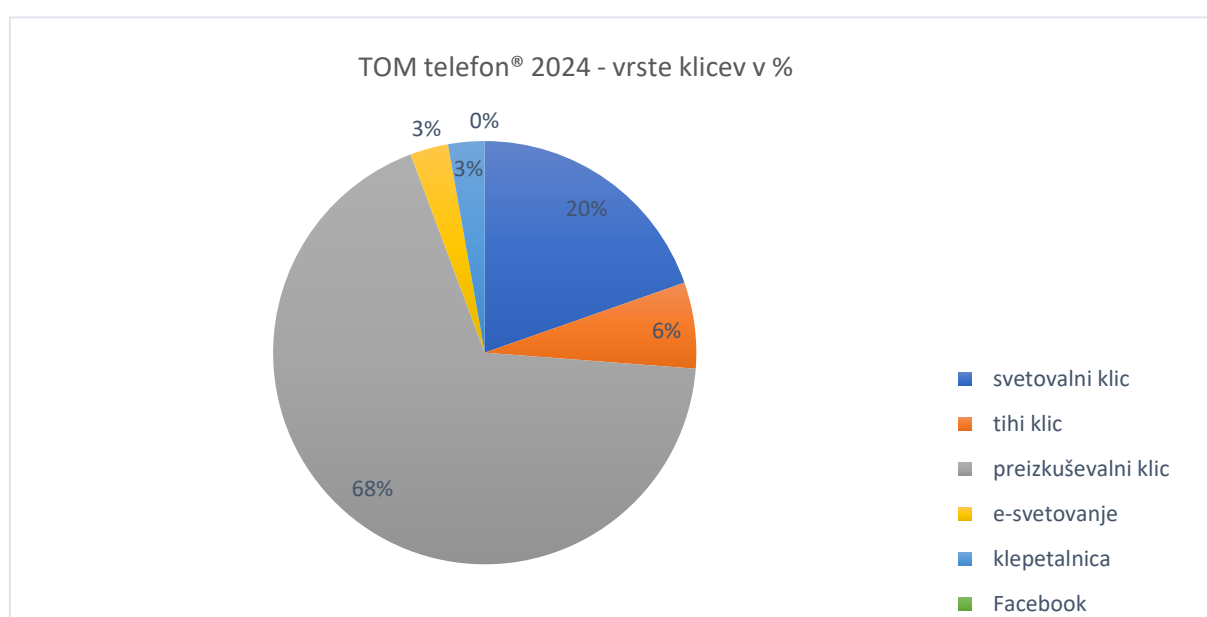
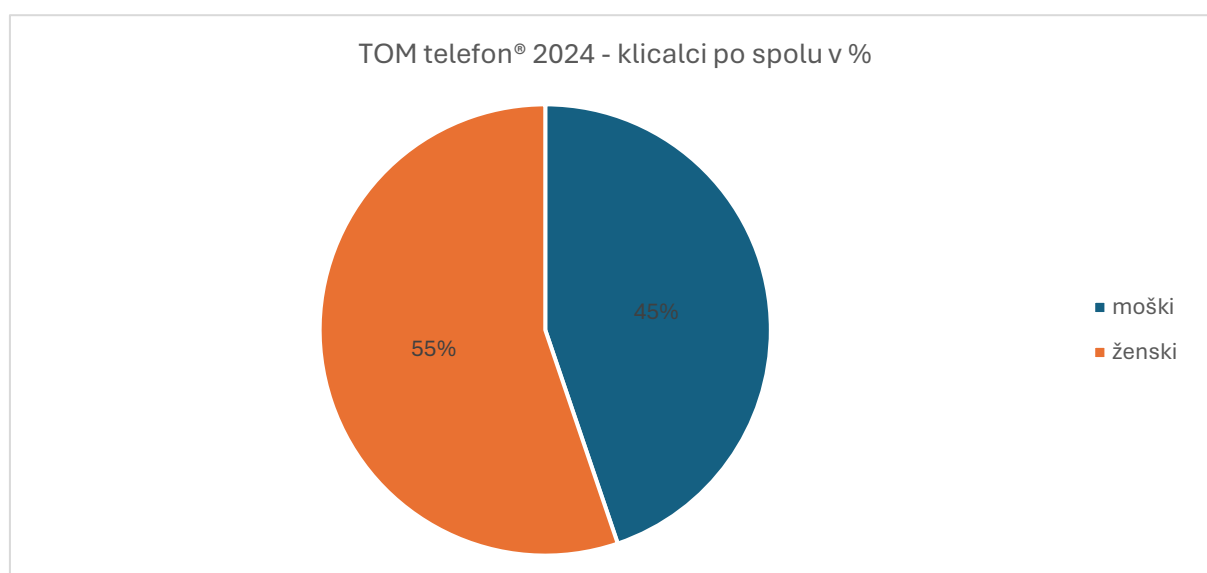
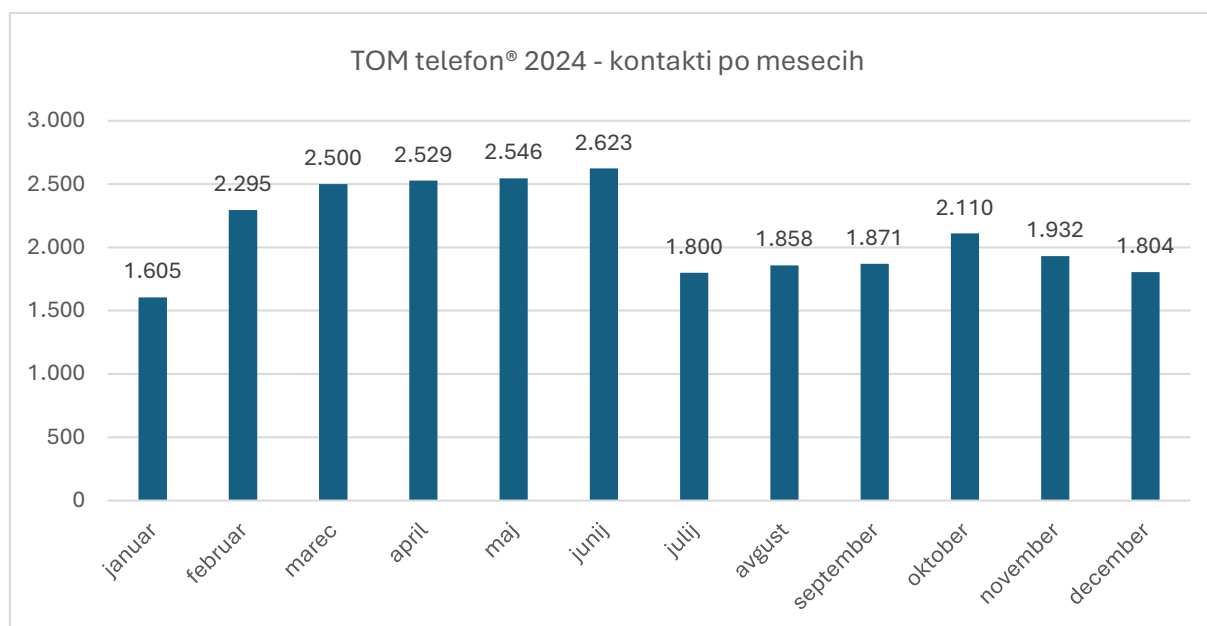
- Vsebina *Telesne težave*

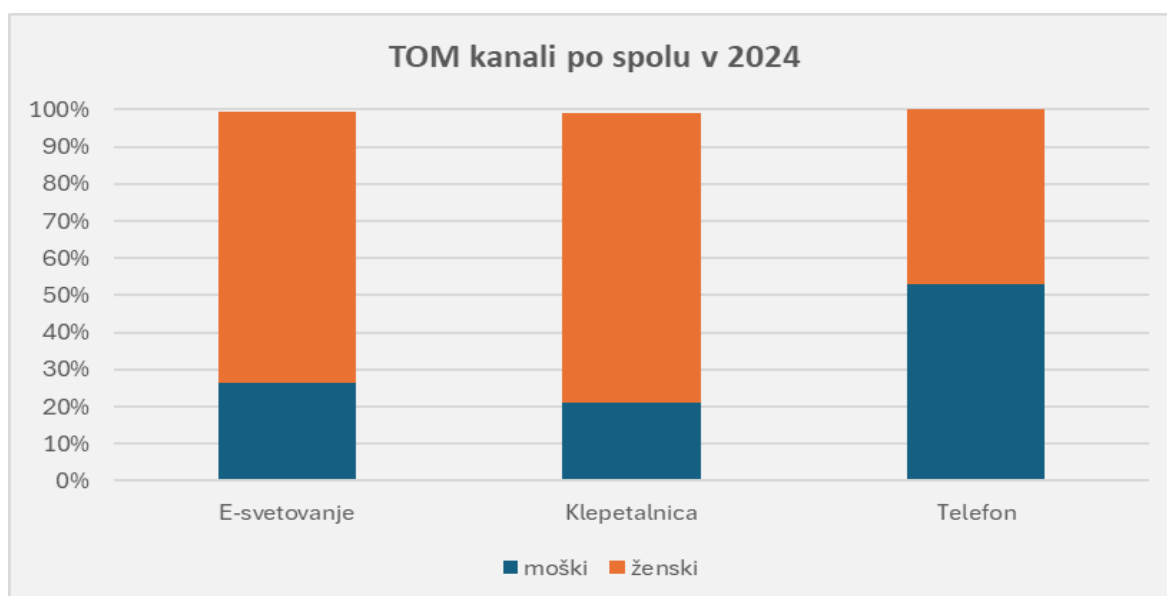
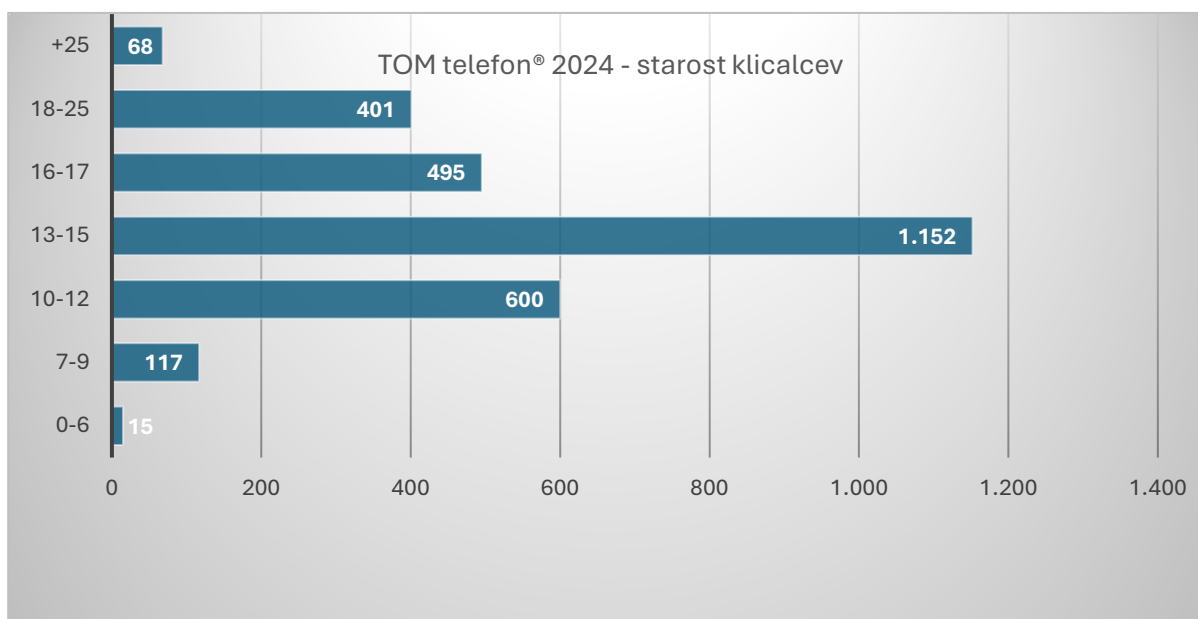
Pri sporočanju težav, ki sodijo v vsebino telesne težave, prevladujejo mladostnice. Prevladujejo stiske, povezane s telesnim videzom in telesno težo.

- Vsebina *Zasvojenost*

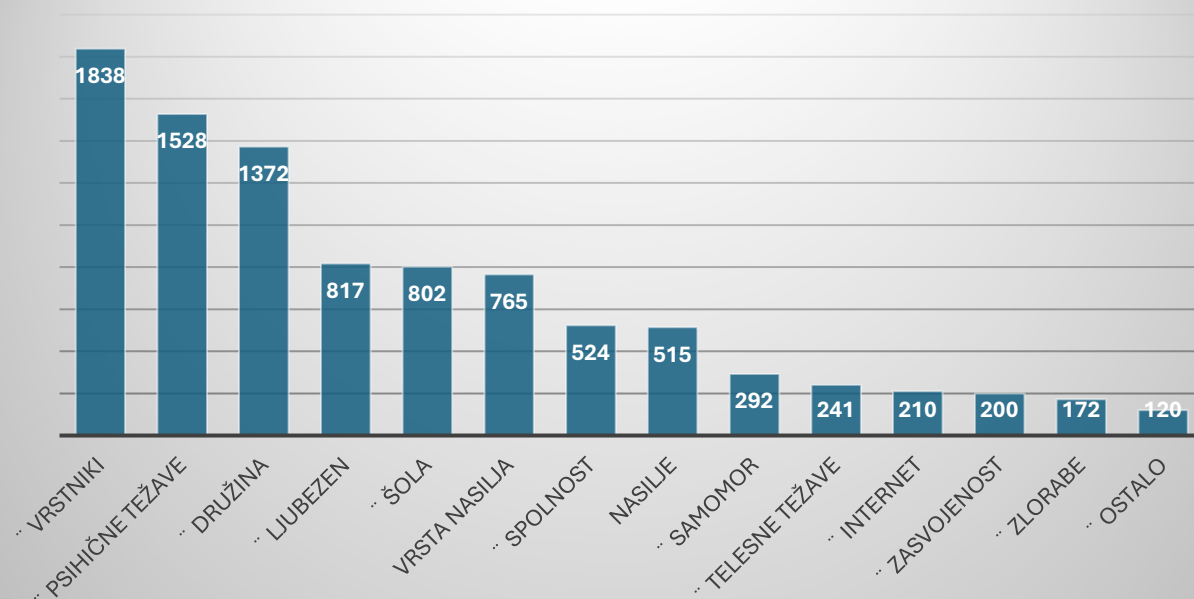
V vsebini *Zasvojenost* prevladujejo *Cigarete (nikotin)*. Ta težava raste peto leto zapored, verjetno tudi zavoljo vse bolj razširjenih elektronskih cigaret med mladimi. Ta vsebina je izrazito v domeni mladostnikov.

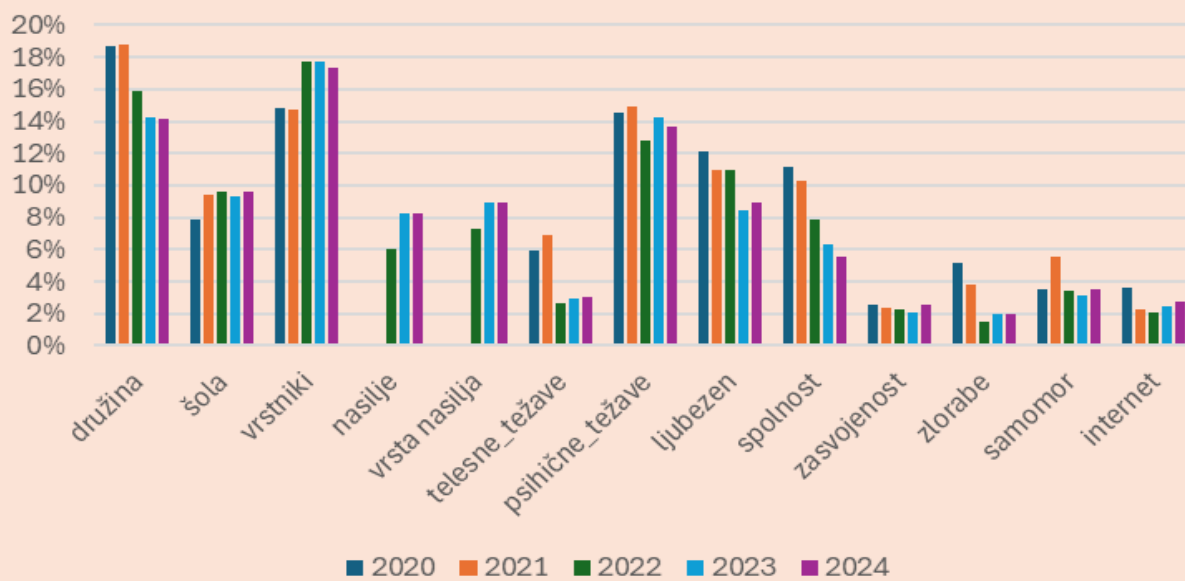

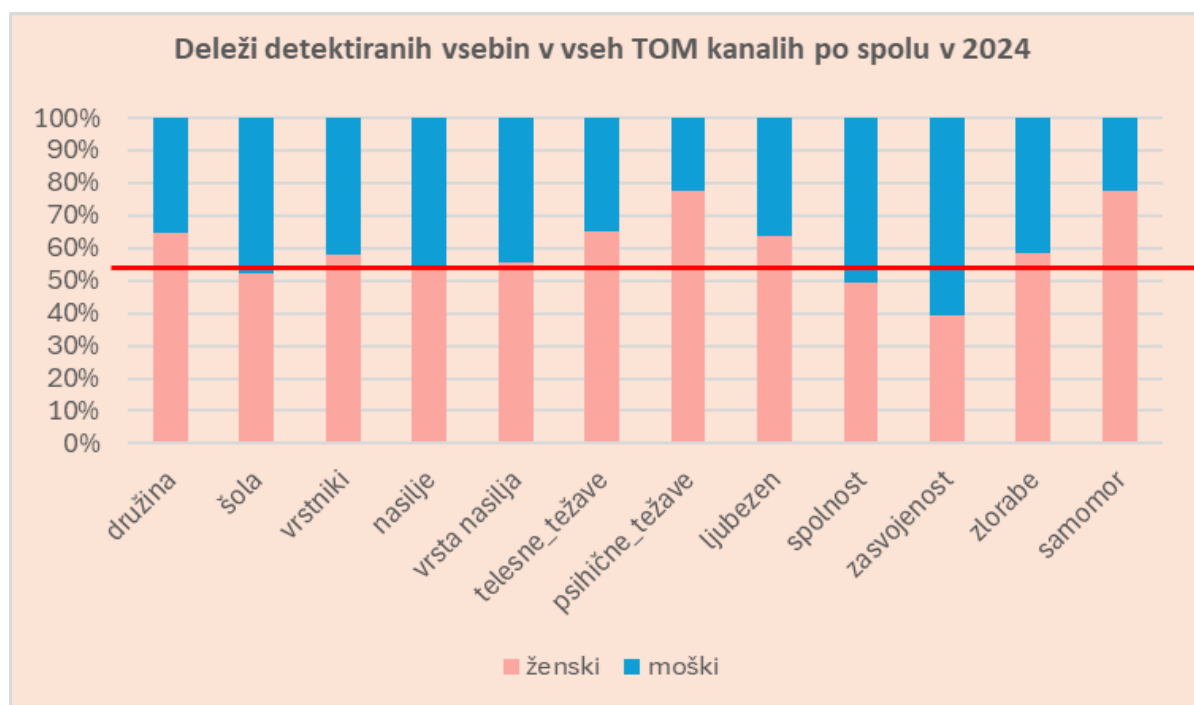
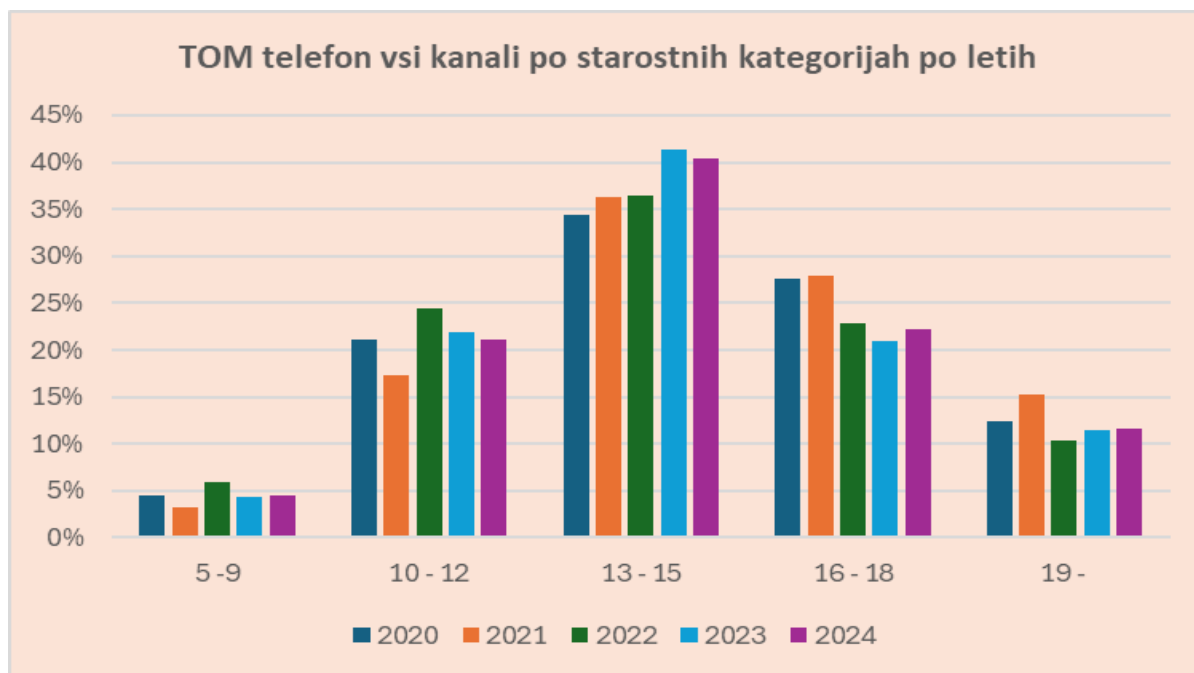

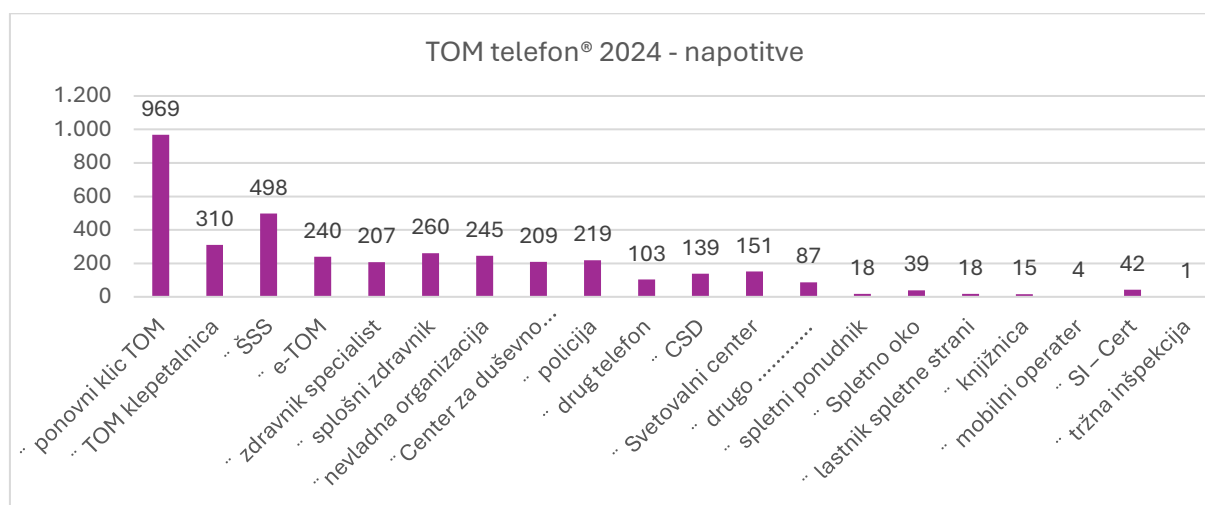
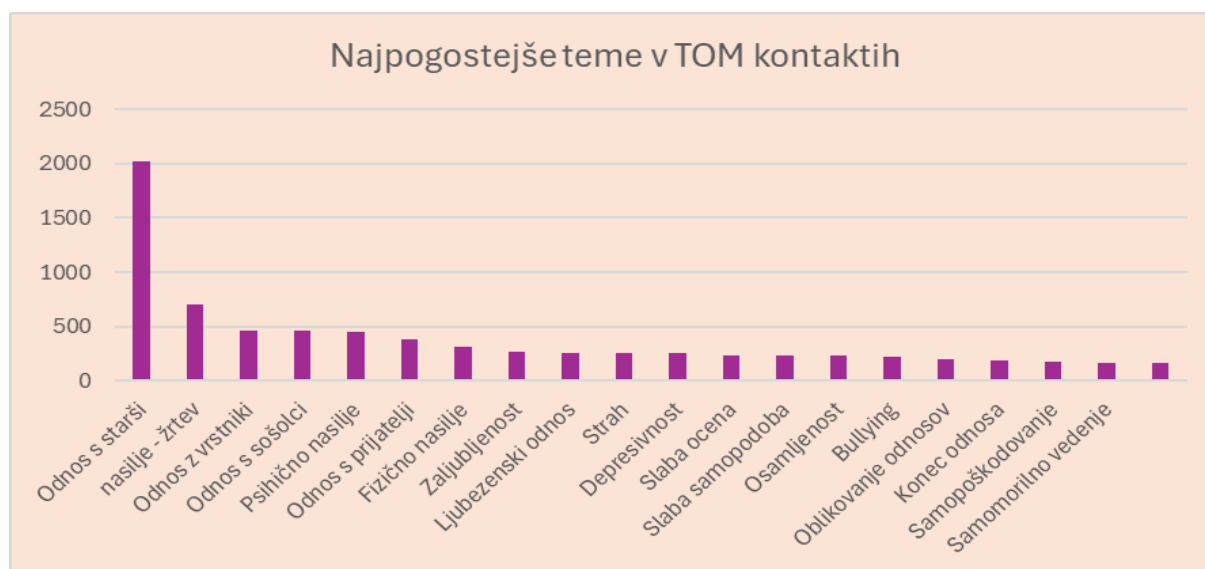
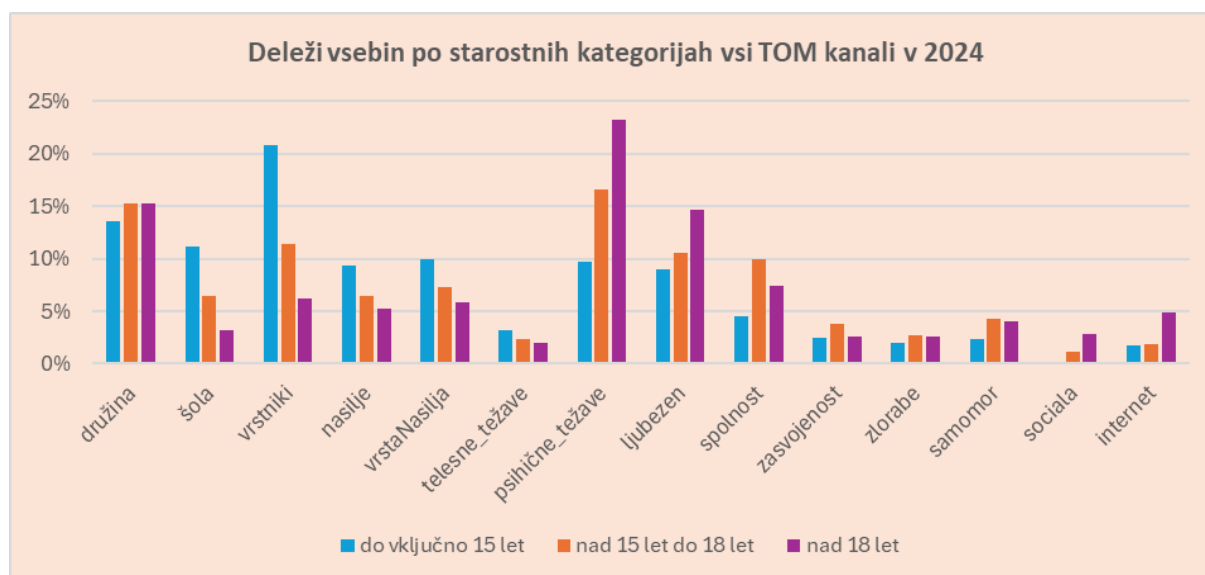
TOM telefon® 2024- tematike

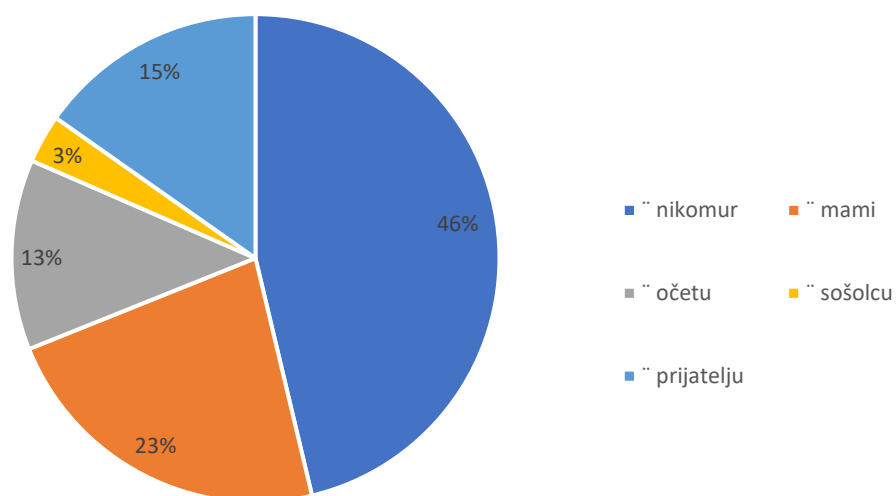
Deleži detektiranih vsebin v TOM kanalih po letih

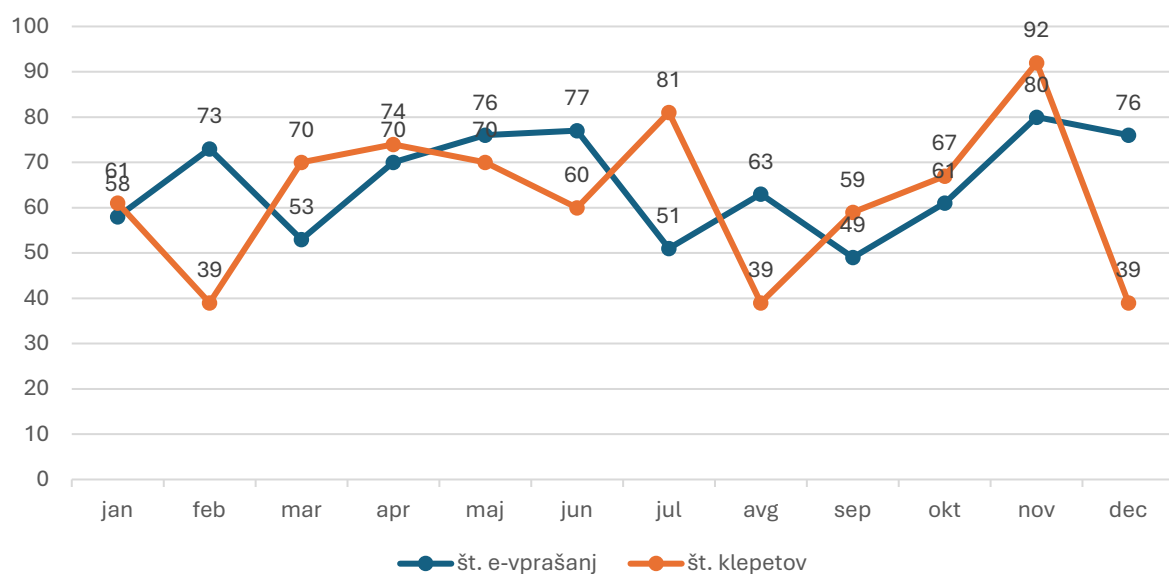

TOM telefon® - komu se je otrok ali mladostnik zaupal - 2024

število e-vprašanj in klicev - januar -december 2024

3.7 PODPORNO-IZOBRAŽEVALNI CENTER MODRA POSTAJA

S programom sledimo izbranim ciljem trajnostnega razvoja

Cilj 3: Dobro zdravje in počutje
Cilj 4: Kakovostno izobraževanje
Zagotavljamo psihološko podporo in informacije za otroke ter mladostnike v stiski.

V želji, da z našimi dolgoletnimi izkušnjami in znanji na področju dela z otroki in družinami še dodatno prispevamo k boljši "opremljenosti" otrok in odraslih za konstruktivno soočanje z nešteti izzivi, ki jih prinaša življenje, smo junija leta 2023 ustanovili podporno-izobraževalni center Modra postaja. Namen centra je:

- podpreti odrasle, ki so v neposrednem stiku z otroki in mladostniki, da bodo lahko vzpodbudno pripomogli k celostnemu razvoju mladih;
- nuditi neposredno podporo otrokom in mladostnikom za razvoj veščin in kompetenc za vzpostavljanje zdravega in kakovostnega lastnega življenja ter produktivnega sobivanja.

Podporno-izobraževalni center Modra postaja ponuja širok nabor izobraževalnih vsebin, ki krepijo razvoj ključnih življenjskih kompetenc tako pri otrocih in mladostnikih, kot tudi pri odraslih, ki smo z njimi v neposrednem stiku. Ključne ciljne skupine so:

- osnovnošolci in srednješolci – podpora doživetju in sprejemanju samega sebe in svojih psiho-fizičnih sprememb, krepitev empatije in (samo)spoštovanja, krepitev socialnih veščin, ki so pogoj za medsebojno sodelovanje;
- starši – podpora, krepitev in razvoj veščin in kompetenc, ki so nam v pomoč pri izgradnji lastne "zdrave" samopodobe/osebnosti, ki je pogoj za vzpostavitev/ohranitev kakovostnih odnosov in podporne vzgoje;
- pedagoški delavci – ozavestiti pomen lastnega delovanja v odnosu do otroka in v drugih profesionalnih odnosih (s starši, s sodelavci); ozavestiti pomen ustvarjanja zaupnega in varnega prostora, to je krepiti in razvijati zdravo okolje kot pogoj zdravega razvoja posameznika;
- društva in zveze – podpora in krepitev kompetenc zaposlenih/prostovoljcev društev in zvez, ki so lahko v pomoč pri bolj okrepljenem delovanju vsakega društva posebej; izobraževanja, vezana na izvajanje naših programov (prostovoljci, mentorji, pedagoški vodje);
- profili, ki neposredno vplivajo na otroke in družine (novinarji, sodniki, odvetniki, ...) – ozaveščanje o specifičnih potrebah otrok in mladostnikov pri obravnavi.

V sklopu Modre postaje smo člani Mreže Most (mreže za spodbujanje mednarodnih mobilnosti mladih), ki deluje na območju Mestne občine Ljubljana. Nosilec mreže je Voluntariat, v mreži sodelujejo še: Zavod OS, Zavod TiPovej, Zavod ODTIZ in društvo MEPI. V sklopu mreže smo v letu 2024 izvedli dva podpora izobraževanja za zainteresirane JZ, ki so izkazali interes za izvedbo mednarodne mobilnosti, ter oblikovali igro Escape room za spodbujanje mobilnosti pri mladih.

Prav tako smo aktivni člani Nacionalne skupine za pomoč družinam v Sloveniji (CIP), katere koordinator in nosilec je Fakulteta za socialno delo. CIP je član Evropske skupine za podporo družinam (v projektu sodeluje 19 držav). V sklopu nacionalne skupine smo v letu 2024 oblikovali Nacionalno poročilo o položaju družin v Sloveniji, ki je bilo delovni skupini predstavljeno na srečanju dne 21. 11. 2024 (prostori FSD), ter tudi objavljeno na spletni strani <https://eurofamnet.eu/content/qa4eurofam>

Promocija

Tudi v letu 2024 smo pripravili in izdali katalog s ponudbo izobraževalnih vsebin. Katalog je bil natisnjen v nakladi 1500 kosov in smo ga distribuili vsem javnim zavodom, kot tudi našim članicam, mladinskim centrom, nevladnim organizacijam, ter tudi razdelili med uporabniki naših izobraževanih storitev. Modro postajo smo predstavljali na različnih dogodkih, katerih smo se udeležili, kot tudi na dogodkih v organizaciji ZPMS: izobraževanja za mentorje različnih programov, v sklopu Tedna otroka ipd. Ob koncu leta smo izdali igralne karte Črni peter Prijatelj Mladih in jih ponudili kot artikel v spletni trgovini ZPMS.

Aktivnosti

Ob lanskoletnih poplavah smo takoj prepoznali potrebo po izobraževanju in podpori na terenu – tako za otroke, ki so jih poplave močno prizadele, kot za starše in pedagoške delavce, ki so se ob lastnih stiskah soočali tudi s stisko otrok. Zato smo v prošnjo za donacijo Evropske investicijske banke vključili tudi izvedbo tematskih izobraževanj in delavnic za osnovne šole in vrtce s prizadetih območij. Po uspešno pridobljeni donaciji smo našo ponudbo poslali vsem šolam in vrtcem. Na ponudbo so se šole in vrtci odzivali sami ter izbrali tisto vsebino predavanj, ki so jo najbolj potrebovali. Odziv je bil izjemen: izvedli smo 21 predavanj za starše – 1.164 udeležencev; 21 izobraževanj za kolektiv – 968 udeležencev in 28 delavnic za otroke – 700 udeležencev.

Ob koncu leta 2023 smo se prijavi na vsakoletni razpis Mestne občine Ljubljana za izvajanje izobraževanj v ljubljanskih vzgojno-varstvenih zavodih v letu 2024 in bili uspešni. Izvedli smo 6 izobraževanj za kolektive (ZAVEDAM SE – DELUJEM!) – skupno 196 udeležencev in 47 predavanj za starše (ZAVESTNO STARŠEVSTVO) – skupno 1.245 udeležencev.

Uspešni smo bili tudi na razpisu Banke Slovenije za donacije na področju spodbujanja aktivnosti za finančno opismenjevanje uporabnikov finančnih storitev in za boljšo informiranost javnosti o področjih delovanja Banke Slovenije. V sklopu projekta Finance za male znalce smo izvedli 9 delavnic za učence in učence 9. razredov na 9 osnovnih šolah v različnih regijah (OŠ Rovte, OŠ Dragotina Ketteja Ilirska Bistrica, OŠ Ormož, OŠ Stara Cerkev, OŠ Podčetrtek, OŠ Trebnje, OŠ Žiri, OŠ Antona Aškerc Rimske Toplice in OŠ Frana Erjavca Nova Gorica). Skupno je nova znanja pridobilo 289 mladih.

Neposredno na željo naročnikov smo izvedli 2 delavnici za otroke; 2 predavanji za starše; 1 izobraževanje za pedagoški kolektiv; 1 delavnica za vzgojitelje na letovanjih/varstvih.

Naša predavanja smo uspešno vključili v KATIS katalog tako za šolsko leto 2023/2024 kot tudi za šolsko leto 2024/2025. V letu 2024 pa smo izvedli:

- 16-urni seminar: Učenje učenja v praksi = 9 udeležencev;
- 16-urni seminar: Vloga pedagoškega delavca pri razvoju otroka = 6 udeležencev;
- 24-urni seminar: Rastimo skupaj – biti vodja = 11 udeležencev (izobraževalni program se zaključi junija 2025. V letu 2024 je bil izveden 16-urni seminar od skupnih 24 ur).
- 8-urni seminar: Biti mentor – umetnost vodenja = 5 udeležencev.

Za vse izvedbe smo od udeležencev prejeli oceno 9 od 9 točk (se pravi, najvišjo oceno).

Evalvacija dela

Po dobrem letu dni delovanja Modre postaje smo med udeleženci opravili tudi evalvacijo; ponosni smo, da so naša izobraževanja prejela zelo dobre ocene.

a) Program ZAVESTNO STARŠESTVO – PREDAVANJA ZA STARŠE

Spletni vprašalnik je izpolnilo 546 udeležencev, od tega 61 % v šoli, 37 % v vrtcu in 2 % ostalo.

Večina udeležencev je izrazila visoko stopnjo zadovoljstva s predavanji. Kar 53 % jih je ocenilo, da so bila izjemno kakovostna, dodatnih 35 % pa se je strinjalo, da so izpolnila njihova pričakovanja.

Vsebina predavanj je v veliki meri ustrezala potrebam udeležencev – 45 % jih je ocenilo kot popolnoma prilagojeno njihovim potrebam, 40 % pa kot večinoma ustrezno.

Predavanja so bila ocenjena kot zelo koristna – 54 % udeležencev jih je označilo kot izjemno uporabna, 34 % pa kot večinoma uporabna.

Odzivnost predavatelja je bila ena izmed najboljše ocenjenih lastnosti. Kar 64 % udeležencev je ocenilo predavatelje kot izjemno odzivne, 28 % pa kot zelo odzivne.

V svojih povratnih informacijah so udeleženci izpostavili številne pozitivne vidike predavanj. Posebej so pohvalili strokovnost in jasno komunikacijo predavateljev, uporabnost slišane teorije s konkretnimi primeri. Prav tako so cenili neobsojajoč in spodbuden pristop, ki starše podpira pri kakovostnem razvoju otroka.

Med predlogi za izboljšave so najpogosteje omenili potrebo po daljšem času za razpravo in vprašanja, možnost dostopa do posnetkov predavanj ali izvedbe v spletni obliki ter večjo raznolikost vsebin, da bi se izognili ponavljanju.

Kar 93 % udeležencev bi se z veseljem ponovno udeležilo predavanj ter bi jih priporočilo tudi drugim.

b) Program ZAVEDAM SE – DELUJEM = IZOBRAŽEVANJE ZA KOLEKTIVE

Spletni vprašalnik je izpolnilo 299 udeležencev, od tega 51 % v šoli, in 49 % v vrtcu. Največkrat je bilo izvedeno izobraževanje z naslovom: Komunikacija in sodelovanje s starši (36 %), sledita pa mu temi: Dobri medosebni odnosi v kolektivu (32 %) in Otrok v stiski (11 %).

Udeleženci so predavanja ocenili kot zelo kakovostna – kar 42 % udeležencev jih je ocenilo kot odlična, 41 % pa kot zelo dobra.

Vsebina predavanj je v veliki meri odgovarjala na potrebe udeležencev, saj jih je 43 % ocenilo kot popolnoma ustrezna, 39 % pa kot večinoma ustrezna.

Pri oceni uporabnosti slišane teorije so udeleženci prav tako izrazili visoko stopnjo zadovoljstva – 42 % jih je informacije ocenilo kot zelo uporabne, 41 % pa kot precej uporabne.

Med najmočnejše vidike predavanj pa so udeleženci uvrstili odzivnost predavateljev. Kar 49 % jih je predavatelje ocenilo kot izjemno odzivne, 41 % pa kot zelo odzivne.

Udeleženci so v svojih povratnih informacijah izpostavili pozitivne vidike predavanj, kot so strokovnost in jasno komunikacijo predavateljev, praktične primere, ki dopolnjujejo teoretične vsebine, prijazen in dostopen pristop brez obsojanja ter koristnost informacij za vsakdanje življenje in vzgojo. Cenili so tudi konkretnost, iskrenost in izčrpnost predavanj, inovativne pristope, delo v skupinah ter sproščeno vzdušje, obogateno s humorjem.

Med predlogi za izboljšave so najpogosteje izpostavili potrebo po bolj specifični prilagoditvi vsebine glede na starostne skupine, več konkretnih primerov in skupinskega dela, manj teorije ter daljši čas za diskusijo in vprašanja. Prav tako so izrazili željo po možnosti dostopa do posnetkov predavanj ali izvedbi v spletni obliki ter večji raznolikosti vsebin, da bi se izognili ponavljanju.

Kar 82 % udeležencev je izrazilo željo po ponovni udeležbi na predavanjih in bi jih priporočili tudi drugim.

4 PROJEKTI IN PRIJAVE NA RAZPISE

ZPMS izvajanje svojih rednih programov dopolnjuje še z vključevanjem v različne projekte. V želji, da bi zagotovili sredstva tako za obstoječe kot tudi za nove dejavnosti, se aktivno prijavljamo na različne domače in mednarodne razpise.

Prijave na razpise

Vse leto smo redno spremljali razpise vseh vrst, ki pokrivajo naša področja dela, jih temeljito preučili, se udeležili informativnih srečanj ter se nato na podlagi kriterijev, vsebinskih poudarkov in naših kapacitet odločali o pripravi projektne prijave. Vpisali smo se v različne baze za iskanje projektnih partnerjev, saj menimo, da bi kot partnerji prav tako lahko izvedli za nas in naše otroke koristne aktivnosti in kakovostno doprinesli k projektom drugih prijaviteljev.

V letu 2024 smo oddali projektne prijave na naslednje razpise:

Razpisovalec/razpis	Naslov projekta	Oddano	Uspešnost prijave
Banka Slovenije	Finance za male znalce	7. 6.	DA, 5.000 EUR
MJU - Javni razpis za razvoj in profesionalizacijo NVO in prostovoljstva 2024	Za Povezano Mrežo Sodelovanja	7. 8.	NE
FIHO - Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji – razpis za leto 2025	Letovanja otrok iz socialno ogroženih družin; letovanja otrok s posebnimi potrebami; Izobraževanje; TOM telefon; Pomoč družinam; Polna šolska torba; Dedek Mraz;	21. 10.	DA 96.418,70 EUR
Javni razpis za sofinanciranje preventivnih programov na področju različnih vrst zasvojenosti v MOL za leto 2025	Izobraževanja: Zavedam se – delujem/Zavestno starševstvo	10. 11.	DA 4.000,00EUR + 2.060,00EUR
Javni razpis za izbor javnih kulturnih projektov na področju nesnovne kulturne dediščine	Dedek Mraz – živa dediščina za srečne otroke	18. 12.	Rezultate še čakamo

Sodelovanje v projektih

V projektu Center za varnejši internet sodelujemo s programom TOM telefon. V letu 2024 se je 1. marca začelo novo projektno obdobje, ki bo trajalo do 31. avgusta 2025. Projekt vodi Univerza v Ljubljani, financerja pa sta Agencija INEA pri Evropski komisiji in Ministrstvo za digitalno preobrazbo; več na str. 52. TOM telefon sodeluje tudi v projektu Logout&Restart, več na str. 55.

Z natečajem Evropa v šoli in izvajanjem delavnic o globalnih ciljih smo sodelovali v projektu "Z globalnim učenjem do globalnih ciljev II", ki ga vodi platforma SLOGA, sofinancira pa Ministrstvo RS za zunanje in evropske zadeve.

V letu 2023 smo bili s projektom "Otroci soustvarjamo družbo in državo" uspešni na Javnem razpisu za krepitev aktivnih državljskih pravic in opolnomočenje nevladnih organizacij Ministrstva RS za javno upravo. Zaradi nepravilnosti pri izbiri projektov, kar je botrovalo tudi odstopu takratne ministrice za javno upravo Sanje Ajanović Hovnik, je bil v januarju 2024 razpis v celoti razveljavljen. Pravnih sredstev zoper to odločitev nismo vložili.

5 ODNOSI Z JAVNOSTMI

Služba za odnose z javnostmi je v letu 2024 igrala ključno vlogo pri podpori programov Zveze prijateljev mladine Slovenije in organizaciji različnih dogodkov. S proaktivnim pristopom smo odgovarjali na novinarska vprašanja ter skrbeli za redno in ažurno obveščanje javnosti. Preko skrbno načrtovanih komunikacijskih aktivnosti smo krepili prepoznavnost in ugled blagovne znamke ZPMS.

Posebej pomembno vlogo pri prepoznavnosti organizacije so odigrali naši kanali na družbenih omrežjih, spletna trgovina ter sodelovanje z drugimi sorodnimi organizacijami in podjetji, s katerimi smo vzpostavljali povezave in širili skupno poslanstvo. Sodelovali smo tudi pri številnih dobrodelnih akcijah, ki ne le podpirajo naše cilje, temveč krepijo tudi zaupanje in pozitivno podobo organizacije v javnosti.

V letu 2024 smo pripravili 14 sporočil za medije (vse skupaj pa smo pripravili [74 sporočil za javnost](#) (vključena tudi sporočila za medije):

Sporočila za medije:

1. [Odstop dohodnine – ne zavržite te priložnosti, da naredite nekaj dobrega. 18. decembra, 2024](#)
2. [TOM telefon® – »Pišem, ker ne vem, kdo sem«, 19. novembra, 2024](#)
3. [70 let praznovanja Tedna otroka®: Otrok, nepopisan list, 7. oktobra, 2024](#)
4. [ZPMS programi za šolsko leto 2024/25, 12. septembra, 2024](#)
5. [Brezplačna in takojšnja psihoterapevtska podpora za otroke po vsej sloveniji, 30. avgusta, 2024](#)
6. [Vrača se akcija "Tom potuje, otroke obiskuje". TOM nahrbtnik bo letos poleg osnovnih šol obiskal tudi srednje šole., 27. avgusta, 2024](#)
7. [55. srečanje Mladih raziskovalcev zgodovine, 30. maja, 2024](#)
8. [Tudi iz ZPMS glasen poziv h končanju vojne v Gazi, 27. maja, 2024](#)
9. ["Bojim se it domov zaradi slabih ocen", 15. maja, 2024](#)
10. [Zaključna prireditev natečaja Evropa v šoli 2023/2024: Dobro se z dobrim vrača – v Celju podelili priznanja mladim ustvarjalcem, 9. maja, 2024](#)
11. [Prihaja Pomežik soncu®- za počitniška letovanja, 29. aprila, 2024](#)
12. [Izbrana tema za 35. Otroški parlament je šolski sistem, 8. aprila, 2024](#)
13. [Zanimiv športni konec tedna na Pokljuki za 14 družin, 25. marca, 2024](#)
14. [Kdo zares ščiti neboljlene in prav nič krive otroke?, 17. januarja, 2024](#)

Spletna trgovina

Izdelki v spletni trgovini

- Črni Peter – karte z Lukcem in Zarjo, ki povezujejo in pomagajo, 11,00 EUR
- Dobrodelne zapestnice ZPMS, 11,90 EUR
- Dobrodelni dizajnerski copati – CopArt kolekcija Oskar Kogoj, 39,90 EUR
- Dobrodelna džezva Lukec in Zarja, 20,00 EUR
- Čarobni koledar Zveze prijateljev mladine Slovenije za leto 2025, 9,90 EUR
- Nalepka otrok v avtu: deklica z nasmehom, 15,00 EUR
- Nalepka otrok v avtu: deček z nasmehom, 15,00 EUR
- Dobrodelni dizajnerski copati – CopArt kolekcija Žare Kerin, 39,90 EUR

- Predavanja za starše – zavestno starševstvo, 38,00 EUR
- Praznične voščilnice, 5,90 EUR
- Zborniki, Mladi raziskovalci zgodovine, 0 EUR
- Zbornik, Tom telefon, 15,00 EUR
- Odgovori sodobnim izzivom odraščanja (2015), 7,00 EUR
- Dobrodelni dizajnerski copati – CopArt Urša Drofenik, 39,90 EUR

Spletna stran in socialna omrežja

Za komunikacijo z javnostjo uporabljamo več kanalov: spletna stran, Facebook, e-novice, Instagram, LinkedIn, Twitter in Viber.

Spletno stran smo redno posodabljali in osvežili določene vsebine ter z več vsebine dopolnili angleško različico strani. Spletna stran je imela v leti 2024 223.000 obiska, kar je 25.700 več kot v letu 2023.

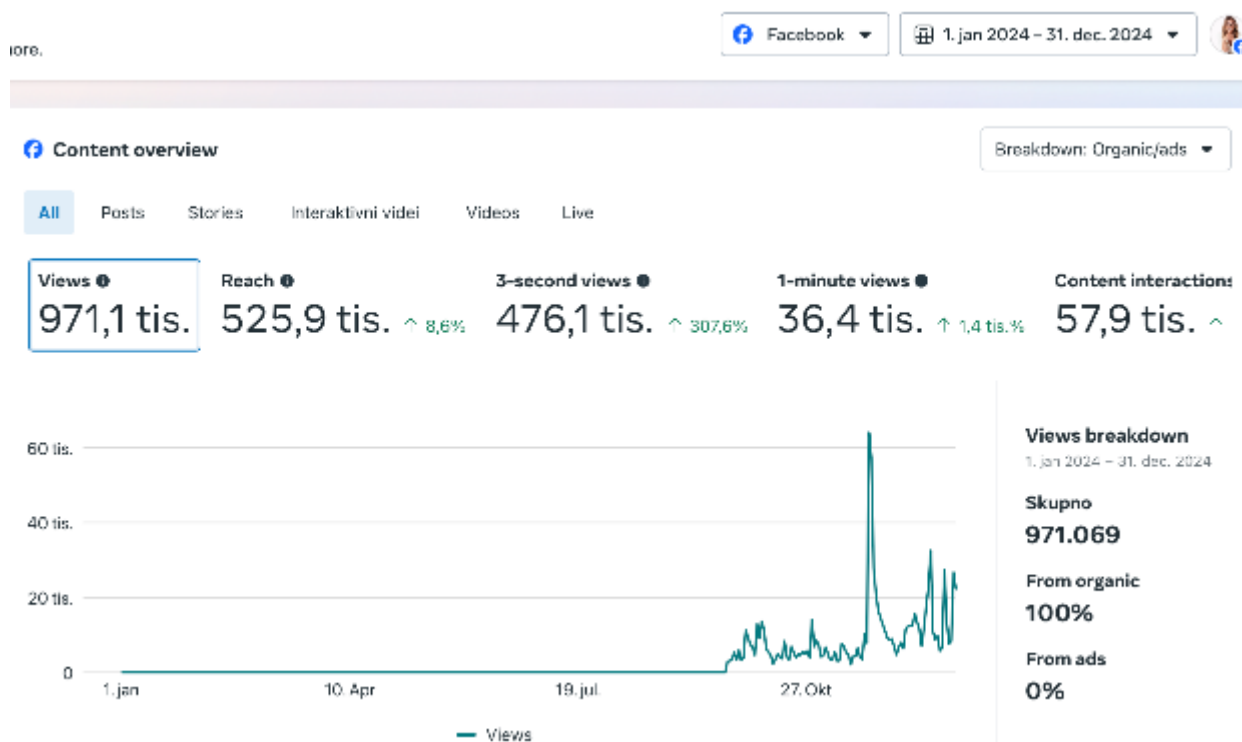
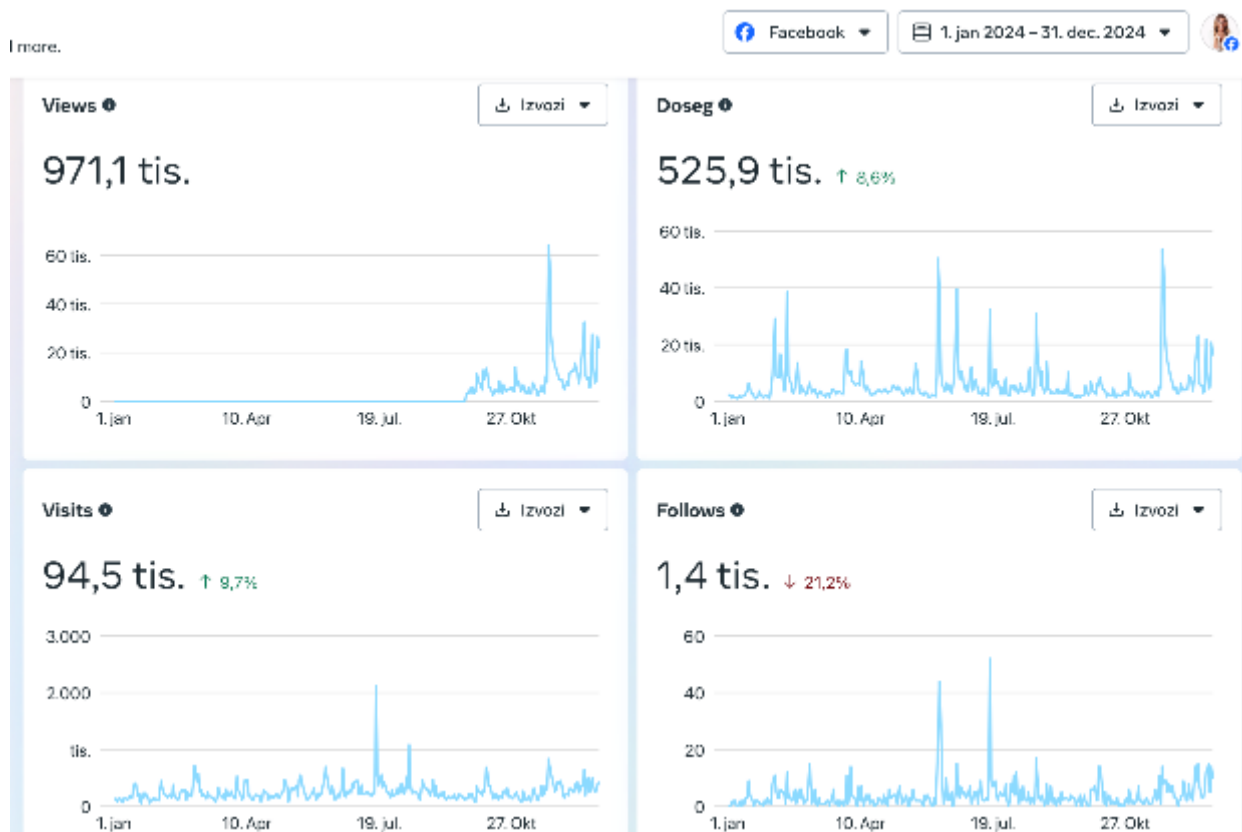
Največ ogledov ima program Teden otroka, 32.600 oz. 15 %. Sledi vstopna stran 30.300 oz. 14 %, programi 20.600 oz. 10 %, Prosti čas in letovanja 9.160 oz. 4 %, Otroški parlamenti 8.656 oz. 4 % ...

Pages	Views
/programi/teden-otroka/	32.6k 15%
/	30.3k 14%
/programi/	20.6k 10%
/programi/prosti-cas-in-letovanja/	9.16k 4%
/programi/otroski-parlamenti/	8.65k 4%
/kontakt/	5.95k 3%
/projekti/	5.78k 3%
/programi/evropa-v-soli/	5.34k 2%
/programi/prosti-cas-in-letovanja/pocitniski-domovi/	5.22k 2%
/trgovina/	4.48k 2%
/o-zpms/	4.27k 2%
/product/oskarkogo/	3.79k 2%
/podprite-nas/	3.08k 1%
/programi/socialni-in-humanitarni-programi/	2.94k 1%

Spletno stran v 52 % obiščejo preko telefona, 28 % preko prenosnega računalnika, 14.2 % s stacionarnega računalnika in 1 % s tablico. 94 % uporabnikov je iz Slovenije, 2 % iz Amerike, 1 % iz Hrvaške, manj kot % pa iz drugih držav. Med obiske so zabeležene tudi bolj "nenavadne" države: Indija, Kitajska, Brazilija, Mehika, Togo, Šrilanka, Peru, Čile, Gana ...

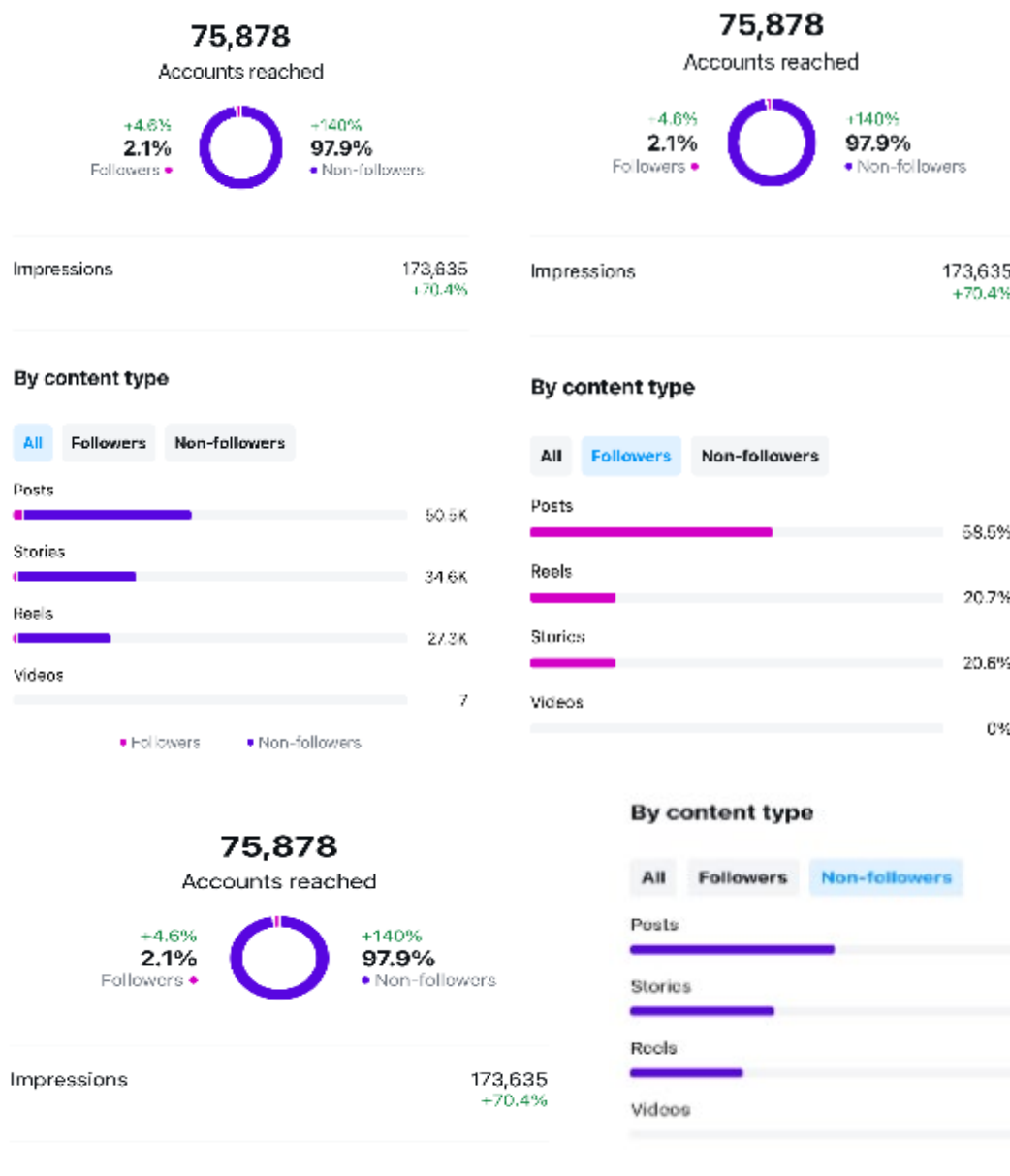
Facebook

ZPMS je ustvaril video vsebine, ki so dosegle 971.069 uporabnikov Facebooka (FB) in fotografije, ki so dosegle 525.858 uporabnikov FB. V letu 2024 smo imeli za 8,6 % več dosega. Na naše fotografije je kliknilo skupaj 51.684 uporabnikov FB, na video vsebine pa 40.164 uporabnikov. V letu 2024 smo imeli za 21 % več interakcije z objavljeno vsebino. Na našem profilu je bilo vse skupaj 140 ur ogledov. Ves napredek (sledilci, ogledi...) je dosežen s 100 % organskim dosegom – nič oglasnih vsebin.

Instagram

V zadnjih 90-ih dneh (od okt., nov., dec.) so naše objave dosegle 50.500 uporabnikov Instagrama (IG), naše zgodbe 34.000 uporabnikov, reelsi (kratke video vsebine) pa 27.000 uporabnikov. 97,9 % tega dosega so uporabniki, ki niso naši sledilci. Naše objave pa sicer dosežejo 58,5 % naših sledilcev. Zgodbe dosežejo 20,6 % naših sledilcev, reelsi pa 20,7 % naših sledilcev.

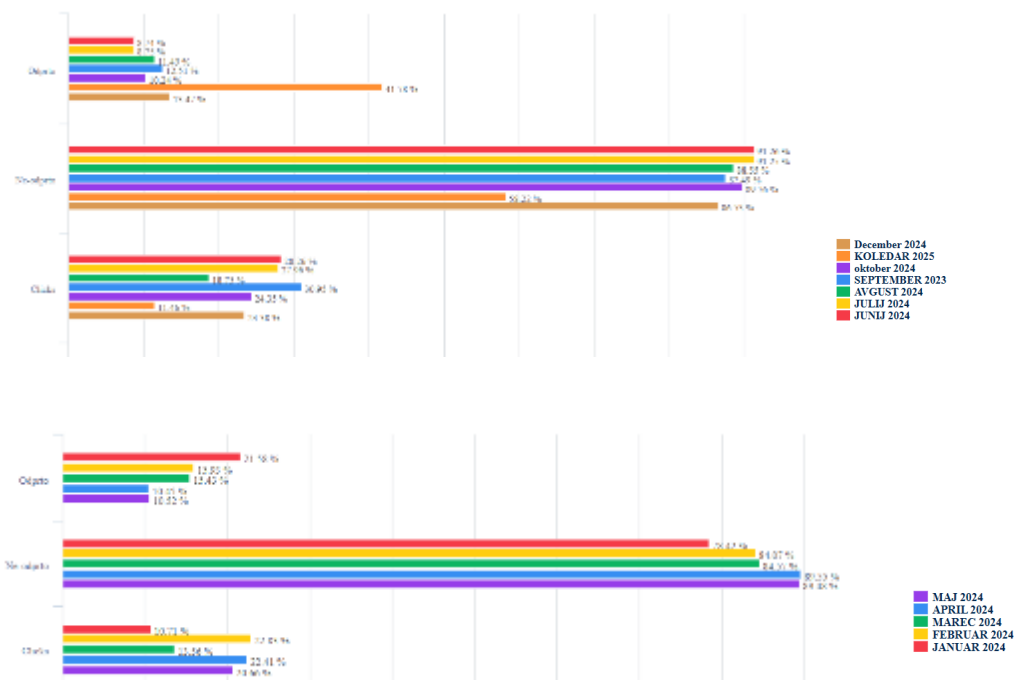

Novičke preko platforme Dostavljalec

V letu 2024 so Novičke ZPMS mesečno prinašale raznolike vsebine, ki so jih obogatili prispevki društev in zvez. Njihov odličen odziv je omogočil deljenje številnih zanimivih zgodb in novic iz prakse. Vse novičke so dosegljive na spletni strani <https://www.zpms.si/novicke-zveze-prijateljev-mladine-slovenije/>

Najbolj brano sporočilo je bilo vezano na prodajo koledarjev – 41 % naslovnikov je odprlo sporočilo, najmanj novičk se bere v poletnem času – 91 % naslovnikov ni odprlo sporočila junijskih novičk.

Vseh naslovnikov za novičke je: 1180, od tega je 622 naslovnikov prijavljenih na novičke na lastno željo.

Medijska pojavnost

V letu 2024 je bila besedna zveza ZVEZA PRIJATELJEV MLADINE SLOVENIJE v vseh medijih uporabljena/omenjena 1963 krat (v letu 2023 2442-krat).

VRSTA MEDIJA	TISK	SPLET	TELEVIZIJA	PRESS AGENCIJE	RADIO
ŠT. OMEMB	1105	510	115	191	42

6 VODENJE IN ORGANIZACIJA NALOG S PODROČJA DELOVANJA ZPMS

Tudi v letu 2024 smo kot dobri gospodarji skrbeli za ažurno poslovanje ter redno oddajali vmesna in končna poročila, kot zahtevajo sofinancerji programov in projektov.

Z delom sta začela Strokovni svet za humanitarne programe ZPMS in Svet ZPMS. Nadaljevali smo z usklajevanjem različnih pravilnikov z novim Statutom. Na področju varstva osebnih podatkov smo nadaljevali sodelovanje z Info hišo, d.o.o.

V Hiši zavetja Palčica, kjer CSD Ljubljana izvaja program Kriznega centra za otroke od 0 do 6 let, smo v letu 2024 opravili več investicijskih del. Več o tem na 78.

V Taboru Mojca v Dolenjskih Toplicah smo v letu 2024 opravili intervencijsko urejanje električne napeljave. Več o tem na str. 78. Z lastniki sosednjih parcel s katerimi smo se dogovarjali zaradi ureditve mej Tabora Mojca nismo dosegli nobenega napredka.

Z lastniki skladišča v ljubljanskem BTC-ju (kletna etaža Emporiuma) smo uredili najemno pogodbo. Za poltovorno vozilo Fiat Doblo nam je GB Leasing ponovno omogočil enoletno brezplačno uporabo.

7.1 PRIDOBIVANJE FINANČNIH SREDSTEV

Za nemoteno delovanje ZPMS je ključno razpršeno financiranje, zato se nenehno trudimo in iščemo vse možne vire ter priložnosti za pridobivanje sredstev. Pomemben del naše podpore predstavljajo finančne donacije podjetij in posameznikov, materialne donacije, kot so hrana, šolske potrebščine, higienski pripomočki, in sponzorstva. Poleg tega se financiramo s sredstvi FIHO, proračunskimi sredstvi ter sredstvi domačih in mednarodnih razpisov. Dodatno sredstva zagotavljamo s prodajo izdelkov in storitev ter sodelovanjem s številnimi organizacijami in posamezniki, ki delijo našo vizijo boljšega življenja za otroke, mladostnike in družine.

Tudi v letu 2024 smo veliko poudarka dali povezovanju s subjekti iz gospodarstva z namenom pridobivanja več donacij in sponzorstev za naše vsebinske programe oziroma za naše uporabnike ter krepitev blagovne znamke ZPMS kot tudi sodelujočega podjetja. Gre za namenske donacije oz. sponzorstva, torej za točno določen program oz. za točno določeno blago ali storitev za naše uporabnike. Pri tem smo bili zelo uspešni, saj smo prejeli veliko donacij in z nekaterimi podjetji sklenili dolgoročna sodelovanja.

Pravnim osebam smo v začetku novembra poslali prošnjo za donacijo z UPN obrazcem. Fizičnim osebam smo konec novembra poslali prošnjo za donacijo z UPN obrazcem in obrazcem za odstop dohodnine. Do konca leta 2024 smo prejeli 1302 obrazca za odstop dela dohodnine. Iz javno objavljenih podatkov je razvidno, da je ZPMS-ju za leto 2024 del dohodnine namenilo kar 9544 fizičnih oseb, v skupnem znesku smo tako prejeli 254.700,73 EUR. Večina tega zneska je bila izplačana septembra 2024 in porabljena za delovanje vsebinskih programov ZPMS in za delovanje.

V letu 2024 smo šestič povabili naše redne večkratne donatorje-fizične osebe, da se lahko odločijo za mesečne donacije preko SEPA obrazca. Na dan 31. 12. 2024 smo imeli 361 rednih mesečnih donatorjev, od teh smo jih v letu 2024 pridobili 30.

Od 1. 1. 2024 do 31. 12. 2024 je vsaj enkrat doniralo 8194 fizičnih oseb in 1288 pravnih oseb.

Največji donatorji in sponzorji (pravne osebe) so navedeni tudi na spletni strani. Imen donatorjev-fizičnih oseb skladno z varstvom osebnih podatkov ne objavljamo nikjer. Pravnim in fizičnim osebam pošiljamo zahvale za prejete donacije, pravnim osebam pa tudi potrdila o donaciji, ki ga potrebujejo za računovodske izkaze.

7.1.1 INVESTICIJE

Za izvajanje rednega dela smo nabavili štiri namizne računalnike, od tega sta bila dva sofinancirana s strani FIHA, en tiskalnik, več prenosnih računalnikov, varnostno ognjevarno omaro, ki je bila sofinancirana s strani FIHA, en GSM aparat in nekaj manjše pisarniške opreme. Uredili smo tudi svetlobno tablo z napisom Zveza prijateljev mladine Slovenije v najetem skladišču v BTC in dve tabli z napisom Zveza prijateljev mladine Slovenije, ki smo jih zmontirali na fasado stavbe na Dimičevi 9. Nabavili smo tudi promocijski pult, ki ga potrebujemo za izvajanje marketinških akcij.

V Hiši zavetja Palčica v Brvacah, kjer deluje Krizni center za otroke od 0 do 6 let, smo v letu 2024 opravili kar nekaj investicijskih del: popolna prenova in izolacija strehe, izdelava kovinskega nadstreška, namestitvev inox ograj ob hiši, montaža železnih vrat pri pralnici, obnova otroškega peskovnika, montaža kovinskih regalov za shranjevanje v garažah, montaža električnih daljincev za garažna vrata in obnova zunanje lesene ograje. Velik del sredstev za to obnovo je prispevala Nova ljubljanska banka, d. d. z donacijo, del pa smo zagotavljali iz naslova prejetih najemnin za uporabo Hiše zavetja Palčica.

V Taboru Mojca je v juniju 2024 prišlo do hujše okvare električne napeljave. Električni kabli so se pri polni obremenitvi začeli pregrevati, zato je bila nujno potrebna posodobitev električne napeljave. Zaradi nastale okvare je obstajala nevarnost, da se letovanja v juliju in avgustu ne bi mogla izvajati. O vsem tem je bil seznanjen Upravni odbor ZPMS, ki je na svoji 4. seji 20.6.2024 sprejel sklep, da se za to intervencijsko vzdrževanje odobrijo potrebna sredstva. Tako smo poravnali 12.100,50 EUR za gradbena in zemeljska dela, za elektro material in delo 6.582,00 EUR ter za pregled in meritve električnih inštalacij z izdelavo zapisnika 366,00 EUR. Za to intervencijsko vzdrževanje je bilo skupno porabljenih 19.048,50. To investicijsko vzdrževanje smo evidentirali v stroških storitev.

7.2 RAZVOJ ORGANIZACIJE

Nenehno si prizadevamo za rast in razvoj naše organizacije na vseh področjih delovanja. Na vsebinski ravni skrbno spremljamo aktualne izzive, s katerimi se soočajo otroci in mladostniki, ter jim z našimi aktivnostmi skušamo kar najboljše prisluhniti – tako pri izbiri tem, pristopov, komunikacijskih kanalov kot tudi pri zagovorništvu. Strokovna služba redno spremlja trende na svojih področjih dela in se nanje ustrezno odziva.

Upravni odbor ZPMS je v letu 2024 sprejel dopolnitev Pravilnika o notranji organizaciji in sistematizaciji delovnih mest v strokovni službi ZPMS, Pravilnik o finančnem in materialnem poslovanju ZPMS, Pravilnik o povračilu stroškov in nagradah funkcionarjev, članov organov, članov delovnih teles in stalnih oblik delovanja Upravnega odbora ZPMS, Pravilnik o dodeljevanju štipendij iz Sklada dr. Janeza Drnovška in Poslovnik o nalogah in pristojnostih Obora Štipendijskega sklada dr. Janeza Drnovška, Pravilnik o dodeljevanju štipendij iz Adinega štipendijskega sklada ter Poslovnik o delu Komisije za delo zgodovinskih krožkov.

Generalna sekretarka je v skladu s svojimi pooblastili sprejela nov Pravilnik o uporabi službenih telefonov in Pravilnik o uporabi službenega vozila.

Prizadevamo si tudi za korak s časom na področju digitalizacije. V aplikacijo ZARJA vpisujemo podatke že skorajda za vse sklade iz socialno-humanitarnega programa ENO SRCE. V letu 2024 pa smo jo nadgradili še z dodatnimi parametri za zbiranje statističnih podatkov.

S 1. 12. 2024 smo uvedli elektronsko beleženje prisotnosti zaposlenih na delovnem mestu z aplikacijo eDan/mDan, ki jo je izdelalo podjetje Vasco d.o.o.. Njihove programe uporabljamo tudi v računovodstvu.

Postopek pridobitve certifikata o standardu kakovosti ISO 9001 v letu 2024 ni napredoval. To vsebino smo vključili v projekt, s katerim smo se prijavili na Javni razpis za krepitev aktivnih državljskih pravic in opolnomočenje nevladnih organizacij na tem področju Ministrstva za javno upravo, na katerem smo bili sicer uspešni, a je bil razpis v januarju 2024 v celoti razveljavljen.

Razvoj organizacije je možen le ob ustreznih sistemskih pogojih, ki jih zagotavlja država. Zato aktivno spremljamo dogajanje tako v nevladnem sektorju kot tudi v državnih institucijah in organih, pristojnih za področje nevladnih organizacij.

7.2.1 KREPITEV MREŽE ČLANIC ZPMS IN MREŽE PROSTOVOLJCEV

Naredili smo več korakov k tesnejšemu povezovanju z našimi članicami, zvezami in društvu prijateljev mladine po terenu.

Organizirali smo 4 spletna srečanja "ZOOM Kavica na ZPMS". Na teh srečanjih smo naše članice seznanili s tekočimi programskimi aktivnostmi (npr. Mladi raziskovalci zgodovine, Teden družin, Pomežik soncu, Teden otroka, Trije zimski botri, Sklad dedek Mráz in Eno srce), predstavili Zakon o prostovoljstvu, se posvetovali glede finančnih vidikov nagrajevanja prostovoljcev, razpravljali o statusu prostovoljske organizacije, o predlogu nove grafične podobe članic ZPMS, itd. Želimo si, da bi bila udeležba s strani naših članic številčnejša.

Društva in zveze smo sproti obveščali o razpoložljivih materialnih donacijah, ki so na voljo, ter 4x organizirali t.i. praznjenje skladišča.

Vsem društvom in zvezam, ki so se obrnili na nas z različnim vprašanji, pobudami in predlogi, smo v sodelovanju z njimi poiskali odgovore oziroma rešitve.

7.2.2 SODELOVANJE Z DRUGIMI NEVLADNIMI ORGANIZACIJAMI

Skozi vse leto smo sodelovali s CNVOS, Slovensko Filantropijo in Platformo Sloga, Rdečim križem, Slovensko Karitas, Taborniki, Kralji ulice, Dobrodelnim društvom Palčica Pomagalčica in dobrodelni škratki. Ažurno smo se odzivali na pobude drugih nevladnih organizacij ter krepili medsebojno povezovanje NVO v Sloveniji in skupno delovanje za vzpostavitev ustrežnejših pogojev delovanja nevladnega sektorja v naši družbi. Mreža za otrokove pravice, ki deluje pod okriljem ZPMS, je tudi članica konzorcija vsebinskih mrež Slovenije.

7.3 ZAPOSLENI

Na ZPMS je bilo na dan 31. 12. 2024 zaposlenih 19 oseb (enako število kot leta 2023). Od tega je bilo 16 oseb zaposlenih za nedoločen čas in 3 osebe za določen čas, od tega 1 oseba preko javnih del za področje TOM telefona. 2 delavki sta bili na koriščenju porodniškega dopusta. Tri delavke delajo krajši delovni čas, in sicer dve 7 ur dnevno, ena pa 6 ure dnevno.

Struktura zaposlenih po stopnji izobrazbe je bila na dan 31. 12. 2024: 3 zaposleni V. stopnja, 2 zaposlena VI/2, 13 zaposlenih VII in 1 zaposlena VIII/1.

7.3.1 IZOBRAŽEVANJE ZAPOSLENIH

V začetku februarja se je kolektiv ZPMS udeležil dvodnevne team building-a v Trenti, kjer smo pogledali globlje vase in ugotavljali, "kaj je dobro, v čem sem uspešen, kaj bi lahko spremenil, kateri bodo moji koraki do uspeha", se medsebojno spoznavali v novih okvirih, postavljali kratkoročno – dvoletno – vizijo ZPMS-ja in se spopadali z veščinami javnega nastopanja.

V okviru delovnih obveznosti so se zaposlene osebe udeležile različnih izobraževanj:

Naslov izobraževanja	Datum	Kraj	Udeleženec
Izobraževanje (teambuilding) "Javno nastopanje in komunikacijska preobrazba"	2.–3.2.2024	Trenta	Kolektiv ZPMS
Asertivnost v praksi (CPM)	8.–10. 3. 2024	Ljubljana	Neža Jagodic
Letni dopust in regres v nevladnih organizacijah	12. 3. 2024	Spletna izvedba	Nadira Mujkanović
Teden možganov: Mladi in spolnost na spletu	14. 3. 2024	Ljubljana	Neža Jagodic
Medinstitucionalno sodelovanje pri zgodnjem prepoznavanju in preprečevanju medvrstniškega nasilja	18. 3. 2024	Spletna izvedba	Neža Jagodic, Sandra Murk, Tjaša Bertancelj, Laura Schwarzmann

Samopoškodovanje in samomorilnost pri dijakih (SFU)	18. 4. 2024	Ljubljana	Sandra Murk
Kako ti lahko umetna inteligenca pomaga pri delu? (FUDŠ)	17. 5. 2024	Ljubljana	Sandra Murk
Zagovorniška akademija CNVOS (tema: zagovorništvo)	20. 5. 2024	Ljubljana	Sara Geiger Smole
Zagovorniška akademija CNVOS (tema: zagovorništvo)	27. 5. 2024	Ljubljana	Sara Geiger Smole
OMRA: Čustveni vrtiljak odnosov - prepoznavmo osebnostne motnje med nami	31. 5. 2024	Spletna izvedba	Neža Jagodic in Laura Schwarzmänn
Zagovorniška akademija CNVOS (tema: zagovorništvo)	3. 6. 2024	Ljubljana	Sara Geiger Smole
NIJZ - Usposabljanje iz psihološke prve pomoči v primeru depresije in samomora	27. 6. 2024	Ljubljana	Sandra Murk, Neža Jagodic, Laura Schwarzmänn
Izobraževanje "Kako ti lahko umetna inteligenca pomaga pri delu?"	12. 9. 2024	Ljubljana, ZPMS	Kolektiv ZPMS
Children in Crisis: Self-Harm and Suicide Response and Prevention - Training part 1 (<i>Child Helpline International</i>)	1. 10. 2024	Spletna izvedba	Neža Jagodic, Sandra Murk, Mojca Sečki, Nataša Jančič, Tjaša Bertoncelj ter supervizorki TOM telefona: Polona Graif in Sara Jerebic
Children in Crisis: Self-Harm and Suicide Response and Prevention - Training part 2 (<i>Child Helpline International</i>)	3. 10. 2024	Spletna izvedba	Neža Jagodic, Sandra Murk, Mojca Sečki, Nataša Jančič, Tjaša Bertoncelj ter supervizorki TOM telefona: Polona Graif in Sara Jerebic
SFU: Pomen družinskega sistema za svetovalno in psihoterapevtsko delo z otroki in mladostniki	8. 10. 2024	Ljubljana	Neža Jagodic
II. osvežitveni seminar učinkovite uporabe baze Evapro	17. 10. 2024	Spletna izvedba	Mojca Sečki, Pika Jamšek, Tjaša Bertoncelj, Neža Jagodic, Sandra Murk
NIJZ - usposabljanje iz prve psihološke pomoči v primeru čezmernega pitja alkohola	23. 10. 2024	NIJZ	Mojca Sečki
SFU: Svetovanje in psihoterapija otrok in mladostnikov z vidika teorij odnosov	12. 11. 2024	Ljubljana	Neža Jagodic
3. nacionalna konferenca obvladovanja nekemičnih zasvojenosti "Razumevanje nekemičnih zasvojenosti v današnji družbi: od vzrokov do posledic"	26. 11. 2024	Ljubljana	Mojca Sečki
SFU: Prostor in drugi elementi - oblikovalci svetovalnega procesa	10. 12. 2024	Ljubljana	Neža Jagodic
Osnovno izobraževanje za TOM prostovoljcev(več terminov)	18. 10.–16. 12. 2024	Ljubljana	Mojca Sečki, Pika Jamšek

7.3.2 IZOBRAŽEVANJE ŠTUDENTOV – ŠTUDIJSKA PRAKSA

V sklopu strokovne službe ZPMS v letu 2024 je prakso opravljala 1 študentka Evropske pravne fakultete Nove univerze (Nova Gorica). Na programu TOM telefon je v študijskem letu 2023/2024 prakso opravila 1 študentka SFU.

7.3.3 SODELOVANJE/UDELEŽBA NA MEDNARODNIH DOGODKIH

V letu 2024 smo se udeležili naslednjih mednarodnih dogodkov:

Dogodek	Datum	Kraj	Udeleženec
DRAGON+ Workshop #2	13. 2. 2024	Spletna izvedba	Sandra Murk
Online meeting Trusted flaggers within the DSA – information sharing	14. 2. 2024	Spletna izvedba	Tjaša Bertoncelj
Eurochild_upravni odbor	15. 2. 2024	Spletna izvedba	Uroš Brezovšek
DRAGON+ Advisory Network #3	27. 2. 2024	Spletna izvedba	Neža Jagodic
Online meeting to discuss trusted flaggers under the DSA	1. 3. 2024	Spletna izvedba	Tjaša Bertoncelj
Eurochild_upravni odbor in pododbor za upravljanje	22. 3. 2024	Spletna izvedba	Uroš Brezovšek
Eurochild_upravni odbor in pododbor za finance	27. 3. 2024	Spletna izvedba	Uroš Brezovšek
Online meeting Video Games Europe	28. 3. 2024	Spletna izvedba	Neža Jagodic
Mediterransko gibanje otrok_Sestanek pododbora za participacijo in Svet otrok	9. 4. 2024	Spletna izvedba	Petra Zega in mladi parlamentarci: Vid, Sergej, Zala
INSAFE Training Meeting: Open Space session (<i>predstavitev TOM Telefona</i>)	17.– 18. 4. 2024	Varšava	Neža Jagodic
Helpline early warning group meeting	23. 4. 2024	Spletna izvedba	Neža Jagodic
Eurochild_upravni odbor	23. 4. 2024	Spletna izvedba	Uroš Brezovšek
Child Helpline International_Accessibility, Inclusion and Child Helplines	30. 4. 2024	Spletna izvedba	Sandra Murk, Tjaša Bertoncelj
Intervju z organizacijo Ecorys o otrokom prijaznem sodstvu (za projekt Sveta Evrope: "Support to the Council of Europe's project on child-friendly justice")	6. 5. 2024	Spletna izvedba	Sara Geiger Smole, Petra Zega
Online meeting with Instagram	17. 5. 2024	Spletna izvedba	Neža Jagodic
Eurochild_Redna letna skupščina	23. 5. 2024	Spletna izvedba	Uroš Brezovšek, Petra Zega

Online meeting with WebGroup	4. 6. 2024	Spletna izvedba	Neža Jagodic
Online meeting with Onlyfans	14.06.2024	Spletna izvedba	Neža Jagodic
Online meeting: Information session for SICs: DSA support tasks	21.06.2024	Spletna izvedba	Neža Jagodic
Eurochild_srečanje Sveta otrok in konferenca	29.6.–3.7.2024	Malta	Uroš Brezovšek, Petra Zega in mlada parlamentarca: Jakob in Lucijan
Child Helpline International_Skupščina	9. 7. 2024	Spletna izvedba	Tjaša Bertoncelj
Future Proofing Child Helplines; tech for child helplines	17. 7. 2024	Spletna izvedba	Tjaša Bertoncelj, Sandra Murk
Future Proofing Child Helplines; strategic planing 2025-2030	18. 7. 2024	Spletna izvedba	Tjaša Bertoncelj, Sandra Murk
Helpline early warning meeting group	22. 7. 2024	Spletna izvedba	Neža Jagodic
Helpline early warning meeting group	6. 9. 2024	Spletna izvedba	Neža Jagodic
Eurochild_upravni odbor	11.–14. 9. 2024	Bruselj	Uroš Brezovšek
Meditransko gibanje otrok_Srečanje otrok	19.–23. 9. 2024	Ciper	Uroš Brezovšek in mlada parlamentarca: Livia Zara in Sergej
Child Helpline International_Skupščina, 2. del	24. 9. 2024	Spletna izvedba	Tjaša Bertoncelj
Online meeting with TikTok	1. 10. 2024	Spletna izvedba	Neža Jagodic
Sestanek SIC-SI partnerjev	3. 10. 2024	Spletna izvedba	Neža Jagodic
Regional consultation of Child Helplines in Europe	9.–11. 10. 2024	København	Tjaša Bertoncelj
Meditransko gibanje otrok_dan članov in letna skupščina	24. 10. 2024	Spletna izvedba	Mladi parlamentarec Sergej, Petra Zega
Child Helpline International_Skupščina, 3. del	24. 10. 2024	Spletna izvedba	Tjaša Bertoncelj
Eurochild_upravni odbor	4.–7. 11. 2024	Bruselj	Uroš Brezovšek
Eurochild_2. srečanje Sveta otrok	17.–20. 11. 2024	Bruselj	Petra Zega in mladi parlamentarec Lucijan
Eurochild_izredna seja glasovanja (o novih članih, o izbranih članih, itd.)	18.–29. 11. 2024	Spletna izvedba	Petra Zega
Helpline early warning meeting group	6. 12. 2024	Spletna izvedba	Neža Jagodic

7 ZAKLJUČEK

Zaključili smo še eno pestro leto. Skladno s programom dela za leto 2024 smo realizirali večino načrtovanih nalog oziroma naredili potrebne korake za njihovo realizacijo. Poleg tega pa smo se lotevali še sprotnih izzivov in nalog ter tudi te uspešno reševali.

Vse naše programe smo kakovostno izpeljali in tako še eno leto zapored otrokom obogatili šolske dni in prosti čas ter mnogim pomagali zagotoviti osnovne življenjske potrebščine in pogoje. Skozi vse leto smo z našimi pobudami dokazovali, da nam je mar za otroke, in si prizadevali za izboljšanje sistemskih ureditev na vseh področjih, ki zadevajo otroke, mladostnike in družine. Z vsemi našimi aktivnostmi smo še dodatno utrdili naš položaj kot ene najbolj zaupanja vrednih nevladnih organizacij v Sloveniji.

Iz finančnega poročila za obdobje 1. 1. 2024 do 31. 12. 2024 je razvidno, da so vsi prihodki ZPMS znašali 1.291.081,38 EUR in so za 4,87 % višji od prihodkov ustvarjenih v letu 2023, in 3,5 % nižji od načrtovanih. V tem letu smo prejeli več javnih sredstvih, in sicer za 6,39 % več. Za kar 31,52 % pa smo povečali prihodke na postavki 'prihodki od prodaje trgovskega blaga, storitev in proizvodov'.

Stroški porabljenega materiala so **v letu 2024** glede na leto 2023 narasli za 32,31 % in so za 44,08 % višji od načrtovanih. Prav tako so glede na leto 2023 stroški storitev narasli za 12,59 %, so pa za 4,07 % nižji od načrtovanih. Stroški dela so glede na leto 2023 zrasli za 6,39 %, a so celo 6,33 % nižji od načrtovanih.

Vsa ostala pojasnila so zapisana v finančnem poročilu za leto 2024.

V letu 2024 smo od FIHA prejeli 81.050,27 EUR, od tega 29.049,75 EUR za letovanje otrok iz socialno ogroženih družin, 20.980,38 EUR za letovanje otrok s posebnimi potrebami, 1.470,98 EUR za izobraževanje pedagoških vodij za izvedbo letovanj, 3.677,45 EUR za Nacionalno mrežo TOM – telefon za otroke in mladostnike, 23.371,71 EUR za delovanje na državni ravni ter 2.500,00 EUR za naložbe v osnovna sredstva (sofinanciranje dveh namiznih računalnikov in za nakup ognjevarne omare).

V obravnavanem poslovnem letu je ZPMS nabavila osnovna sredstva, vrednotena po nabavni vrednosti v višini 18.091,54 EUR.

Glede na to, da smo v letu 2024 presegli 1 mio prihodkov in 1 mio odhodkov, smo v skladu z zakonodajo dolžni opraviti revizijo računovodskih izkazov.

Ocenjujemo, da smo bili pri izvedbi zastavljenih ciljev uspešni. Hvala vsem, ki ste bili del naše zgodbe v letu 2024.

Pripravile: generalna sekretarka ZPMS Breda Krašna in strokovna služba ZPMS: Nina Uratarič Malnar, Petra Zega, Pika Jamšek, Iris Furlan, Sandra Murk, Anja Vogrič, Lea Ban, Sara Geiger Smole, Tjaša Bertoncelj, Neža Jagodic, Uroš Brezovšek in Darinka Lovšin.

Uredila: mag. Nina Uratarič Malnar

Ljubljana, 1. 3. 2025

Darja Groznik, predsednica ZPMS

Priloga 1: Organizacija dogodkov

Dogodek	Datum	Kraj
E-supervizija	9. 1. 2024	Ljubljana, ZPMS
Supervizija za telefonsko svetovanje	24. 1. 2024	Ljubljana, ZPMS
Posvet z regijskimi koordinatorji Otroških parlamentov (o poteku in izvedbi Otroških parlamentov)	7. 2. 2024	Spletna izvedba
E-supervizija	7. 2. 2024	Ljubljana, ZPMS
Supervizija za telefonsko svetovanje	27. 2. 2024	Ljubljana, ZPMS
Premiera dokumentarnega filma "Prijatelji mladih – 70 let ZPMS"	29. 2. 2024	Ljubljana, Smelt
1. srečanje supervizorjev NM TOM	5. 3. 2024	Spletna izvedba
E-supervizija	12. 3. 2023	Ljubljana, ZPMS
48. skupščina ZPMS	23. 3. 2024	Ljubljana, Logistični center BTC
Supervizija za telefonsko svetovanje	27. 3. 2024	Ljubljana, ZPMS
Pripravljalni sestanek za mlade parlamentarce (pred nacionalnim parlamentom)	28. 3. 2024	Spletna izvedba
34. nacionalni Otroški parlament (tema: Duševno zdravje otrok in mladih)	8. 4. 2024	Ljubljana, Državni zbor RS
E-supervizija	8. 4. 2024	Ljubljana, ZPMS
1. kavica na ZPMS (teme: finančni vidiki nagrajevanja prostovoljcev, Pomežik soncu, Mladi raziskovalci zgodovine)	16. 4. 2024	Spletna izvedba
Izobraževanje za pedagoške vodje na letovanjih (teme: mediacija, ped. vodja in pravna problematika)	20.–21. 4. 2024	Hrvaška, VIRC Poreč
Supervizija za telefonsko svetovanje	23. 4. 2024	Ljubljana, ZPMS
Okrogla miza "Kako učinkovito zmanjšati prekomerno uporabo zaslonov pri otrocih in mladostnikih?" (Mreža za otrokove pravice v sodelovanju z Inštitutom za elektronsko participacijo in Zvezo za zdravje srca in ožilja)	25. 4. 2024	Ljubljana, Logistični center BTC
Sestanek TOM telefon in NIJZ (financiranje programa in organizacija posveta)	29. 4. 2024	ZPMS
2. srečanje supervizorjev NM TOM	7. 5. 2024	Spletna izvedba
Zaključna prireditev Evrope v šoli	9. 5. 2024	Celje, Narodni dom
Dobrodelni teden z RTV Slovenija za "Pomežik soncu"	13.–19. 5. 2024	Ljubljana, ZPMS-RTV
E-supervizija	20. 5. 2024	ZPMS
2. kavica na ZPMS (teme: Status prostovoljske organizacije, Teden družin, Zakon o prostovoljstvu)	22. 5. 2024	Spletna izvedba
Supervizija za telefonsko svetovanje	22. 5. 2024	ZPMS

Dodatno NM TOM izobraževanje v Poreču (<i>tema: Čustvena regulacija in koregulacija v svetovalni praksi</i>)	24. 5.–26. 5. 2024	Hrvaška, VIRC Poreč
55. državno srečanje Mladih raziskovalcev zgodovine (<i>tema: Kultura je izraz najboljšega v družbi; kulturna ustvarjalnost v mojem kraju</i>)	29. 5. 2024	Vitanje, Center Noordung
Erasmus+ obisk nemških študentov pedagogike (predstavitev ZPMS)	4. 6. 2024	Ljubljana, ZPMS
Posvetovanje z otroki o novem projektu Erasmus+	6. 6. 2024	Spletna izvedba
Posvet o trajanju teme Otroških parlamentov	13. 6. 2024	Spletna izvedba
E-supervizija	17. 6. 2024	ZPMS
Supervizija za telefonsko svetovanje	19. 6. 2024	ZPMS
Dodatno LJ TOM izobraževanje: Delavnica tehnike sproščanja	1. 7. 2024	ZPMS
Dodatno LJ TOM izobraževanje: Delavnica tehnike sproščanja	8. 7. 2024	ZPMS
E-supervizija	16. 9. 2024	ZPMS
Supervizija za telefonsko svetovanje	18. 9. 2024	Ljubljana, ZPMS
Izobraževanje za mentorje in koordinatorje Otroških parlamentov (<i>tema: Šolski sistem</i>)	18. 9. 2024	Ljubljana, Gospodarsko razstavišče
Izobraževanje za mentorje in koordinatorje Otroških parlamentov (<i>tema: Šolski sistem</i>)	19. 9. 2024	Maribor, Zavarovalnica Sava
Dodatno on-line izobraževanje (<i>tema: K virom in rešitvam usmerjeno vodenje svetovalnega pogovora</i>)	19. 9. 2024	Spletna izvedba
Predstavitev akcije "TOM potuje, otroke obiskuje" za osnovne šole	24. 9. 2024	Spletna izvedba
Predstavitev akcije "TOM potuje, mlade obiskuje" za srednje šole	25. 9. 2024	Spletna izvedba
3. kavica na ZPMS (<i>teme: Teden otroka, celostna grafična podoba, Trije zimski botri</i>)	3. 10. 2024	Spletna izvedba
Posvet ob začetku Tedna otroka (<i>tema: Otrok, nepopisan list</i>)	7. 10. 2024	Ljubljana, Triglav Lab
Otvoritev razstave plakatov Tedna otroka	7. 1. 2024	Ljubljana, Cankarjev dom
3. srečanje supervizorjev NM TOM	8. 10. 2024	Spletna izvedba
Obisk hiše Palčica (Tatjana Bobnar, svetovalka predsednice RS)	9. 10. 2024	Hiša Palčica, Grosuplje
E-supervizija	14. 10. 2024	Ljubljana, ZPMS
Supervizija za telefonsko svetovanje	16. 10. 2024	Ljubljana, ZPMS
Izobraževanje za pedagoške vodje na letovanjih (<i>teme: čutim, torej sem - čustvovanje, medvrstniško nasilje</i>)	18.–20. 10. 2024	Hrvaška, Lošinj - Nerezine
Osnovno izobraževanje: telefonsko svetovanje	18.–19. 10. 2024	Ljubljana, ZPMS
Seminar za mentorje zgodovinskih krožkov (<i>tema: Sobivanje človeka in živali skozi čas</i>)	23. 10. 2024	Ljubljana, Muzej novejšje in sodobne zgodovine

Osnovno izobraževanje: telefonsko svetovanje	25.–26. 10. 2024	Ljubljana, ZPMS
Izobraževanje za Evropo v šoli <i>(tema: Digitalno državljanstvo: Čarovnija na dlani, naj te vodi modrost, ko brskaš po strani)</i>	6. 11. 2024	Spletna izvedba
Osnovno izobraževanje: varna raba spleta	7. 11. 2024	Spletna izvedba
Dodatno NM TOM izobraževanje v Mariboru <i>(tema: samomorilni kontakti na TOM telefonu)</i>	9. 11. 2024	Maribor
Osnovno izobraževanje: e-pošta	12. 11. 2024	ZPMS
Razstava plakatov ob Tednu otroka	18.–29. 11. 2024	Državni zbor RS
E-supervizija	18. 11. 2024	ZPMS
Akcija "TOM potuje, otroke/mlade obiskuje 2024"	18.–29. 11. 2024	po Sloveniji
4. kavica na ZPMS <i>(teme: Tom potuje, otroke obiskuje, Evropa v šoli, sklada Dedek Mraz in Eno srce)</i>	20. 11. 2024	Spletna izvedba
Supervizija za telefonsko svetovanje	20. 11. 2024	ZPMS
Dobrodelni teden z RTV Slovenija za "Eno srce"	9.–15. 12. 2024	Ljubljana, ZPMS-RTV
4. srečanje supervizorjev NM TOM	10. 12. 2024	Spletna izvedba
Osnovno izobraževanje: spletna klepetalnica	16.–17. 12. 2024	ZPMS
Zaključna supervizija: telefon in e-kanala	18. 12. 2024	ZPMS
Posvet s članicami ZPMS Strategiji razvoja nevladnih organizacij do leta 2030 in Strategiji razvoja prostovoljstva do leta 2030	23. 12. 2024	Spletna izvedba

Priloga 2: Udeležba ZPMS na zunanjih dogodkih

Dogodek	Datum	Kraj
Konferenca Medvrstniško nasilje <i>(v organizaciji Lunine vile - Inštituta za zaščito otrok)</i>	12. 1. 2024	Spletna izvedba
Sestanek s predsednico DZ RS glede organizacije posveta "Otroci v sodnih postopkih"	10. 1. 2024	Ljubljana, Državni zbor RS
Sestanek v zvezi s kriznimi centri (s Hrvati)	15. 1. 2024	Spletna izvedba
Fokusna skupina Impact4Values (CNVOS)	31.1.2024	Spletna izvedba
Sestanek na Uradu RS za mladino <i>(o možnostih promocije mladinskega dela na regijskih Otroških parlamentih)</i>	13. 2. 2024	Ljubljana, Urad RS za mladino
Medobčinski otroški parlament	22. 2. 2024	Žalec, I. OŠ
55. zasedanje Sveta za človekove pravice <i>(z video nagovorom sodeloval otrok; tema: Otrokove pravice in vključujoča socialna zaščita)</i>	14. 3. 2024	Spletna izvedba
Okrogla miza "Od sanj do dejanj mladih" <i>(organizator DPM Murska Sobota)</i>	15. 3. 2024	Murska Sobota
Medinstitucionalno sodelovanje pri zgodnjem prepoznavanju in preprečevanju medvrstniškega nasilja	18. 3. 2024	Spletna izvedba in prisotni na FSD

3. srečanje NVO z Boštjanom Poklukarjem, ministrom za notranje zadeve	18. 3. 2024	Ljubljana, MNZ
4. srečanje NVO z dr. Ruparčičem, namestnikom varuha človekovih pravic	4. 4. 2024	Ljubljana, VČP
CIJ v Sloveniji: skupina za oblikovanje celostne podpore družinam	9. 4. 2024	Ljubljana, FSD
Srečanje MiPi partnerjev: predstavitev pristojnosti AKOS ob sprejetju DSA	10. 4. 2024	Ljubljana
Sestanek z dr. Valentino Prevolnik Rupel, ministrico za	15. 4. 2024	Ljubljana, MZ
3. seja strokovnega Sveta za socialno varstvo	18. 4. 2024	Ljubljana, MDDSZ
Obisk v okviru Državnega preventivnega mehanizma (DPM) v okviru VČP	18. 4. 2024	Dutovlje
Sestanek z Andrejo Katič, ministrico za pravosodje	6. 5. 2024	Ljubljana, MP
Intervju z organizacijo Ecorys o otrokom prijaznem sodstvu (za projekt Sveta Evrope)	6. 5. 2024	Spletna izvedba
Okrogla miza ob izidu monografije "NA ULICE! Odraščanje v današnjem času"	14. 5. 2024	Ljubljana, FDV
Obisk v okviru Državnega preventivnega mehanizma (DPM) v okviru VČP	14. 5. 2024	Žalec
Predsedničin forum »Ustvarjanje kulture mirnega sobivanja: Forum o (ne)nasilju«	15. 5. 2024	Brdo pri Kranju, Kongresni center
Zaključna regijska prireditev natečaja Evropa v šoli 2023/2024 za Belo krajino	15. 5. 2024	OŠ Mirana Jarca Črnomelj
SKOJ, Slovenska konferenca odnosov z javnostmi (<i>promocija ZPMS programov in CopArta</i>)	21. 5. 2024	Portorož
Otvoritev razstave likovnih izdelkov EVŠ 2023/2024 (<i>organizator: MDPM za Goriško</i>)	22. 5. 2024	Nova Gorica
Okrogla miza Mladi in digitalizacija družbe - omogočimo jim odraščanje brez "e-živega peska"	22. 5. 2024	Ljubljana, FSD
Festival Veseli dan prostovoljstva (TOM telefon stojnica)	23. 5. 2024	Ljubljana
Seja Sveta varuha za človekove pravice	27. 5. 2024	Ljubljana, VČP
Zaključna prireditev Kajuhove bralne značke za šolsko leto 2023/2024 in regijska prireditev EVŠ - MZPM Velenje	30. 5. 2024	Dom kulture Velenje
Sestanek z Janjo Zupančič, državno sekretarko ministrstva za vzgojo in izobraževanje	31. 5. 2024	Ljubljana, MVI
Kongres SKZP – Psihoterapija otrok in mladostnikov	31. 5.–2. 6. 2024	Rogla
Deželak Junak (<i>kolesarjenje Breda Krašna</i>)	7. 6. 2024	Od Marezig do Kopra
Webinar: Kako si fundacija Gasol prizadeva za izkoreninjenje debelosti otrok?	13. 6. 2024	Spletna izvedba

Informativno srečanje na temo javnega poziva za dodelitev nove računalniške opreme	13. 6. 2024	Spletna izvedba
Dobrodelno ogrevanje pred Goro rocka	13. 6. 2024	Ljubljana, Godec pub
Skupna seja Odbora za izobraževanje, znanost in mladino, Odbora za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo ter Odbora za delo, družino, soc. zadeve in invalide	5. 7. 2024	Ljubljana, Državni zbor RS
Obisk v okviru Državnega preventivnega mehanizma (DPM) v okviru VČP	20. 8. 2024	Sevnica
Srečanje NVO z dr. Robertom Šumijem, predsednikom Komisije za preprečevanje korupcije in namestnico predsednika Tino Divjak (<i> vključevanje v izobraževalne in preventivne akcije Komisije </i>)	17. 9. 2024	Ljubljana, sedež KPK
12. dobrodelni pohod Modrih novic na sv. Primož (<i>prejem donacije za letovanja in poplave</i>)	21. 9. 2024	Kamnik, sv. Primož
14. posvet E-zlorabe otrok (<i>teme: kibernetika travma, zaščita ranljivih skupin na internetu, globoki ponaredek, skrb zase - za strok. delavce</i>)	30. 9. 2024	Ljubljana, FDV
Predstavitve knjige "Pomoč otrokom in mladostnikom v duševni stiski"	30. 9. 2024	Ljubljana
30. Konjičkovo popoldne v organizaciji DPM Slovenske Konjice	7. 10. 2024	Slovenske Konjice
Posavski otroški kongres (<i>tema: Duševno zdravje otrok in mladostnikov</i>)	8. 10. 2024	Krško, Kulturni dom
Sestanek medresorske delovne skupine za Program za otroke	8. 10. 2024	Ljubljana, MDDSZ
Prireditve ob 70-letnici ZPM Idrija	10. 10. 2024	Idrija
Okrogla miza o prehranski varnosti: Dovolj hrane za vse (<i>organizator: SLOGA, v sklopu Slovenskih razvojnih dni</i>)	21. 10. 2024	Ljubljana
2. srečanje posvetovalnega odbora projekta Podpora duševnemu zdravju in skrb za dobrobit ogroženih otrok in mladostnikov: dobrobit otrok, mladostnikov in mladih v Sloveniji na prvem mestu	23. 10. 2024	Ljubljana, MZ
27. festival slovenskega filma (<i>sodeloval naš dokumentarni film "Prijetelji mladih - 70 let ZPMS"</i>)	25. 10. 2024	Portorož, avditorij
2. seja Sveta za otroke in družino v mandatu 2023–2027	28. 10. 2024	Ljubljana, MDDSZ
Obisk v okviru Državnega preventivnega mehanizma (DPM) v okviru VČP	7. 11. 2024	Žiri
Posvet za udeležence zagovorništva otrok »Odnos zagovornika z otrokom – kako z veščinami do uspešnejšega sodelovanja?«	9. 11. 2024	Portorož
4. seja Strokovnega sveta za socialno varstvo pri MDDSZ (<i>tema: Zakon o dolgotrajni oskrbi, spremembe Zakona o izvajanju rejniške dejavnosti Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih, Zakona o množičnem vrednotenju nepremičnin, spremembe Zakona o socialnem varstvu</i>)	13. 11. 2024	Ljubljana, MDDSZ
Konferenca Pravice otrok v trajnostnem in digitalnem okolju	14. 11. 2024	Maribor, Pravna fakulteta

Sestanek z Juretom Trbičem, državnim sekretarjem ministrstva za javno upravo <i>(tema: aktualne aktivnosti področju NVO in prostovoljstva)</i>	20. 11. 2024	Ljubljana, MJU
Srečanje Mreže CIG (mreža za podporo družinam v Evropi) <i>(tema: Kam in kako naprej naj mreža deluje?)</i>	21. 11. 2024	Ljubljana, FSD
Srečanje NVO z Andrejo Katič, ministrico za pravosodje	21. 11. 2024	Ljubljana, MP
Sestanek z Luko Messem, ministrom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti	25. 11. 2024	Ljubljana, MDDSZ
Nacionalna konferenca globalnega učenja <i>(tema: Z globalnim učenjem do miru, v organizaciji društva Humanitas)</i>	27. 11. 2024	Ljubljana, Cankarjev dom
Forum prostovoljstva: "Prostovoljstvo 2.0: Solidarnost na preizkušnji"	2. 12. 2024	Ljubljana, Gospodarska zbornica
4. srečanje NVO z Boštjanom Poklukarjem, ministrom za notranje zadeve	2. 12. 2024	Ljubljana, MNZ
Podelitev priznanja za delo na področju človekovih pravic <i>(priznanje so prejeli izbrisani)</i>	10. 12. 2024	Ljubljana, Predsedniška palača
Podelitev zahvale za delovanje Mladih raziskovalcev zgodovine	11. 12. 2024	Ljubljana, Slovenska matica
Obisk v okviru Državnega preventivnega mehanizma (DPM) v okviru VČP	19. 12. 2024	Ljubljana, Trnovo

Priloga 3: Aktivna udeležba zaposlenih na zunanjih dogodkih

Dogodek	Datum	Kraj	Udeleženec
Predstavitev TOM telefona za študente fakultete SFU	10. 1. 2024	Ljubljana, SFU	Simona Šteblaj (prostovoljka)
TOM telefon predavanje in delavnica za strokovne delavce Varuha človekovih pravic	1. 2. 2024	Ljubljana	Sandra Murk, Tjaša Bertoncelj
Gostovanje na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje <i>(predstavitev ZPMS in Tedna otroka)</i>	11. 3. 2024	Ljubljana, ALUO	Anja Vogrič, Petra Zega
Posvet z okroglo mizo "Medinstitucionalno sodelovanje pri zgodnjem prepoznavanju in preprečevanju medvrstniškega nasilja"	18. 3. 2024	Ljubljana, On-line	Tjaša Bertoncelj
Predstavitev TOM telefona za šolnike	21. 3. 2024	Ljubljana, Zavod RS za šolstvo	Simona Šteblaj (prostovoljka)
2. festival študentskih dosežkov na Fakulteti za socialno delo <i>(TOM telefon predstavitev)</i>	26. 4. 2024	Ljubljana	Tjaša Bertoncelj, Uroš Brezovšek
Strokovno srečanje vodij timov Zdravih šol v ljubljanski regiji <i>(TOM telefon predavanje)</i>	28. 5. 2024	Ljubljana	Tjaša Bertoncelj
SOF – Slovenski oglaševalski festival <i>(predstavitev ZPMS in CopArt na stojnici)</i>	6. 6. 2024	Portorož	Anja Vogrič

Projekt Stand by Me 2.0 (Amnesty International): Understanding Sextortion: Protecting Children Online (TOM telefon predavanje)	13. 6. 2024	Ljubljana	Neža Jagodic
Udeležba v podcastu – Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje, Služba za digitalizacijo izobraževanja	27. 6. 2024	Ljubljana	Uroš Brezovšek (vsebina Tjaša, Neža, Sandra)
Aktivna udeležba na seji treh Odborov, DZ (tema: Nasilje med otroki)	5. 7. 2024	Ljubljana	Tjaša Bertoncelj
Project monitoring meeting for the project SIC-SI 2024- 2025 (Center za varnejši internet)	8. 10. 2024	Spletna izvedba	Neža Jagodic
Strokovno srečanje Zavoda Familija, program Prebojniki zdravja: Nočemo biti ujetniki zaslonov (TOM telefon predavanje)	10. 10. 2024	Ljubljana	Neža Jagodic
Okrogla miza "Dovolj hrane za vse" (organizator Sloga)	21. 10. 2024	Ljubljana	Uroš Brezovšek, Nina Uratarič Malnar
Online helpline meeting: working with young volunteers	7. 11. 2024	Spletna izvedba	Neža Jagodic
Dnevi psihologov: Preoblikovanje promocije in preventive na področju duševnega zdravja	8. 11. 2024	Ljubljana, M hotel	Frida Bratuš (mlada parlamentarka)
Seja Sveta Centra za varnejši internet	12. 11. 2024	Ljubljana	Neža Jagodic
AKOS - 2. letno srečanje partnerjev portala MiPi	20. 11. 2024	Ljubljana	Tjaša Bertoncelj
IRSSV – razprava z NVO in humanitarnimi organizacijami, ki s svojimi aktivnostmi prihajajo v stik z družinami iz različnih ranljivih skupin	22. 11. 2024	Ljubljana	Pika Jamšek, Nina Uratarič Malnar
Posvet "Položaj in vloga otrok v sodnih postopkih"	27. 11. 2024	Ljubljana, Državni zbor RS	Vlasta Nussdorfer
Predstavitve TOM telefona za študente fakultete SFU	29. 11. 2024	Ljubljana, SFU	Simona Šteblaj (prostovoljka)